

SEANCE DU MARDI 3 JUILLET 1979
VERGADERING VAN DINSDAG 3 JULI 1979ASSEMBLEE
VOLTALLIGE VERGADERING

SOMMAIRE :

CONGES :

Page 851.

MESSAGES :

Page 851.

Chambre des représentants.

COMMUNICATIONS :

Page 851.

Dette publique.

Assemblée de l'Union de l'Europe occidentale.

HOMMAGE A LA MEMOIRE DE M. A. VRANCKX, MINISTRE D'ETAT :

Orateurs : M. le Président, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 852.

PROJETS DE LOI (Discussion) :

Projet de loi modifiant la loi du 1^{er} août 1974, créant des institutions régionales à titre préparatoire à l'application de l'article 107^{quater} de la Constitution, modifiée par la loi du 19 juillet 1977.Discussion générale. — *Orateurs* : le chevalier de Stexhe, rapporteur, MM. Vanderpoorten, André, Van der Elst, Goossens, Perin, De Rouck, Egelmeeers, Lindemans, Moureaux, De Bondt, M. Martens, Premier ministre, p. 852.

Discussion et vote des articles, p. 873.

A l'article 1^{er} : *Orateur* : M. Vanderpoorten, p. 874.A l'article 2 : *Orateurs* : MM. Van der Elst, Vanderpoorten, le chevalier de Stexhe, MM. Perin, De Bondt, p. 874.A l'article 3 : *Orateurs* : M. Vanderpoorten, le chevalier de Stexhe, M. De Bondt, p. 877.A l'article 4 : *Orateurs* : M. De Bondt, M. Martens, Premier ministre, MM. Van der Elst, Vanderpoorten, Perin, p. 880.A l'article 6 : *Orateurs* : MM. Waltniel, De Bondt, Perin, Van Ooteghem, p. 883.A l'article 7 : *Orateurs* : MM. Van der Elst, Vanderpoorten, p. 885.Ann. parl. Sénat — Session extraordinaire 1979
Parlem. Hand. Senaat — Buitengewone zitting 1979

INHOUDSOPGAVE :

VERLOF :

Bladzijde 851.

BOODSCHAPPEN :

Bladzijde 851.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN :

Bladzijde 851.

Rijksschuld.

Assemblée van de Westeuropese Unie.

HULDE TER NAGEDACHTENIS AAN DE HEER A. VRANCKX, MINISTER VAN STAAT :

Sprekers : de Voorzitter, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 852.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking) :

Ontwerp van wet houdende wijziging van de wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van gewestelijke instellingen, in voorbereiding van de toepassing van artikel 107^{quater} van de Grondwet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1977.Algemene bespreking. — *Sprekers* : ridder de Stexhe, verslaggever, de heren Vanderpoorten, André, Van der Elst, Goossens, Perin, De Rouck, Egelmeeers, Lindemans, Moureaux, De Bondt, de heer Martens, Eerste minister, blz. 852.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 873.

Bij artikel 1 : *Spreker* : de heer Vanderpoorten, p. 874.Bij artikel 2 : *Sprekers* : de heren Van der Elst, Vanderpoorten, ridder de Stexhe, de heren Perin, De Bondt, blz. 874.Bij artikel 3 : *Sprekers* : de heer Vanderpoorten, ridder de Stexhe, de heer De Bondt, blz. 877.Bij artikel 4 : *Sprekers* : de heer De Bondt, de heer Martens, Eerste minister, de heren Van der Elst, Vanderpoorten, Perin, blz. 880.Bij artikel 6 : *Sprekers* : de heren Waltniel, De Bondt, Perin, Van Ooteghem, blz. 883.Bij artikel 7 : *Sprekers* : de heren Van der Elst, Vanderpoorten, blz. 885.

A l'article 8: *Orateurs*: le chevalier de Stexhe, M. Vanderpoorten, M. Martens, Premier ministre, p. 886.

Vote de l'ensemble, p. 887.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le Royaume de Belgique et l'Australie, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Canberra le 13 octobre 1977.

Discussion et vote de l'article unique, p. 888.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le Royaume de Belgique et la République de Côte-d'Ivoire, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Abidjan le 25 novembre 1977.

Discussion et vote de l'article unique, p. 888.

Projet de loi portant approbation de la Convention internationale de 1974 pour la sauvegarde de la vie humaine en mer, et de l'Annexe, faites à Londres le 1^{er} novembre 1974, ainsi que du Protocole de 1978 relatif à cette Convention, et de l'Annexe, faits à Londres le 17 février 1978.

Discussion et vote de l'article unique, p. 888.

Projet de loi portant approbation du Protocole additionnel, signé à Luxembourg le 21 juin 1977, modifiant la Convention belgo-franco-luxembourgeoise réglant l'exploitation du réseau des chemins de fer luxembourgeois, signée à Luxembourg le 17 avril 1946.

Discussion et vote de l'article unique, p. 889.

INTERPELLATION (Discussion):

Interpellation de M. Neuray au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur « l'évolution de la brucellose et la manière dont l'arrêté royal du 6 décembre 1978 est appliqué ».

Orateurs: MM. Neuray, Bataille, M. Lavens, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes, p. 889.

INTERPELLATION (Demande):

Page 893.

M. Moureaux au ministre de la Coopération au Développement sur « les conditions insolites dans lesquelles il a été procédé à la désignation de M. Lelièvre en qualité de chef de mission de l'AGCD à Kinshasa ».

PROJETS DE LOI (Dépôt):

Page 893.

Le gouvernement:

- 1° Projet de loi contenant le budget des Affaires régionales wallonnes de l'année budgétaire 1979;
- 2° Projet de loi ajustant le budget des Affaires régionales wallonnes de l'année budgétaire 1978;
- 3° Projet de loi contenant le budget des Affaires régionales flamandes de l'année budgétaire 1979;
- 4° Projet de loi ajustant le budget des Affaires régionales flamandes de l'année budgétaire 1978;
- 5° Projet de loi contenant le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1979;
- 6° Projet de loi ajustant le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1978.

Bij artikel 8: *Sprekers*: ridder de Stexhe, de heer Vanderpoorten, de heer Martens, Eerste minister, blz. 886.

Stemming over het geheel, blz. 887.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en Australië, tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Canberra op 13 oktober 1977.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 888.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Ivoorkust, tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Abidjan op 25 november 1977.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 888.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Internationaal Verdrag van 1974 voor de beveiliging van mensenlevens op zee, en van de Bijlage, opgemaakt te Londen op 1 november 1974 alsmede van het Protocol van 1978, betreffende dit Verdrag, en van de Bijlage, opgemaakt te Londen op 17 februari 1978.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 888.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Toegevoegd Protocol, ondertekend te Luxemburg op 21 juni 1977, tot wijziging van de Belgisch-Frans-Luxemburgse Overeenkomst inzake de exploitatie van het Luxemburgse spoorweginet, ondertekend te Luxemburg op 17 april 1946.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 889.

INTERPELLATIE (Bespreking):

Interpellatie van de heer Neuray tot de minister van Landbouw en Middenstand over « het verloop van de brucellose en de wijze waarop het koninklijk besluit van 6 december 1978 wordt toegepast ».

Sprekers: de heren Neuray, Bataille, de heer Lavens, minister van Landbouw en Middenstand, blz. 889.

INTERPELLATIE (Verzoek):

Bladzijde 893.

De heer Moureaux tot de minister van Ontwikkelingssamenwerking over « de ongewone omstandigheden waarin de heer Lelièvre is aangewezen als zendingshoofd van het Abos te Kinshasa ».

ONTWERPEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 893.

De regering:

- 1° Voorstel van wet houdende de begroting van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1979;
- 2° Voorstel van wet houdende aanpassing van de begroting van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1978;
- 3° Voorstel van wet houdende de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1979;
- 4° Voorstel van wet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1978;
- 5° Voorstel van wet houdende de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1979;
- 6° Voorstel van wet houdende aanpassing van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1978.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 894:

MM. Moureaux et Lepaffe. — Proposition de loi instaurant une pension de survie au veuf dépendant des ressources professionnelles de son épouse décédée.

M. R. Declercq. — Proposition de loi modifiant la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 894.

De heren Moureaux en Lepaffe. — Voorstel van wet tot invoering van een overlevingspensioen voor weduwnaars die afhankelijk zijn van de bedrijfsinkomsten van hun overleden echtgenote.

De heer R. Declercq. — Voorstel van wet tot wijziging van de op 4 augustus 1932 gecoördineerde gemeentekieswet.

PRESIDENCE DE M. ROBERT VANDEKERCKHOVE, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER ROBERT VANDEKERCKHOVE, VOORZITTER

MM. Bogaerts et Mesotten, secrétaires, prennent place au bureau.

De heren Bogaerts en Mesotten, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 heures.

De vergadering wordt geopend te 14 uur.

CONGES — VERLOF

MM. Adriaensens, en mission à l'étranger jusqu'au 12 juillet; **Bertrand,** à l'étranger jusqu'au 7 juillet; **Canipel,** retenu par des devoirs administratifs jusqu'au 4 juillet; **Cugnon,** pour raisons familiales jusqu'au 5 juillet; **Nauwelaerts,** pour raisons de santé jusqu'au 5 juillet, demandant un congé.

Vragen verlof: de heren **Adriaensens,** met opdracht in het buitenland tot 12 juli; **Bertrand,** in het buitenland tot 7 juli; **Canipel,** wegens ambtsplichten tot 4 juli; **Cugnon,** wegens familiale redenen tot 5 juli; **Nauwelaerts,** wegens gezondheidsredenen tot 5 juli.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Lutgen, retenu par des obligations professionnelles; **Nutkewitz,** retenu par des devoirs administratifs, demandent de les excuser de ne pouvoir assister à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren **Lutgen,** wegens beroepsplachten; **Nutkewitz,** wegens ambtsplachten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

BOODSCHAPPEN — MESSAGES

De Voorzitter. — Bij boodschappen van 28 juni 1979 zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals zij ter vergadering van die dag werden aangenomen, de ontwerpen van wet:

1° Houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen en van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, op het stuk van onroerende fiscaliteit;

Par messages du 28 juin 1979, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance de ce jour, les projets de loi:

1° Modifiant le Code des impôts sur les revenus et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, en matière de fiscalité immobilière;

— Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Renvoi à la commission des Finances.

2° Houdende de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1979;

3° Houdende aanpassing van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1978;

4° Houdende de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1979;

5° Houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1978.

2° Contenant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones pour l'année budgétaire 1979;

3° Ajustant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1978;

4° Contenant le budget du ministère de la Prévoyance sociale pour l'année budgétaire 1979;

5° Ajustant le budget du ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1978.

— Op de agenda geplaatst.

Inscrits à l'ordre du jour.

Bij boodschappen van dezelfde dag deelt de Kamer tevens mede dat zij heeft aangenomen, zoals zij haar door de Senaat werden overgezonden, de ontwerpen van wet:

1° Tot wijziging van de artikelen 86 en 112 van de provinciewet;

2° Houdende nieuwe maatregelen ten gunste van de slachtoffers van de vaderlandslievende plicht.

Par messages du même jour, la Chambre fait également connaître qu'elle a adopté, tels qu'ils lui ont été transmis par le Sénat, les projets de loi:

1° Modifiant les articles 86 et 112 de la loi provinciale;

2° Portant de nouvelles mesures en faveur des victimes du devoir patriotique.

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

COMMUNICATIONS — MEDEDELINGEN

Dette publique — Rijksschuld

M. le Président. — Par dépêche du 29 juin 1979, le ministre des Finances transmet au Sénat, en exécution de l'article 7 de la loi du 2 août 1955, le rapport sur les opérations d'amortissement de la Dette publique effectuées en 1978.

Bij dienstbrief van 29 juni 1979 zendt de minister van Financien aan de Senaat, overeenkomstig artikel 7 van de wet van 2 augustus 1955, het verslag over de amortisatieverrichtingen van de Rijksschuld voor het jaar 1978.

— Dépôt au greffe.

Neergelegd ter griffie.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au ministre des Finances.

Van deze mededeling wordt aan de minister van Financiën akte gegeven.

*Assemblée de l'Union de l'Europe occidentale
Assemblée van de Westeuropese Unie*

M. le Président. — Le président de l'Assemblée de l'Union de l'Europe occidentale transmet au Sénat, conformément à l'article V (a) de la Charte de ladite Assemblée, le texte de la Résolution (n° 63) adoptée par l'Assemblée au cours de la première partie de sa vingt-cinquième session ordinaire, qui s'est tenue à Paris du 18 au 21 juin 1979.

De voorzitter van de Assemblée van de Westeuropese Unie zendt aan de Senaat, overeenkomstig artikel V (a) van het Handvest van gezegde Assemblée, de tekst van de Resolutie (nr. 63) aangenomen door de Assemblée tijdens het eerste gedeelte van de vijftiende gewone zitting, die werd gehouden te Parijs van 18 tot 21 juni 1979.

— Renvoi à la commission des Affaires étrangères et, pour information, à la commission de la Défense nationale.

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Zaken en, ter kennisgeving, naar de commissie voor de Landsverdediging.

HULDE TER NAGEDACHTENIS AAN DE HEER ALFONS VRANCKX, MINISTER VAN STAAT

HOMMAGE A LA MEMOIRE DE M. ALFONS VRANCKX, MINISTRE D'ETAT

De Voorzitter staat op en richt zich in volgende bewoordingen tot de staande vergadering:

Minister van Staat Alfons Vranckx is op 72-jarige leeftijd overleden.

Geboren te Kessel-Lo maakte hij als kind de sociale woelingen van het begin dezer eeuw mee in een arbeidersgezin, waarvan de vader een strijdende figuur in de socialistische vakbond was.

Hij studeerde rechten en thomistische wijsbegeerte aan de Katholieke Universiteit van Leuven, doch voltooide zijn rechtsstudie aan de toen pas « nederlandsche » Rijksuniversiteit te Gent.

Zowel door zijn innerlijke gesteldheid als door de contacten die hij aan de Leuvense Universiteit had, ging hij de weg op van een religieus-socialisme, wat tot uiting kwam in de reeds als student geschreven brochures, die volledig in de lijn lagen van de ideeënwereld van Henriette Roland-Holst, die hij trouwens persoonlijk goed kende.

Op het gemeentelijk vlak maakte hij te Kessel-Lo de moeilijke jaren juist voor de oorlog alsook tijdens en onmiddellijk na de oorlog door als gemeenteraadslid, schepen of waarnemend burgemeester en wist zich door zijn krangheid en inzet uiterst verdienstelijk te maken voor zijn medeburgers.

Alfons Vranckx werd in 1936 een eerste maal verkozen tot volksvertegenwoordiger en zou dit blijven tot 1947, toen hij met de vijftien « founding fathers » van de Raad van State scheep ging. Als voorzitter van de vierde en vijfde Kamer van de Raad van State heeft hij mede de geest bepaald van dit achtenswaardige college.

Sedert 1954 doceerde hij aan de Rijksuniversiteit te Gent vergelijkend grondwettelijk recht en administratief recht. Zijn aanzien in rechtskundige kringen was zeer hoog en zijn colleges en seminars stonden erg in aanzien bij de studenten.

Toen volksvertegenwoordiger Frans Thielemans, destijds ministeradjunct voor Financiën, plotseling overleed, sprong Alfons Vranckx in de aldus te Leuven geslagen bres. Hij verliet de Raad van State en werd van 1963 tot 1974 weer afgevaardigd naar de Kamer van volksvertegenwoordigers. Hij was achtereenvolgens minister van Binnenlandse Zaken en minister van Justitie en werd in 1977 tot de waardigheid van minister van Staat verheven. Hij bleef het zoeken naar nieuwe politieke vormen voor het samenleven van onze landgenoten aandachtig volgen, onder meer als afgevaardigde-beheerder van het Studiecentrum voor politieke hervormingen.

Alfons Vranckx zocht, zoals Louis Major van hem getuigde, nooit de gemakkelijkste oplossing; hij overwoog rustig de diverse aspecten van een probleem en stond moedig achter de stelling die hij naar geweten meende te moeten verdedigen. Sommigen hebben hem bepaalde extremismen ten laste gelegd, anderen vonden dat hij niet van voldoende politieke werkelijkheidszin getuigde; dit alles liet Alfons Vranckx, de man met het warme hart, steenkoud. Zonder ooit popu-

lariteit te hebben nagestreefd — hij had een hekel aan de « democratie der playboys » — verwierf Alfons Vranckx die met zachtheid vrij radicale oplossingen diërf voor te staan, een grote schare vrienden die thans om zijn heengaan treuren.

Ik betuig hierbij aan Mevr. Vranckx en de nabestaanden de innige deelneming van de Senaat in de rouw die hen treft.

Het woord is aan minister Gramme.

M. Gramme, Ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles. — Mesdames, Messieurs, le gouvernement s'associe à l'hommage que vient de rendre M. le président du Sénat à M. Vranckx.

Vous autoriserez sans doute le ministre de l'Intérieur à avoir, à son égard une pensée particulière puisqu'il fut responsable du département dont je suis le titulaire aujourd'hui.

M. Vranckx laissera dans le monde politique et parmi tous ceux qui ont eu le privilège de bien le connaître, l'image d'un homme intelligent, intègre, travailleur, soucieux du bien de l'Etat auquel il s'était consacré, et d'un homme toujours en recherche.

Sa contribution à de nombreuses réflexions sur l'organisation de l'Etat n'a pas manqué d'amener beaucoup d'hommes politiques à approfondir les problèmes relatifs à l'avenir de notre pays.

Nous garderons de lui un souvenir ému.

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 1^{er} AOÛT 1974, CRÉANT DES INSTITUTIONS REGIONALES A TITRE PREPARATOIRE A L'APPLICATION DE L'ARTICLE 107QUATER DE LA CONSTITUTION, MODIFIÉE PAR LA LOI DU 19 JUILLET 1977

Discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE WET VAN 1 AUGUSTUS 1974 TOT OPRICHTING VAN GEWESTELIJKE INSTELLINGEN, IN VOORBEREIDING VAN DE TOEPASSING VAN ARTIKEL 107QUATER VAN DE GRONDWET, GEWIJZIGD BIJ DE WET VAN 19 JULI 1977

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi relatif aux institutions régionales.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet betreffende de gewestelijke instellingen.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. le chevalier de Stexhe, rapporteur. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, au terme de six séances de délibération, la commission de la Réforme des institutions a approuvé, à une très large majorité, par 16 voix contre 4, le projet qui vous est soumis.

Il m'incombe la mission d'en justifier le bien-fondé, de répondre aux critiques sur les points essentiels, en renvoyant pour le surplus à mon rapport écrit.

Une synthèse tout d'abord des objectifs du projet.

L'objectif fondamental est, aux termes de l'accord du 1^{er} avril 1979, « d'intensifier immédiatement la mise en œuvre de la réforme de l'Etat », c'est-à-dire de faire un pas concret, efficace dans la voie de la redistribution des pouvoirs publics, par l'attribution de responsabilités propres aux exécutifs mis en place pour les régions et les communautés, c'est-à-dire de dépasser les travaux de table ronde, commissions, négociations de tous genres, pour déboucher sur du concret.

Certes, cette phase immédiate ne vise que des missions du pouvoir exécutif, son pouvoir réglementaire, ses administrations. C'est la mise en place d'infrastructures expérimentales pour le moment où il pourra être passé, éventuellement par étapes, à la phase définitive de la réforme de l'Etat.

Il est nécessaire, opportun, que le Parlement n'y soit pas étranger, marque son accord sur ces objectifs et donne expressément mandat à l'exécutif d'expérimenter davantage le champ des compétences qui lui sont dévolues.

Depuis dix ans, c'est le troisième pas concret, le premier étant la révision de la Constitution de 1970, l'article 59bis notamment, et les

lois de juillet 1971, le second étant la loi du 1^{er} août 1974 réglant des dispositions préparatoires à l'application de l'article 107^{quater}.

Le projet actuel, comme la loi du 1^{er} août 1974, prévoit diverses dispositions à titre préparatoire. Préparatoire à l'application de l'article 107^{quater}.

A cet effet, il dresse une liste modifiée par rapport à celle de 1974, en plus ou en moins, des compétences régionales.

Ainsi sont ajoutés aux compétences prévues en 1974 l'exploitation des richesses naturelles, l'enlèvement et le traitement des déchets solides, l'organisation des pouvoirs subordonnés, c'est-à-dire le transfert du ministère de l'Intérieur aux exécutifs régionaux ou communautaires d'une partie substantielle de la tutelle des communes. Ainsi encore, la recherche scientifique appliquée.

Par contre, des compétences prévues en 1974 comme devant être régionales sont transférées aux communautés, notamment la politique d'hygiène et de santé publique.

Le projet en discussion est également préparatoire au projet de modification de l'article 59^{bis}, notamment, en étendant les matières communautaires au-delà des compétences dites « culturelles » fixées par l'article 59^{bis} de la Constitution et la loi du 21 juillet 1971.

Ce sont les matières dites personnalisables. Je les rappelle: Politique d'hygiène et de santé publique; politique d'aide aux personnes, familles et services ainsi que la protection de la jeunesse; formation didactique et pédagogique ainsi que le recyclage et la reconversion professionnelle; la recherche scientifique appliquée concernant ces matières.

Ayant ainsi résumé l'objet essentiel du projet dont nous débattons, il me paraît opportun, tout d'abord, de le situer dans la longue et délicate marche de la réforme fondamentale de nos institutions.

Pour avoir participé, depuis de nombreuses années, aux innombrables débats parlementaires et autres, relatifs à la mise en place d'une Belgique nouvelle, il me paraît utile de m'en inspirer pour souligner l'importance politique du projet en discussion et, dès lors, de justifier la large approbation qui lui a été donnée par la commission.

Depuis de nombreuses années, nous sommes confrontés, comme d'ailleurs la plupart des pays occidentaux, à la nécessité de l'adaptation de nos institutions au phénomène irréversible d'une saine redistribution des pouvoirs de l'Etat vers ses communautés et ses régions.

Pendant longtemps, ce furent des études, des conversations politiques, nécessaires et approfondies certes, mais qui ne débouchèrent guère sur des réalisations concrètes.

Dois-je rappeler les conclusions du Centre Harmel, il y a trente ans déjà, publiées le 24 avril 1958?

Puis, ce furent le groupe de travail politique qui concluait le 24 octobre 1963, puis la conférence de la table ronde de janvier 1964 à janvier 1965, dont les conclusions débouchèrent sur les déclarations de révisions constitutionnelles de 1965, reprises et réalisées en grande partie ensuite par la constituante de 1968-1971.

Entre-temps, il y eut aussi la commission permanente pour l'amélioration des relations entre les communautés, dite commission Meyers, de 1966 à 1968.

C'est au cours de la constituante de 1968-1971 que furent adoptées les premières réalisations concrètes axées principalement sur l'autonomie culturelle, c'est-à-dire ses organes, ses compétences, ses moyens.

En même temps, la constituante adoptait le principe de la redistribution de certaines compétences, à déterminer par une loi à majorité spéciale, vers les organes des trois régions à créer.

Postérieurement, des conversations et négociations nombreuses se déroulèrent pour préparer cette nouvelle phase et cela notamment au sein des gouvernements successifs, ou au Parlement, notamment au sein de la commission parlementaire mixte dont MM. Brouhon et Dua ont rapporté les travaux dans un rapport substantiel.

Vint ensuite un deuxième pas concret, la loi préparatoire du 1^{er} août 1974, dite loi Perin-Vandekerckhove; j'y reviendrai dans un instant.

Ce furent ensuite les très longues conversations d'Egmont, du Stuyvenberg, les travaux de la commission de la Chambre sur le projet 461.

En revoyant ces antécédents, je suis frappé de la permanence des idées fondamentales, de la philosophie de base, telles qu'elles furent le mieux précisées, me semble-t-il, dans l'accord presque unanime du Groupe des 28.

Sans doute, depuis lors a-t-on précisé certains moyens d'action, a-t-on prévu des approfondissements aux compétences attribuées aux communautés et aux régions ainsi que des organes institutionnels pour leur mise en œuvre, mais la philosophie fondamentale subsiste

et se retrouve aujourd'hui encore, sous certains aspects et parfois les mêmes mots, dans l'essentiel du projet en discussion.

Aussi, n'est-il pas inopportun, je crois, de citer l'essentiel de ces conclusions, telles qu'elles étaient énoncées dans la communication faite au Parlement par le Premier ministre Eyskens, en date du 18 février 1970:

Premier principe: « L'Etat unitaire, tel que les lois le régissent encore dans ses structures et dans son fonctionnement, est dépassé par les faits. Les communautés et les régions doivent prendre leur place dans des structures rénovées de l'Etat mieux adaptées aux situations spécifiques du pays. »

Cette première conclusion était suivie d'autres qui sont souvent oubliées, encore qu'elles en fassent partie intégrante. Je cite: « Ces structures rénovées... doivent consacrer la primauté de la législation fondamentale et l'unité de la politique générale. » Le commentaire précisait, d'une part, les domaines qui touchent aux fonctions essentielles de l'Etat. Ce sont ceux que l'on retrouve dans le plan d'Egmont, le projet 461, et dans l'actuel accord de gouvernement; il énonçait, d'autre part, les matières où « une politique régionale différenciée se justifie en tout ou en partie »; ce sont exactement les termes que nous avons fait inclure dans la loi du 1^{er} août 1974 et qui se retrouvent dans le projet en discussion: à côté des matières susceptibles de différenciations prévues en 1970 et qui se retrouvent dans la loi de 1974, le présent projet y ajoute un transfert de certaines matières « personnalisables » vers les communautés plutôt que vers les régions, et un transfert de compétences encore nationales actuellement vers les communautés ou les régions.

« Enfin, un troisième principe était énoncé dans ces conclusions du Groupe des 28, et l'actuel projet devra être appliqué dans la même ligne: « la réorganisation et la modernisation des institutions doivent tendre à une plus grande efficacité de l'Etat. »

Ce rappel d'un passé encore proche souligne heureusement, me semble-t-il, le temps considérable consacré aux études, aux discussions, aux projets, et chacun apportait une approche de plus en plus précise et très utile à la fois des difficultés et des possibilités de solution.

Mais les réalisations concrètes, tangibles pour le citoyen, furent rares.

Elles se résument essentiellement — je le rappelle une nouvelle fois —: en 1971, à la mise en place des institutions culturelles; en 1974, à la loi du 1^{er} août créant des institutions régionales à titre préparatoire à l'application de l'article 107^{quater}.

Certes, ce projet était modeste, au plan juridique. Il s'avouait préparatoire.

Il ne créait que des conseils régionaux consultatifs, sans pouvoir normatif, mais il consacrait, au plan législatif, l'existence des Comités ministériels régionaux, chargés de la politique régionale dans les matières précisées.

L'exposé des motifs de cette loi de 1974 énonçait justement: « La dynamique propre de l'action politique fera que ses organismes, tout expérimentaux qu'ils soient, s'habitueront à fonctionner dans le cadre des institutions existantes et trouveront leur place dans la hiérarchie des institutions. »

L'exposé des motifs soulignait aussi la valeur expérimentale permettant d'apprécier l'efficacité du système et au besoin d'en corriger les éventuelles insuffisances ou inadéquations.

Certes, la loi du 18 juillet 1977 a supprimé les conseils régionaux consultatifs, et beaucoup l'ont regretté, mais pour le surplus, le projet actuel se situe exactement dans la même procédure préparatoire expérimentale, dans la même perspective, tout en élargissant les horizons.

Il réalise donc, pour la phase immédiate, une nouvelle étape de la réforme de l'Etat, vers une redistribution équilibrée des pouvoirs entre l'Etat, les communautés et les régions. Le rappel historique que je donnais il y a un instant permet de mieux apprécier l'importance de cette consécration législative.

Certes, ce projet est conforme à la déclaration gouvernementale du 5 avril 1979 et à l'accord des partis de la majorité, mais sa justification est plus fondamentale aux yeux de la large majorité de la commission.

Dans cet exposé introductif, permettez-moi de justifier l'opinion de cette très large majorité et la réponse donnée aux critiques formulées par une minorité de la commission.

Je répondrai ainsi à l'avance à ces critiques, qui seront sans doute reformulées dans le débat.

Reformulées ou soutenu l'inutilité du projet au plan juridique, au motif que l'organisation de l'exécutif, la compétence des ministres-secrétaires d'Etat ou comités ministériels communautaires et régio-

naux relèvent du pouvoir exécutif, conformément aux articles 29 et 65 de la Constitution.

Point n'est besoin de loi, dit-on.

Il me paraît vain de rouvrir actuellement à ce sujet un débat académique.

Pourquoi ?

A plusieurs reprises déjà, notamment par les lois des 1^{er} août 1974 et 18 juillet 1977, le Parlement a admis le bien-fondé de telles dispositions et tous les partis politiques se sont trouvés, depuis 1974, à l'une ou l'autre période, dans le gouvernement, ils ont participé à l'organisation ministérielle mise en place le 1^{er} août 1974.

Leurs représentants seraient dès lors malvenus de critiquer aujourd'hui ce qu'ils approuvaient hier.

Au surplus, il convient de rappeler que ce projet n'engage pas le Parlement sur le plan législatif.

La création des organes nouveaux, à pouvoir normatif, leurs compétences, leurs ressorts, leurs modes de fonctionnement, leurs moyens financiers, les procédures à prévoir pour la prévention et le règlement des conflits, bref l'ensemble de la réforme institutionnelle sera à régler ultérieurement par la Constitution et par la loi.

Le Parlement conserve toute sa liberté d'appréciation.

Dans l'immédiat, il n'est pas davantage touché au pouvoir normatif du Parlement ou à ceux des conseils culturels.

Même dans les matières régionales ou communautaires, les lois, les décrets, restent toujours de la compétence du Parlement ou des Conseils culturels.

Seule leur exécution relèvera des exécutifs mis en place.

Comme il était dit déjà en 1974 par les auteurs de la loi Perin-Vandekerckhove, cette période préparatoire constituera une base de référence importante, une expérience des plus utiles pour l'élaboration des lois définitives.

Personne ne peut sérieusement le contester.

Mais, et c'est cela l'essentiel, il est heureux que le Parlement prenne ses responsabilités directes dans les mesures préparatoires à une réforme institutionnelle profonde sur laquelle existe déjà un large consensus, plus spécialement en ce qui concerne l'attribution de compétences bien et mieux réparties entre l'Etat, les communautés et les régions, ce qui fait l'objet des articles 2 et 3 du projet.

Une autre critique formulée contre le projet, et qui fut rejetée par la majorité de 80 p.c. des membres de la commission, est que pour ces articles 2 et 3 du projet, il est donné un « blanc-seing » au gouvernement, en ce sens que c'est le gouvernement qui est chargé de préciser la mesure dans laquelle « une politique différenciée se justifie en tout ou en partie dans les matières régionales ou communautaires énumérées aux articles 2 et 3 ».

Cette critique est mal fondée.

Certes, conformément aux articles 29 et 65 de la Constitution, c'est au pouvoir exécutif qu'il appartient de répartir entre ses membres, les missions de l'exécutif.

C'est lui qui a pris ou prendra les arrêtés royaux nécessaires à cette fin.

Le Parlement conserve toujours le droit de critiquer le gouvernement, de l'interpeller, de lui retirer sa confiance.

Au surplus, ces critiques sont d'autant moins fondées qu'au lendemain de la loi du 1^{er} août 1974, le Roi, sous la responsabilité du gouvernement, a pris de nombreux arrêtés royaux pour préciser pour chacune des compétences énumérées dans la loi, la mesure dans laquelle la compétence nationale était transférée aux ministres, secrétaires d'Etat, comités ministériels, c'est-à-dire la mesure dans laquelle, au regard de chacune de ces matières, une politique régionale différenciée se justifie.

Ces arrêtés royaux ont été approuvés ou exécutés par les ministres ou secrétaires d'Etat appartenant à tous les partis politiques qui, à un moment donné, ont participé au gouvernement.

En résumé, il n'est rien innové dans la procédure. Celle-ci n'est pas interdite par la Constitution, elle a été consacrée par le Parlement.

Au surplus, encore qu'il soit de règle de ne pas interroger le gouvernement sur ses intentions, celui-ci s'est empressé de répondre, en commission, à toutes les questions qui lui étaient posées sur le contenu des neuf arrêtés royaux déjà préparés, et qui pourront être publiés dans les prochains jours, dès l'adoption de ce projet.

Ce fut le cas notamment en commission du Sénat, en matière de politique agricole, pêche maritime, recherche scientifique appliquée, répartition de la tutelle, la compétence en matière de santé publique au regard des institutions bicommunautaires de la région bruxelloise, et j'en passe.

Le rapport relate les questions posées par les commissaires et les réponses précises données par le gouvernement. Vous me permettrez de vous y renvoyer.

Une autre critique formulée en commission et rejetée porte sur l'innovation insérée dans une loi par les mots « politique communautaire », et cela avant la révision de l'article 59bis.

Ce mot « communautaire » est, dit-on, un mot inconnu dans notre arsenal constitutionnel et législatif.

Il est bien exact que ce mot ne correspond pas au système constitutionnel en vigueur, notamment pas à l'article 59bis qui règle les communautés culturelles.

Mais le projet ne vise pas à l'exécution de l'article 59bis.

Il règle les mesures préparatoires à des projets, déjà bien élaborés, relatifs à l'extension de la politique communautaire, au-delà du culturel.

Gouverner c'est prévoir: le gouvernement est heureusement inspiré de prévoir dès à présent des mesures préparatoires, une période d'expérience, pour la réalisation de projets qui, sur le point concerné ont déjà recueilli une large approbation politique et aussi leur consécration dans des actes du pouvoir législatif. On le perd de vue, me semble-t-il.

En effet, cette perspective a été approuvée déjà dans des actes importants du Parlement, et cela à l'unanimité, y compris la voix de ceux qui aujourd'hui critiquent la préparation d'une compétence communautaire élargie.

Je vise les déclarations de révision, adoptées à l'unanimité par le pouvoir législatif agissant comme préconstituante, notamment pour la révision de l'article 3ter où la déclaration de la révision porte la suppression du mot « culturel » ou encore cette déclaration de la préconstituante: « Les Chambres déclarent qu'il y a lieu à révision de la Constitution par l'insertion d'un ou de plusieurs articles traitant des compétences des Conseils de communautés relatives aux matières personnalisables et du champ d'application. ».

C'est la perspective admise unanimement, y compris dans les actes du Sénat, de la Chambre et, en gros, du pouvoir législatif; il est dès lors sage de s'y préparer.

Une autre critique encore, mais elle est de forme: d'aucuns ont regretté certaines bavures légistiques du projet adopté par la Chambre des représentants. Par exemple, aux yeux de nombreux commissaires, il est dommage que la Chambre des représentants n'ait pas conservé l'intitulé du projet gouvernemental et ait fait de l'intitulé du projet l'objet d'un article de la loi elle-même, l'article 1, ce qui est contraire à la pratique législative habituelle, d'autant plus que ce libellé de l'article 1^{er} ne correspond pas au contenu réel du projet.

Par une large majorité cependant, la commission du Sénat n'a pas jugé nécessaire d'amender le projet en vue d'effacer ces erreurs légistiques car l'intitulé d'une loi n'a pas de portée juridique; au surplus, tel renvoi à la Chambre des représentants eût été très inopportun en fin de l'année parlementaire.

Il est urgent de permettre au gouvernement de mettre à exécution, sans délai, les dispositions fondamentales du projet.

Telles sont les principales critiques formulées et les réponses données dans la discussion générale en commission. D'autres l'ont été plus spécialement sur les articles du projet. Il y sera répondu éventuellement à l'occasion de leur examen.

En conclusion, en défendant le projet, conformément aux vues de la majorité de la commission, je souligne qu'il est bien dans la ligne de l'accord de gouvernement et dans celle des objectifs fondamentaux d'une très large majorité.

Ce projet est un des points importants de la phase immédiate de la réforme de l'Etat. Il s'insère heureusement dans d'autres dispositions prises par le gouvernement, notamment lors de sa Constitution où les ministres et secrétaires d'Etat des affaires régionales ou communautaires ne sont plus chargés que de compétences autonomes, à la seule exception des ministres de l'Education nationale.

Depuis lors, le gouvernement a pris de nombreuses mesures, notamment les arrêtés royaux des 13 et 14 avril 1979, dont l'exposé des motifs éclaire parfaitement le dispositif.

J'ai été heureux d'y trouver des modalités réglant l'information mutuelle des exécutifs et des procédures de concertation ou de règlement des conflits d'intérêt. Cela permettra certainement, par l'expérience vécue de conflits possibles, de mettre ensuite en place les moyens les plus adéquats pour assurer une nécessaire et fructueuse coordination des pouvoirs, et ainsi éviter des conflits de compétence ou d'intérêt toujours nuisibles aux intérêts des citoyens et à la paix publique.

En bref, il est heureux que le Parlement aujourd'hui consacre dans une loi son approbation aux mesures proposées pour la phase immé-

diate de la réforme de l'Etat, avec l'espoir que ces mesures préparatoires facilitent le travail définitif qui reste à faire.

Aussi, j'invite le Sénat à approuver ce projet, aussi largement que l'a fait sa commission, et peut-être davantage. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, na het pleidooi met onblusbare gloed door de achtbare heer verslaggever ten bate van het ontwerp naar voor gebracht, zal het u niet verwonderen dat ik met grote schroom tot u het woord richt.

Wanneer ik het ontwerp, dat thans aan onze beraadslaging is onderworpen, goed heb begrepen en gesitueerd, dan meen ik dat wij ons thans bevinden in het voorgeborchte van de eigenlijke staatshervorming; voorgeborchte dat kan leiden volgens sommigen naar een paradijselijke vreugde of, volgens anderen, naar de hel.

De oriëntatie van de staatshervorming zoals wij die zien, hebben wij bij herhaling geschetst zowel bij het aantreden van de regering-Tindemans I, als bij de debatten over de Egmont- en Stuyvenbergakkoorden, als bij het aantreden van de regeringen-Vanden Boeynants en -Martens.

Bij de behandeling van de verklaringen tot herziening van de Grondwet hebben wij niet nagelaten omstandig het schema uiteen te zetten dat, ons inziens, ten grondslag moet liggen aan een duurzame, uitvoerbare en doorzichtelijke staatshervorming, dienstig en batig aan alle burgers en waarbij rekening wordt gehouden met enkele dwingende postulaten. Deze blijven, wat ons betreft, alle geestelijke en alle vermeende sociale evolutie ten spijt, onwonderbaar de volgende.

Wij hebben, Mijnheer de Eerste Minister en Heren Ministers, in het verleden, zowel in de meerderheid als in de oppositie, blijk gegeven van begrip voor de bekommernis en de zorg om op het institutionele vlak het land en zijn structuren te hervormen en aan te passen. Zoals zij die het initiatief hebben genomen tot de poging tot definitieve staatshervorming, willen wij dit land niet ten gronde richten.

1) De staatshervorming moet rekening houden met de wensen van brede lagen van de bevolking om de centrale staat stevige grondvesten te bezorgen.

De tegenwoordig zo vaak en zo ondoordacht gelanceerde dreiging om desnoods België af te schrijven en de ongenueerde slogan « Met België als het kan, zonder België als het moet » zijn zeker niet de weerspiegeling van beginselen waaraan brede volkslagen gehecht blijven, ook aan Vlaamse zijde.

In het eindrapport van de commissie der 28 moge dan nog, terecht meen ik, geschreven staan dat de structuren van de unitaire staat voorbijgestreefd zijn, dan wil dat nog niet zeggen dat de Belgische realiteit zou hebben opgehouden te bestaan.

In een tijd waarin malcontente mensen zo graag hoogstaande begrippen aftakelen, moeten wij beducht zijn voor gevaarlijke sloganistiek en voor een mentaliteit die ons gemeenschappelijk erfgoed zou kunnen aan stukken slaan. Het is verbazingwekkend vast te stellen hoe sommigen de mond vol hebben van solidariteit en samenhang onder de mensen, maar in feite het tegenovergestelde nastreven van wat zij zeggen te willen bereiken.

2) Naast die eerste vaststelling is het eveneens duidelijk dat de twee grote taal- en cultuurgemeenschappen, voortaan de gemeenschappen genoemd, evenwaardig aan hun trekken moeten komen in het land en in het hoofdstedelijk gebied, waartoe onze gemeenschappelijke hoofdplaats behoort en blijft behoren.

3) De nationale solidariteit is belangrijk, maar evenzeer de financiële verantwoordelijkheid van de verschillende entiteiten deel uitmakend van het geheel.

4) De integriteit van de homogene taalgebieden kan onder geen beding opnieuw op de helling worden gezet en wij kunnen niet voortdurend aangelegenheden, waaromtrent in het nabije verleden unaniem of vrijwel unaniem akkorden werden bereikt, opnieuw in vraag stellen.

5) De bevoegdheidsafbakening van de verschillende beleidsniveaus is, en zal altijd, een fundamentele vereiste blijven en het onderling begrip en de wederzijdse eerbied van de op samenleven aangewezen gemeenschappen eist, dat door de ene van de andere niet meer als toegeving wordt geëist dan wat hij voor zichzelf aanvaardbaar acht.

6) Uiteindelijk is een stevige regeling van de eventuele bevoegdheids- en belangenconflicten de *conditio sine qua non* om de staatshervorming leefbaar te maken.

Vanuit die optiek hebben wij immer de op touw staande staatshervorming benaderd. Omtrent de gegrondheid van deze optiek kunnen mijns inziens geen twijfels rijzen. Daarom menen wij met anderen dat een globale aanpak, of een toch meer globale aanpak dan diegene die thans wordt gevolgd, is aangewezen.

Omdat wij dit aspect, zowel inhoudelijk als in de tijd, missen in alles wat wij tot nog toe van de regering hebben gehoord, moeten wij, zoals het de oppositie past, kritische opmerkingen maken. Men mag toch niet uit het oog verliezen dat het huidig Parlement een constituant is, verkozen om de vierde herziening van de Grondwet, die ons land zal kennen, gestalte te geven.

Wat belet ons die taak aan te vatten? Sedert 1971 was er geen constituant. In die periode, in dat vacuum van grondwetgevende bevoegdheid, als ik het zo mag uitdrukken, was het begrijpelijk en gerechtvaardigd voorbereidende maatregelen te treffen voor materies die men aan de uitsluitend nationale bevoegdheid wilde onttrekken. Het tasten en zoeken kan nu echter niet langer worden gerechtvaardigd.

De verslaggever heeft gezegd dat politiek de kunst is der mogelijkheden. Het is echter ook de kunst van de beslissingen.

Het voorliggend ontwerp dat samen met andere maatregelen, die echter niet aan het Parlement, doch wel aan de syndicale organisaties werden voorgelegd en die zelfs niet aan het Parlement werden medegedeeld — ik denk onder meer aan de in punt 7 van het regeerakkoord vermelde hergroepering in één of meer departementen van alle besturen belast met het beheer van autonome aangelegenheden — wil de wet van 1 augustus 1974 wijzigen.

Ik acht het nuttig daarbij volgende summierende opmerkingen te maken.

De commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Institutionele Hervormingen heeft ingevolge een vraag van onze voorzitter, met veertien stemmen tegen vijf beslist dat nopens dit ontwerp geen advies moet worden gevraagd aan de Raad van State. Deze beslissing leert ons dat een meerderheid zich kan vergissen.

Eén van de meest gewaardeerde en geprezen oud-leden van de Senaat, de heer Marc-Antoine Pierson, heeft destijds met toewijding gepleit voor de eerbiediging van het wettelijk voorschrift de Raad van State te raadplegen voor alle ontwerpen van wet. Wij hebben 30 jaar gevochten, zo zei hij, om een Raad van State te hebben en nu hij bestaat en werkt, laten wij hem links liggen.

Velen hebben zijn zienswijze gedeeld, maar eens te meer werd voor dit ontwerp geen advies gevraagd. Het invoeren van de urgentie is ter zake, naar het mij voorkomt, niet opportuun. Het ontwerp werd immers ingediend in de Kamer op 3 mei jongstleden en juist twee maanden later word het hier in openbare vergadering besproken. Een advies binnen de drie dagen kon er dus wel af. Onze zorg voor degelijke legistische arbeid moet altijd levendig zijn.

Anderszijds moeten wij ons afvragen of dit ontwerp eigenlijk wel nodig is om oordeelkundig een stap voorwaarts te zetten naar de definitieve staatshervorming. Vereerde constitutionalist menen dat dit ontwerp meer offert aan politieke opportuniteit dan aan legistische noodzaak. De artikels 29 en 65 van de Grondwet bepalen dat de uitvoerende macht, zoals ze door de Grondwet is geregeld, bij de Koning berust. Het koninklijk besluit van 13 april 1979 heeft gewestelijke en gemeenschapsexecutieven opgericht en hun bevoegdheden bepaald en men gedraagt zich daarnaar ook zonder deze wet.

De Eerste minister heeft zelf toegegeven dat sommige politici en juristen de mening zijn toegedaan dat de habilitatie van de regering ter zake niet nodig is. Sommige fracties van de meerderheid willen nochtans dat de gehele meerderheid zich nu bij openbare stemming en omkeerbaar in het Parlement zou uitspreken over enkele steunpunten voor de volgende fazen van de staatshervorming, namelijk de driedigdigheid, de asymmetrische structuur, die wij in de toekomst zouden kennen en de dispariteit in de Brusselse executieve, de manke voogdijregeling en de financiële middelen ter beschikking gesteld van de gewesten.

De Eerste minister heeft verklaard dat de oogmerken van onderhavig ontwerp beperkt zijn, maar bovendien nuttig ten titel van experiment. Ik meen dat die oogmerken ook gevaarlijk en zeker kortstondig zullen zijn; gevaarlijk omdat de onmiddellijke faze die wij dus nu zullen concretiseren de springplank is naar de voorlopige en omkeerbare faze die vóór 1 januari 1980 zal moeten van kracht worden maar waarvoor de regering nog geen volledig ontwerp heeft ingediend bij gebrek aan akkoord tussen de meerderheidspartijen over de vraag of de executieven binnen of buiten de regering moeten zetelen en welke hun politieke verantwoordelijkheid zal zijn.

De voorlopige omkeerbare faze wekt, zoals ik in andere omstandigheden zegde zonder tegengesproken te worden, het grootste voorbehoud bij sommige fracties van de meerderheid. Om dit voorbehoud

duidelijker te omlijnen, komt trouwens een werkgroep van een belangrijke, zoniet de belangrijkste fractie van de meerderheid eersdaags bijeen in het binnelijke Mechelen. Een persbericht meldt dat het de bedoeling zou zijn in deze werkgroep een consensus te bereiken over een globaal concept inzake de toekomstige staatsstructuur «De CVP», schrijft het blad, «schijnt et steeds meer van uit te gaan dat men de voorlopige fase van de staatsvorming slechts kan goedkeuren indien men duidelijk weet tot welke eindresultaten dit zal leiden. Bovendien groeit de vrees bij die partij dat de voorlopige fase wel eens de definitieve zou kunnen worden.»

Confidenties van de Franstalige voorzitters Hanin en Cools zouden die vrees nog hebben aangedikt.

De aankondiging van dit studieweekend heeft de andere coalitie-partners koude rillingen bezorgd. De herinnering aan de «oefeningen tussen intellectuelen», zoals de heer Blanckaert zo treffend zei na de bijeenkomst te Malle en te Houthalen, ligt nog fris in ieders geheugen.

De oogmerken van onderhavig ontwerp blijken mijns inziens ook kortstondig te zijn. In het regeerakkoord werd immers gezegd dat de wet van 1 augustus 1974 die men nu steeds met nadruk noemt de wet-Perin-Vandekerckhove, of de wet-Vandekerckhove-Perin en die wij nu blijkbaar aan het wijzigen zijn, zal door die voorlopige en onomkeerbare fase worden opgedoekt. Volgens de vooruitzichten zou dit gebeuren vóór 1 januari 1980, zodat wij nu legiferen voor een periode van amper zes maanden.

De vraag rijst of de koninklijke besluiten van 13 april 1979, waardoor eigenlijk werd verwezenlijkt op grond van artikel 29 van de Grondwet dat wat wij nu nog eens met ijver overdoen, dan verder van kracht zullen blijven.

Voorts bepaalt punt 56 van het regeerakkoord dat de voorlopige en onomkeerbare fase ophoudt wanneer op 31 december 1982 de definitieve staatsvorming niet tot stand is gekomen. Dit alles bewijst, zo zeg ik in volle nederigheid, dat wat wij nu doen eigenlijk nog nutteloos, tijdrovend en iets of wat uitdagend is. De goedkeuring van dit ontwerp kan alleen aan het FDF de vreugde doen smaken dat het zijn wil in volle volupteit aan heel de regering en heel het Parlement, het pal staande Vlaamse heir inbegrepen, kan opdringen. Dat is toch een nogal ongezeellige vaststelling.

Ten gronde zal ik hier de bezwaren van mijn fractie niet opnieuw uiteenzetten. Bij de bespreking van de artikelen en van de amendementen die wij hebben ingediend, zullen wij daartoe de kans krijgen. Het zij mij echter toegestaan nu reeds de aandacht te vestigen op enkele eigenaardigheden van het ontwerp die wij toch als volwassen deel van de wetgevende macht in de soevereiniteit van onze opdracht zouden moeten herstellen.

De geachte verslaggever heeft weliswaar gezegd dat wij deze pijn en smart onszelf, de regering en de Kamer niet mogen aandoen door te trachten nog iets te wijzigen aan dat ontwerp dat ons door de Kamer is overgezonden. Maar bij het herlezen van het verslag van de heer de Stexhe heb ik vastgesteld dat de argumenten die wij in de commissie hebben laten gelden, en waarover ik de mantel van de confidentie grootmoedig wil spreiden, volmondig door anderen werden bijgevallen. Zo bijvoorbeeld heeft men een artikel 1 van dit ontwerp ingelast om het opschrift te bepalen van de wet die men wil wijzigen, opschrift dat zelfs in zijn gewijzigde vorm niet de lading dekt die in het ontwerp voorkomt. Het opschrift vermeld in artikel 1 luidt: «Loi créant des institutions communautaires et régionales provisoires.» Men heeft gezegd dat dit geenszins het geval is.

De Eerste minister heeft met nadruk bevestigd dat het beperkte objectief van dit ontwerp is dat men aan de uitvoerende macht een indeling zal geven die het haar mogelijk maakt geheel of ten dele een eigen visie te hebben op gewestelijke en communautaire maatregelen die moeten worden getroffen in uitvoering van normen die door het nationale Parlement zijn gesteld.

Wij zullen dus opnieuw vragen aan deze voltallige Senaat of het aangewezen is in artikel 1 een overigens fout opschrift aan te geven voor een wet, vermits dit opschrift de inhoud van de wet niet dekt.

Ik weet wel dat in het verslag is vermeld dat er werd geargumenteed, dat men in 1959 een zelfde procédé heeft toegepast, blijkbaar in zeer uitzonderlijke omstandigheden. De Eerste minister heeft geput in zijn rijke voorraad van historische gegevens om ons te vergasten op een wet van nivôse, om aan te tonen dat hij gelijk heeft. Het is een nogal verstarrend argument. Ik moet eerlijk toegeven dat ik hem tot aanvoeren van jeugdiger argumenten in staat achtte.

Een tweede legistische opmerking is toch fundamenteel. Men bepaalt in artikel 8 van dit ontwerp dat er tot coördinatie zal worden overgegaan. Men machtigt daartoe de Koning. Ik heb op zeker ogenblik een werkstuk uitgaande van de studiediensten van de Senaat in handen gekregen dat aantoonde dat er van een eventuele coördinatie

geen sprake moet zijn. De verslaggever, met de grote juridische kennis die hij heeft, zegt ons altijd dat men niet een tweede maal in een wet moet schrijven wat reeds in een algemene wet voorkomt. Maar om geen pijn te doen aan de Eerste minister of om andere edelmoedige overwegingen, ziet hij van dat zeer gegrond juridisch argument af. Wij loven zijn menselijkheid. Maar wij wensen toch met nadruk te onderstrepen dat niet tweemaal hetzelfde hoeft te worden gezegd.

Artikel 8 in het ontwerp is overbodig. Waarom kan het niet gewoonweg worden geschrapt zoals ik eerbiedig, ootmoedig maar met aandrang in een amendement voorstel? Ik lees trouwens in een nota van de Senaat — men zal mij terechtwijzen als ik mij vergis — met betrekking tot het in de commissie opgeworpen probleem van de coördinatie, het volgende: «Bij een vergelijking tussen de wet van 1 augustus 1974» — de wet-Vandekerckhove-Perin — «en die van 19 juli 1977» — die de wet van 1974 heeft vervangen — «blijkt dat, van wetgevingstechnisch standpunt uit, de wet van 19 juli 1977 twee aspecten vertoont:

Zij wijzigt de wet van 1 augustus 1974 inhoudelijk doch bovendien brengt zij langs wetgevende weg ordening in de volgorde van de artikelen. De wetgever zelf heeft deze ordening noodzakelijk geacht vermits hij verschillende bepalingen van genoemde wet heeft opgeheven.»

In werkelijkheid betekent zulks dat, vanaf artikel 2, tengevolge van de inhoudelijke wijziging en enerzijds en de formele wijzigingen (de vernummering) anderzijds de wet van 19 juli 1977 in de plaats treedt van de wet van 1 augustus 1974.

Hieruit vloeit voort dat er van een eventuele coördinatie geen sprake kan zijn omdat daartoe geen aanleiding bestaat.

Het lijkt dan ook evident dat het ontwerp van wet dient te verwijzen naar de nummering van de artikelen zoals die voorkomt in de wet van 19 juli 1977.

De commissie is daarover charmant heengegleden, maar wanneer wij onze faam van degelijk en ernstig wetgever in ere willen houden dan moeten wij zelfs in ontwerpen die van de Kamer komen, de noodzakelijke wijzigingen durven aanbrengen.

Tenslotte wordt er in deze wet eens te meer afbreuk gedaan aan het algemeen principe dat een wet van toepassing wordt 10 dagen na de publicatie in het *Belgisch Staatsblad*. De vankrachtwording is hier de dag zelf van de publicatie in het *Belgisch Staatsblad* hoewel deze wet aanleiding zal geven tot heel wat moeilijkheden en berusting. In het verslag kunt u lezen dat de Eerste minister en leden in de commissie hebben gezegd dat het nodig zal zijn een *vade mecum* uit te geven om de weg te vinden in het labirint van instellingen, overhevelingen, transmutaties, samenvoegingen, hergroeperingen en dies meer. Het werd zelfs op een plastische wijze voorgesteld. Wij zullen in de toekomst moeten wandelen tussen wegwijzers, ons naar de desbetreffende bevoegde ministers en staatssecretarissen leidende, altijd met ons dossier onder de arm maar ontmoedigd thuiskomende, de ware Jacob niet gevonden hebbende. (*Gelach.*)

Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, wij hebben er behoefte aan *hic et nunc* te weten hoe wij de nakende staatsvorming tegemoetreden. Ik geloof dat men zich niet kan blijven hullen in allerlei voorbehoud en in allerlei restricties en dat er sommige punten zijn waaromtrent wij moeten zeggen dat zij in de toekomst, noch in de voorlopige en onomkeerbare fase, noch in de definitieve fase van de staatsvorming kunnen overgenomen worden.

Een eerste punt betreft die fameuze driedigdigheid in onze staatsstructuur. Deze mag niet worden doorgevoerd zonder dat waarborgen bestaan op het gewestelijk en het gemeentelijk vlak voor de Vlaamse burgers die in de 19 gemeenten van de Brusselse agglomeratie woonachtig zijn.

Wij moeten ons ook uitspreken over de vraag of wij in de toekomst verder zullen gaan op de weg van de asymmetrische staatsvorming. De federalisten zeggen ons, Vlamingen, dat wij ons niet moeten bemoeien met wat er in het Franstalige gedeelte van het land gebeurt. Voorlopig heb ik nog altijd het gevoel deel uit te maken van die Wetgevende Kamers die gezamenlijk en met de vereiste meerderheid zullen beslissen over wat in de toekomst zal gebeuren. Wij hebben oog en oor voor al wat wordt gezegd aan Franstalige zijde in het algemeen en aan Waalse zijde in het bijzonder.

Zoals ik in het begin van mijn uiteenzetting heb gezegd, vind ik persoonlijk dat wij alles moeten doen wat mogelijk is om deze historische gegroeide entiteit, die de Belgische natie is, te bevestigen in haar vorm van eendracht, samenhang en onderlinge solidariteit.

Ik meen dat die asymmetrische vorm geen goed doet noch aan het geheel noch aan de gedeelten.

Mijnheer de Eerste Minister, het strekt de regering tot eer — dat wil ik graag openhartig zeggen — dat er aan Vlaamse zijde reeds een vooruitgang werd gemaakt door de Gewestraad en de Cultuurraad in één Gemeenschapsraad onder te brengen omdat de verschillende be-

voegdheden die aan deze organen worden toegewezen vrijwel, op enkele uitzonderingen na, door dezelfde mensen moeten worden beoordeeld en worden geïnterpreteerd en dat het ook dezelfde personen zijn die beslissingen zullen moeten nemen.

In het onderhavige ontwerp huldigt men de asymmetrische staatsvorm, zij het dan voor de executieven. Ik heb herhaalde malen het koninklijk besluit van 13 april 1979 gelezen zowel het verslag aan de Koning als de tekst zelf.

Daarin klaar zien is geen gemakkelijke operatie, ook niet voor de ambtenaren en al wie er rechtstreeks of onrechtstreeks mee te maken heeft. Niemand van ons kan betwisten dat wij in enkele jaren tijd, soms in een stroomversnelling, een meer gemoderniseerde, een geactualiseerde visie hebben gekregen op wat de Belgische Staat in de toekomst zal kunnen en zal moeten zijn. Daarvoor — ik herhaal het — moet er aan beide zijden begrip worden opgebracht. Er mag echter aan éne zijde niet te ver worden gegaan en er mogen niet te veel combines worden gesloten om de toch nog altijd respectabele en in cijfers uitgedrukte meerderheid in dit land het zwijgen op te leggen.

Het is daarom dat wij van bij het begin aandacht moeten besteden aan het hoofdstedelijk gebied, sommigen zeggen «het stadsgewest», anderen noemen het «het gewest», nog anderen zeggen «de agglomeratie», maar altijd blijven het de negentien gemeenten waarvan men in de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft gezegd dat de grenzen ervan voor de negentiende maal nog eens zullen worden bepaald. Men mag toch niet vergeten wat in het verleden zoniet unaniem dan toch met een grote meerderheid in het Parlement werd beslist. Ik ben natuurlijk een taalflemingant. Ik ben nog van de oude stempel. Dat steek ik niet weg. Men heeft zijn karaktertrekken en men draagt de sleur en de gunsten van zijn opvoeding mee.

Maar het is toch niet denkbaar dat wij nog zouden terugkomen op die begrenzing. In de wet van 1 augustus 1974 wordt nog eens een vraagteken geplaatst.

De heer Martens, Eerste Minister. — Artikel één van de wet van 1 augustus 1974 wordt behouden en niet gewijzigd.

De heer Vanderpoorten. — Wij moeten in die negentien gemeenten ook voor de Vlaamse gemeenschap een absolute evenwaardigheid tot stand kunnen brengen, en op het supragemeentelijke en op het gemeentelijke niveau.

Er is nog een vierde punt waarover principieel moet worden beslist, namelijk de voogdij. Zowel in de onmiddellijke fase als in de voorlopige en onomkeerbare fase wordt daarover gesproken. Dat de nationale regering voogdij uitoefent over een gebied waartoe de hoofdstad behoort — die hoofdstad is van alle Franstaligen en van alle Nederlandstaligen — kan ik als normaal beschouwen. Wanneer wij indertijd hebben gesproken van homogene taalgebieden, dan behoorden tot het Vlaamse homogene taalgebied ook de zes randgemeenten. Dat is zo vastgesteld in de wet van 22 december 1970 wijzigende het koninklijk besluit van 18 juli 1966 en dat is twee dagen nadien bekrachtigd geweest in artikel 3 van de Grondwet. Wij moeten daaraan ook alle gevolgen vastknopen: de taalgrensgemeenten behoren tot één taalgebied: Moeskroon en Komen behoren tot Henegouwen en de Voer behoort tot Limburg. De voogdij over die gemeenten, zelfs wanneer er faciliteiten bestaan voor de anderstaligen, moet worden uitgeoefend door de eigen gewestelijke executieve. Dat blijkt niet uit uw regeerakkoord, noch in de onmiddellijke fase, noch in de voorlopige en onomkeerbare fase. Men vraagt zich dan ook af waarom er zoveel eieren worden gelegd — verontschuldigd mij voor deze bucolische uitspraak — onder onze Franstalige Brusselse landgenoten en hen de mogelijkheid wordt gegeven om zich te verzetten tegen de fusieoperaties in de negentien gemeenten van de agglomeratie.

De heer Wyninckx. — Zeer juist.

De heer Van Ooteghem. — Zeer juist.

De heer Vanderpoorten. — Sommigen menen dat die fusies in de negentien gemeenten een middel zijn om uit de moeilijkheden te geraken. Ik geloof dat persoonlijk ook, zij het niet in één grote fusie, dan toch in grotere entiteiten dan nu het geval is. In een grotere entiteit zal ook, wat men soms smalend de minderheid noemt, dat wil zeggen de Vlamingen in Brussel, beter aan haar trekken kunnen komen in Brussel.

Men heeft in dit ontwerp een procedure opgenomen die nogal eigenaardig is. Ofwel heeft ze iets te betekenen, en dan is het erg, ten nadele van degenen die de fusiegedachte zijn toegedaan, ofwel heeft

ze niets te betekenen en dan vraag ik mij af waarom men een speciaal artikel in dit ontwerp daarvoor opgenomen heeft. Wij zullen daarop terugkomen bij de bespreking van het amendement dat de afschaffing van artikel 6 tot doel heeft.

Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, wij kunnen natuurlijk niet bij elk ontwerp, belangrijk of niet belangrijk, onbenullig of interessant, nog eens alle motieven, alle argumenten, alle redenen ophalen die wij in het kader van de zogeheten communautaire aangelegenheden, of de Vlaams-Waalse verhoudingen, zoals het in mijn prille parlementaire jeugd genoemd werd, reeds in het midden hebben gebracht. De heer de Stexhe heeft herinnerd in de inleiding van zijn verslag aan de anteceden ten. Persoonlijk vind ik het jammer dat wij hiermede op twee jaar tijd nu voor de vijfde keer geconfronteerd worden en dat het Parlement, helaas, nog geen tijd heeft gevonden om zich ook eens te beraden en te bezinnen over andere problemen die voor de hele bevolking, zonder onderscheid, belangrijk zijn.

Nog altijd is er geen energiedebat in het Parlement gekomen, hoewel dat in de regeringsverklaring vóór december 1977 beloofd werd.

De heer Martens, Eerste Minister. — Vanaf 15 juli zal het regeringsvoorstel betreffende de energie ter beschikking zijn van het Parlement.

De heer Vanderpoorten. — Maar dan vertoeven wij in hoge bergen, ergens onder een warme lucht, of aan enig strand...

De heer Martens, Eerste Minister. — Maar wij niet. Dat is het jammere.

De heer Vanderpoorten. — ... van de aanminnige, de aantlokkelijke of de preutse zee: als men ziet hoe sommige dames daar gekleed lopen, is het niet verwonderlijk dat de zee zich tweemaal per dag terugtrekt. (Gelach.)

Wij hebben het sedert lang beloofde energiedebat niet gehad. Het wordt ons nu eens te meer beloofd en aangekondigd.

Wij hebben ook geen debat gehad over aangelegenden waarover zondag met zoveel aandrang op de televisieschermen werd gesproken namelijk het sociaal-economisch programma van de regering.

Mijnheer de Eerste Minister, inzake communautaire aangelegenheden bereik ik bijna een jubileum. Het zal het enige zijn wat ik ooit in mijn carrière zal bereiken; de prachtige decoratie die ik vanmorgen heb gekregen niet te na gesproken maar dat was geen jubileum.

De heer Lahaye. — Het was toch een mooie! (Men glimlacht.)

De heer Vanderpoorten. — Als fractie nemen wij eens te meer deel aan dit debat en wij zullen ons best doen om onze oppositierol te vervullen. Wij willen dat doen in volle vrijmoedigheid, in volle openheid maar ook in volle hoffelijkheid en met begrip voor de argumenten die zullen worden ontwikkeld.

Tot slot en om te voldoen aan een duurzame plicht zou ik aan de verslaggever, de heer de Stexhe, willen zeggen hoezeer ik inhoudelijk zijn verslag heb geapprecieerd dat hij toch op korte tijd heeft moeten klaarmaken. Het bevat vele nuttige elementen. Als lid van de oppositie mag ik zeggen dat het mij geen moeite kost om de geachte heer verslaggever te feliciteren voor zijn inspanning en voor de vruchten van de arbeid die hij al dan niet in het zweet zijns aanschijns zo spoedig heeft weten te verschaffen. (Applaus op de liberale banken.)

M. le Président. — La parole est à M. André.

M. André. — Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, Mesdames, Messieurs, l'examen, par le Sénat, du projet de loi qui nous est soumis constitue donc, me semble-t-il, la dernière étape d'un processus qui doit conduire à l'entrée en vigueur d'une «loi créant des institutions communautaires et régionales provisoires» et, par là même, à la mise en place formelle de ce qu'il a été convenu d'appeler, dans le cadre de l'accord de gouvernement du 1^{er} avril dernier, la «phase immédiate» de la réforme de l'Etat belge et de ses institutions.

Le vote que le Sénat sera amené à émettre sur ce projet de loi est sans doute plus important et plus significatif que ne le laissent croire le jargon ou la terminologie utilisés: si l'on parle, en effet, d'institutions provisoires ou de phase immédiate, devant donc nécessairement précéder et en préparer une autre, que l'on désigne d'ailleurs comme transitoire et irréversible, il ne peut être question de minimiser la portée et les conséquences de l'adoption de l'actuel projet de loi.

Il serait oiseux de revenir sur la question assurément controversée de la nécessité d'approuver au Parlement un tel projet qui, il est vrai, ne touche qu'aux compétences et à l'organisation du pouvoir exécutif, pour lesquelles le Roi est parfaitement compétent en vertu du prescrit de l'article 65 de notre Constitution. A cette question qui préoccupe légitimement les spécialistes du droit public, la réponse à apporter est précisément davantage politique que juridique.

Au-delà de la lettre d'un texte, il y a l'esprit qui le sous-tend. Si des transferts de compétences à l'intérieur du pouvoir exécutif sont en soi courants et, dans la pratique normale des choses, sans portée politique exceptionnelle, on conviendra que les transferts auxquels nous assistons présentement à partir de la mise en place des exécutifs des communautés et des régions, et consécutivement à celle-ci, étaient d'une telle nature et d'une telle ampleur que leur consécration par la loi n'était certes pas inutile ni superflue.

Les arrêtés royaux qui seront publiés dans les jours à venir pour définir de manière précise et substantielle le contenu des matières qui seront de la compétence des exécutifs des communautés — dont certaines étaient, à partir de la loi de 1^{er} août 1974, reprises jusqu'à présent parmi les matières où une politique régionale différenciée se justifiait en tout ou en partie, et l'on évoque ici les matières dites « personnalisables » — et des régions se fonderont ainsi sur un texte législatif de base dont les dispositions préfigurent, pour une part importante, les dispositions du projet de loi de la phase transitoire et irréversible qui préciseront les attributions des communautés et des régions.

Le projet de loi prévoit aussi — consacrant ainsi sur le plan législatif les dispositions des arrêtés royaux d'avril dernier — la création des comités ministériels des communautés, à l'instar des comités ministériels régionaux fonctionnant, à partir des dispositions de la loi du 1^{er} août, depuis près de cinq ans, ces comités dont on a pu dire qu'ils constituaient la pièce maîtresse de la régionalisation préparatoire, la pièce essentielle d'un système pragmatique et provisoire dont l'existence n'a pas été remise en cause en raison même de son action efficace et permanente dans l'intérêt même des trois régions.

Le projet actuel jette dès lors les bases d'une Belgique à deux dimensions, celle des communautés et celle des régions; deux dimensions qui se rejoignent désormais dans leur concrétisation au niveau des organes exécutifs, avant de l'être demain — et ce sera dans le cadre de la phase transitoire irréversible — au niveau des organes dotés d'un pouvoir normatif, les conseils culturels devenant alors conseils de communauté et les conseils régionaux voyant enfin le jour, après tant d'années où leur création a sans cesse été reportée.

La formule sera-t-elle celle qualifiée d'asymétrique ou estimera-t-on que la cohérence des institutions demande une même formule dans l'une et l'autre communauté?

A cette question, le projet transitoire irréversible devra faire un sort. Mais si l'option en faveur du système asymétrique dans le cadre de cette phase immédiate ne préjuge pas un système définitif, il va de soi que cette option n'est en aucune manière mise en cause ici puisque l'on se limite — sans que cette expression ait une portée restrictive d'ailleurs — à la mise en place des nouvelles structures au niveau du pouvoir exécutif. En un mot, la phase immédiate enclenche un processus de rééquilibrage au sein de l'Etat belge dont les trois composantes essentielles: Etat central, communautés et régions, voient leur existence constitutionnelle davantage affirmée et actualisée, même si un bon bout de chemin reste encore à accomplir pour que ces trois composantes voient leurs organes et leurs compétences respectives correctement et harmonieusement établies dans le cadre d'une structure durable et, oserais-je dire, définitive.

Le projet actuel n'est pas parfait, assurément. D'un point de vue purement juridique sans doute, il présente peut-être des imperfections et des lacunes. On rendra cette justice à la commission de la révision et des réformes institutionnelles du Sénat qu'elle a contribué à éclairer utilement certains aspects de cette phase immédiate et à préciser le contenu de certains termes et notions qu'utilisent certaines dispositions.

Le rapport, à la fois fouillé et bien charpenté, de notre collègue, M. de Stexhe, à qui, après M. Vanderpoorten, je tiens à rendre hommage, relève d'ailleurs soigneusement les points forts d'une discussion en profondeur, à laquelle on pourra se référer pour une interprétation fidèle de ce que l'on a entendu réaliser au cours de la phase immédiate.

D'un point de vue plus proprement politique et même technique, l'actuel projet fait naître aussi un certain nombre d'interrogations voire d'incertitudes qu'il importe de lever au plus tôt. Dans son intervention au cours du débat sur ce projet à la Chambre, M. Maystadt a relevé qu'au niveau des conséquences budgétaires et administratives qui découleraient de l'application de ce projet, il restait beaucoup à

faire pour que l'accroissement des compétences régionales et communautaires qu'il entérine ne reste pas lettre morte.

La réalisation d'une régionalisation budgétaire qui soit pleinement opérationnelle au plus tard pour l'exercice 1980 — sans négliger d'ailleurs la portée des budgets des affaires régionales 1979 que le Sénat examinera très prochainement — mérite attention. Nous devons, c'est évident, traduire notre volonté politique d'appliquer loyalement, dans toutes leurs conséquences financières et budgétaires, les dispositions que nous votons aujourd'hui.

Faut-il aussi rappeler ici le point 8 de l'accord de gouvernement en ce qui concerne le contrôle désormais exercé par les présidents des exécutifs, en ce qui concerne les régions et les communautés en lieu et place des ministres, nationaux, des Finances et du Budget, et la création, au sein de l'inspection des finances, de cellules propres à ces exécutifs, dépendant entièrement d'un membre de l'exécutif ayant le budget dans ses attributions? L'exécution de ce point de l'accord de gouvernement est de nature à garantir une autonomie bien comprise des communautés et des régions sur le plan budgétaire. Cette autonomie doit aussi s'exprimer dans la rationalité des choix budgétaires et dans le transfert cohérent des crédits qui ont réellement trait aux matières communautaires et régionales.

Je viens d'évoquer l'accord de gouvernement du premier avril 1979 et je voudrais encore en rappeler un autre point qui figure d'ailleurs au chapitre I consacré à la phase immédiate. Le point sept stipule en effet notamment que: « a) Toutes les administrations qui sont chargées de gérer des matières autonomes sont regroupées en un ou plusieurs départements sous l'autorité des exécutifs. Le regroupement doit être en premier lieu fonctionnel... c) Les institutions parastatales dont l'objet relève des compétences communautaires ou régionales seront, dans les plus brefs délais, adaptées en fonction de l'autonomie des communautés et des régions. »

La mise en place des administrations communautaires et régionales, selon une formule souple et réaliste que prévoit encore le point sept précité — le statut des administrations n'est pas modifié. La charge des traitements des agents doit continuer d'émerger à leur département d'origine — et selon des modalités pragmatiques — les exécutifs organisent, chacun en ce qui le concerne, la collaboration entre leurs administrations — est et sera un autre test de la volonté du gouvernement de rendre opérationnelles les structures que ce projet contribue à mettre en place, et cela dans les mois qui viennent.

Cette opération qui ne manque pas de complexité et qui n'est pas dépourvue de difficultés tant d'ordre technique que psychologique — on pourrait ici parler, sans que cela ne constitue un jugement de valeur, du risque de la résistance au changement auquel le corps administratif, comme tout corps social, n'échappe pas facilement — est déterminante pour une action communautaire et régionale dégagée de toute confusion et libérée de toutes entraves qui ne serviraient aucun des pouvoirs concernés par cette mutation administrative qui est une des plus importantes qu'aura connues l'histoire de notre administration belge depuis plusieurs décennies.

Le gouvernement auquel nous voulons réitérer notre confiance est ainsi condamné à réussir une entreprise dont l'adoption définitive par les deux Chambres du projet de loi qui nous est soumis aujourd'hui est le point de départ.

S'il n'y parvient pas, le vote que nous serons amenés à émettre ce 3 juillet 1979 risque fort d'être une mesure pour rien. Mais on ne peut croire que cette hypothèse soit possible. Depuis sa constitution en avril dernier, le gouvernement a pris ses responsabilités.

Aux arrêtés royaux d'avril relatifs à l'organisation provisoire et à la composition des exécutifs ainsi qu'à la création des ministères des communautés et des régions, pris dans les premiers jours de son existence, ont succédé d'autres initiatives du gouvernement, qu'il s'agisse de l'élaboration du projet de loi actuel et des arrêtés royaux d'application à paraître bientôt, du projet de loi modifiant les lois sur le Conseil d'Etat, déjà entré en vigueur ou encore des avant-projets de loi de la phase transitoire et irréversible et dont le dépôt interviendra dès qu'un certain nombre de questions actuellement en voie d'examen ou de consultation auront trouvé une réponse qui soit satisfaisante pour l'ensemble des partenaires de la majorité, liés par les accords de gouvernement d'avril dernier.

Le Parlement a, de son côté, joué pleinement son rôle durant cette première et courte étape des réformes institutionnelles. Et le vote d'aujourd'hui qui intervient à son heure est l'expression de sa volonté ou en tous cas d'une très large majorité en son sein de permettre que la Belgique des communautés et des régions, voulue par le Constituant de 1970, continue à se construire, selon des modalités qui sont assurément originales et qui relèvent certes plus de l'art du possible que d'une construction juridique impeccable et continue.

Mais notre pays est d'une telle complexion qu'il s'accommode de structures qui ne sont pas nécessairement des plus cartésiennes et qui évoluent de manière très graduelle.

L'étape aujourd'hui entamée doit permettre une maturation bénéfique, si on le veut vraiment, des réformes amorcées et à compléter substantiellement dans un proche avenir.

Nous avons déjà l'expérience de plusieurs années d'autonomie culturelle et de régionalisation préparatoire. Le temps est venu maintenant et l'occasion est donnée, aujourd'hui par le vote de ce projet de loi de la «phase immédiate», d'affiner et de pousser plus loin celle-ci, et dès lors de rendre aisément possible le passage à une phase ultérieure que les difficultés et les lacunes que peut révéler dans les semaines à venir la phase immédiate — à côté d'aspects positifs certains — doivent contribuer à aborder dans de meilleures conditions et sans retard.

Le groupe PSC votera votre projet, Monsieur le Premier Ministre. Les considérations qui précèdent vous ont situé dans quel esprit et dans quelles perspectives il vous apporte ce vote positif. Nous vous faisons confiance ainsi qu'à votre gouvernement et plus spécialement aux deux ministres des Réformes institutionnelles pour aboutir vite et bien dans les efforts courageux que vous poursuivez depuis plusieurs semaines pour faire démarrer cette réforme de l'Etat, un des objectifs qui justifient l'existence de ce gouvernement.

Le trois juillet porte au calendrier la fête de l'apôtre Thomas en qui se reconnaissent volontiers ceux qui doutent au lieu de croire. Nous voulons être, nous, de ceux qui ne doutent pas, de ceux qui croient à notre volonté commune de dégager notre pays des blocages communautaires et institutionnels qui le paralysent depuis trop longtemps. Tel est le sens de notre adhésion au projet de loi que nous discutons aujourd'hui. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Er zijn nog acht sprekers ingeschreven in dit debat.

Je propose de clôturer la liste des orateurs. (*Assentiment.*)

Il en est ainsi décidé.

Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mevrouw en Heren Ministers, Dames en Heren, de reële draagwijdte van het wetsontwerp dat wij thans bespreken is op zichzelf genomen beperkt. Men zou het zelfs kunnen beschouwen als onbelangrijk en overbodig indien er niet enkele angels in verschoen zaten.

De meeste artikelen van dit wetsontwerp zijn volkomen nutteloos en zonder reële betekenis.

Het begin reeds met artikel 1.

In het verslag van de commissie lezen wij: «De voorzitter herinnert eraan dat het opschrift van een wet geen deel uitmaakt van de wet en dat het dus niet nodig was het opschrift van de wet van 1 augustus 1974 te wijzigen.»

Inderdaad, dit artikel 1 is overbodig omdat normaliter de titel van een wet geen deel uitmaakt van de eigenlijke wetteksten en er niet over gestemd wordt. Er was dan ook geen enkele juridische reden om van dit gevestigde gebruik af te wijken, des te meer omdat de titel die men aan dit wetsontwerp wil geven niet overeenstemt met de inhoud ervan en dus verkeerd en misleidend is, zoals verscheidene leden reeds in de commissie opmerkten.

Even nutteloos en overbodig, is artikel 8 betreffende de coördinatie van de wetteksten. Eens te meer is men vergeten dat er een wet bestaat van 1961 die aan de Koning de bevoegdheid geeft de wetteksten te coördineren, met medewerking van de Raad van State.

Eveneens overbodig en eerder machwekkend is het laatste artikel waarin staat dat deze wet van kracht wordt de dag van haar publicatie in het *Staatsblad*, dan wanneer een wet normaal van kracht wordt tien dagen na de publicatie. Alsof deze wet zo dringend en zo belangrijk zou zijn dat men geen tien dagen kan wachten! Het is des te belachelijker aangezien de regionale ministercomités bestaan.

Daarbij komt nog dat de artikelen betreffende de oprichting, binnen de regering, van gewestelijke ministercomités en hun bevoegdheden eveneens overbodig zijn. Deze overbodigheid wordt bewezen door dat de koninklijke besluiten die deze comités instellen reeds verschenen zijn, en reeds van toepassing, nog vóór dat de wet is aangenomen. Daar was dus klaarblijkelijk geen wet voor nodig.

Dit wetsontwerp heeft uitsluitend betrekking op de uitvoerende macht en de innerlijke structuur van de regering. Als dusdanig heeft het niets te maken met wetgevende macht en met de toekomstige gewest- en gemeenschapsraden.

Dit wetsontwerp is in feite dan ook niets anders dan een tegemoetkoming aan de eisen van het front der Franstalige regeringspartijen die gewild hebben dat vóór 1 juli een eerste wet zou zijn aangenomen die hun op enkele punten voldoening schenkt.

Men mag inderdaad niet uit het oog verliezen dat dit wetsontwerp een onderdeel, een fase uitmaakt van het regeerprogramma inzake de staatshervorming en het moet dus gezien worden als een eerste stap op de weg die moet leiden naar, ja, naar wat? Dat weet de regering zelf nog niet. Onschuldig is dit wetsontwerp evenwel niet, vermits reeds enkele opties genomen worden die voor de toekomst niet zonder belang of betekenis zijn, des te meer daar zij betrekking hebben op het statuut van het hoofdstedelijk gebied, op Brussel.

Er is vooreerst de kwestie van de administratieve voogdij. Het is duidelijk dat het niet zonder belang is dat een uitzondering wordt gemaakt voor de faciliteitengemeenten en de stad Brussel, doch niet voor de overige achttien gemeenten van de Brusselse agglomeratie.

De Eerste minister beweerde in de commissie dat er niets wordt gewijzigd aan het statuut van de faciliteitengemeenten. Dit is een sofistische redenering. Wanneer men het statuut van alle gemeenten wijzigt met uitzondering van de faciliteitengemeenten en de stad Brussel, dan is het nogal evident dat deze uitgesloten worden van de algemene regeling en dus een bijzonder statuut krijgen. Het komt er immers op neer dat zij onttrokken worden aan de voogdij van het Vlaamse gewest, wat de Vlaamse gemeenten met faciliteiten betreft, met inbegrip van de Vlaamse randgemeenten met faciliteiten rond Brussel. Aldus wordt vooruitgelopen op de oplossing van het probleem Brussel en worden deze gemeenten losgemaakt van het Vlaamse gewest. Ergerlijk is daarbij dat dit niet geldt voor achttien van de negentien gemeenten van de Brusselse agglomeratie. Nochtans weet iedereen hoezeer de situatie van de Vlamingen in deze gemeenten zorgwekkend is. Het feit dat de voogdij over deze gemeenten overgedragen wordt aan de Brusselse executieve, zonder dat een definitieve regeling tot stand gekomen is voor het probleem Brussel, rechtvaardigt ons protest tegen maatregelen die vooruitlopen op deze regeling en die in strijd zijn met de belofte van de regering dit probleem aan het Parlement over te laten.

Niet alleen de kwestie van de voogdij, maar ook deze van de fusie der Brusselse gemeenten, is een enzijdige toegeving aan het FDF. Dit moet zwaar onderstreept worden. Dat een uitzondering wordt gemaakt voor de hoofdstad, voor de stad Brussel, is wel bijzonder kennschetsend. Het is niet overbodig de vraag te stellen waarom. Het politieke waarom.

Wanneer wij het oorspronkelijk wetsontwerp, zoals het door de regering in de Kamer werd ingediend, vergelijken met de tekst die door de Kamer werd goedgekeurd, stellen wij vast dat wijzigingen zijn aangebracht. Het artikel 4bis werd aan de oorspronkelijke tekst toegevoegd ingevolge een amendement van de heren Cools, Brouhon c.s., dat trouwens door de regering werd overgenomen. Wanneer wij dit nieuwe artikel ontdoen van de camouflage die er rond gegeven is, met andere woorden, de algemene draagwijdte die er aan gegeven werd, is het voor ieder ingewijde duidelijk dat wij hier staan voor de inwilliging van een eis van het FDF, eis die reeds tijdens de onderhandelingen, die voorafgingen aan de vorming van de huidige regering, werd gesteld, namelijk dat men niet zou kunnen overgaan tot een fusie van Brusselse gemeenten zonder voorafgaande goedkeuring van dergelijke maatregel door het Brusselse gewest, wat erop neerkomt aan het FDF een vetorecht te geven. Want daar komt het op neer.

Men heeft van regeringszijde gepoogd in de commissie de juridische draagwijdte van dit artikel te beperken, onder meer door erop te wijzen dat het parlementair initiatief ter zake vrij blijft. Dit is nogal vanzelfsprekend. Men kan toch het parlementair initiatiefrecht niet beknotten of aan banden leggen. Maar wanneer wij de zaak van uit een politiek oogpunt beschouwen, is het duidelijk dat dit artikel in feite, zo niet in rechte, impliceert dat de regering en haar meerderheid zich zouden moeten verzetten tegen een parlementaire voorstel tot fusie van Brusselse gemeenten, wanneer het Brussels gewestelijk ministercomité er niet eenparig mee akkoord gaat.

Dat is, zo niet de juridische, dan toch de onmiskenbare politieke betekenis van dit artikel. Nu is dit uiterst belangrijk, omdat het probleem van de fusie van de Brusselse gemeenten een essentieel onderdeel is van het probleem Brussel, waarvoor de regering zelf bekend geen oplossing te hebben. Het is onloochenbaar dat de regering de oplossing van het probleem bij voorbaat ernstig bemoeilijkt door deze bepaling in de wet op te nemen op dit ogenblik. Het voorstellen alsof deze bepaling algemeen is en voor al de gewesten geldt, is misleidend, in zover dat iedereen weet dat het probleem van de fusies zich in de huidige omstandigheden alleen op een acute wijze stelt in de Brusselse agglomeratie, en niet in het Vlaamse of het Waalse gewest waar de fusies van gemeenten reeds gebeurd zijn. Dit artikel

komt niets doen in deze wet. Het stond er trouwens, zoals gezegd, niet in en is er bij wijze van amendement bijgekomen.

Het is dan ook onaanvaardbaar, mede omdat het in strijd is met de belofte van de regering de oplossing van het probleem Brussel over te laten aan het Parlement en omdat door dit artikel deze oplossing bij voorbaat wordt gehypothekeerd.

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, het wordt meer en meer duidelijk dat een speciaal statuut voor Brussel onafwendbaar en onvermijdelijk is. Het driedelig federalisme of de driedelige gewestvorming worden van Vlaamse zijden afgewezen en terecht. Een driedelig federalisme is onleefbaar, zoals ik reeds in de commissie heb betoogd. Het is niet waar dat de tweeledige gemeenschapsvorming opweegt tegen de driedelige gewestvorming zoals deze in het regeringsprogramma voorkomt. De bevoegdheden van de gewesten zijn belangrijker en zullen belangrijker zijn dan deze van de gemeenschappen. Dit komt ook tot uiting in de kredieten, in de cijfers. Doch met dit wetsontwerp wordt onmiskenbaar een stap gezet in de richting van de driedeligheid en van de gelijkheid van de drie gewesten, en dit tot in het absurde wat de bevoegdheden betreft. Zoals de zaken er nu voorstaan, worden wij uitgenodigd een kat in een zak te kopen. Inderdaad, weet niemand, ook de Eerste minister niet, hoe de definitieve staatshervorming er zal uitzien.

Daarenboven is reeds tot in den treure herhaald, dat het zeer de vraag is of de definitieve staatshervorming er ook komt.

De kans is immers groot dat men blijft steken in de voorlopige maar onomkeerbare fase. Waar staan wij dan als Vlamingen? Voor een toestand die het probleem Brussel onopgelost laat en voor een gebrekkige en onaanvaardbare regeling.

Jarenlange ervaring, talrijke onderhandelingsronden hebben ons geleerd dat het sluitstuk en de struikelsteen voor de staatshervorming het probleem Brussel is. Bij voorrang zou dus aan dit probleem een oplossing moeten worden gegeven. Dit is van Vlaams standpunt uit vanzelfsprekend, vermits wij in Brussel de vragende partij zijn.

Wat de regering doet, is net het tegengestelde. Het stelselmatig inwilligen van de eisen der Franstaligen zal leiden tot een situatie waarin de Vlamingen alle troeven uit handen zullen hebben gegeven.

Het behandelde wetsontwerp is een voorbeeld van dergelijke toegevingen.

In die omstandigheden zijn wij niet bereid ook maar één stap te zetten op een weg waarvan wij niet weten waar hij naartoe leidt. De Vlaamse openbare opinie is ten zeerste verontrust en eist klaarheid. De troebele en dubbelzinnige toestand waarin wij ons bevinden, is onloochenbaar. Dit wetsontwerp is onaanvaardbaar, niet alleen omwille van bepaalde bepalingen die het bevat, maar ook omdat het vooruitloopt op de definitieve staatshervorming waarover vooraf een akkoord tot stand moet komen. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Goossens.

M. Goossens. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, ce n'est pas sans une certaine satisfaction que nous procédons aujourd'hui à la consécration légale de la phase immédiate de la régionalisation, déjà engagée sur le plan réglementaire.

Des constitutionnalistes rationnels et intransigeants considéreront certainement qu'il eût été plus logique de commencer par mettre en place le pouvoir législatif et de poursuivre ensuite par l'exécutif. Mais les conditions et les circonstances dans lesquelles ont été engagées les discussions communautaires et le long processus qui doit aboutir à la réforme de l'Etat ont montré que la façon dont nous procédons, si elle est peut-être moins rationnelle, est certainement plus efficace parce qu'elle permet d'aller immédiatement dans le concret.

Nous entamons maintenant la phase immédiate par la modification de la loi du 1^{er} août 1974. Assurément, notre satisfaction n'est pas complète quant à la modification que l'on opère. Certaines matières, que l'on aurait voulu communautariser, restent nationales, tandis que d'autres, que nous aurions voulu régionaliser, deviennent communautaires. Dans l'ensemble, pourtant, nous nous trouvons en présence d'un progrès et, bien que ce compromis ne nous satisfasse pas entièrement, le groupe que je représente le votera et s'y conformera loyalement.

Mon intervention ne sera pas longue. Contrairement à ce que certains ont prétendu, lors de la discussion en commission, le projet ne soulève pas de problème majeur, ni quant au fond, ni quant à la forme, que ce soit sur le plan juridique ou sur le plan de l'opportunité.

Dans ces conditions, l'essentiel me paraît être d'aller de l'avant aussi rapidement que possible et d'adopter, aujourd'hui même, le

texte qui a fait l'objet d'une très sérieuse discussion, tant à la Chambre qu'à la commission du Sénat.

Je ne puis toutefois me dispenser de répondre à certaines critiques adressées au projet en commission ou en séance publique. Je pourrai cependant être bref, étant donné les remarquables développements consacrés à la question par M. le rapporteur de Stexhe dans son exposé introductif.

Au projet que nous discutons aujourd'hui, on a adressé à la fois des critiques de présentation et de forme. On a dit, par exemple, que l'on avait eu tort d'introduire dans le corps de la loi de 1974, exclusivement régionale, des matières communautaires: je fais allusion ici aux dispositions de l'article 3 qui constituent l'article 2bis du projet modifié. On a également dit que l'intitulé de la loi modificative n'était pas complet, puisqu'il ne faisait pas allusion au communautaire. Par ailleurs, on a estimé qu'il était, toujours sur le plan de la forme, inutile, voire inopportun d'introduire un nouvel intitulé qui, lui, fait allusion au communautaire.

Ces critiques relèvent du perfectionnisme formel.

Certes, pour les matières communautaires, on aurait pu élaborer une loi distincte de celle qui règle les matières régionales ou rédiger un intitulé plus complet, mais ce n'était nullement nécessaire à la compréhension du texte. De toute façon, pour ce qui nous concerne actuellement, rien n'aurait été changé au contenu de celui-ci. En effet, la distribution d'une matière en un ou en deux textes de loi ne modifie pas en principe la portée des dispositions votées. De leur côté, les intitulés, on le sait, n'ont aucune valeur dispositive. Enfin, il faut observer que seul le second intitulé, c'est-à-dire celui qui s'énonce «loi créant des institutions communautaires et régionales provinciales», subsistera dans l'avenir, puisqu'il va se substituer à l'intitulé actuel de la loi du 1^{er} août 1974.

On a, par ailleurs, critiqué — et ceci est plus important — l'imprécision de certaines notions qui définissent ou tentent à circonscrire les compétences communautaires et régionales. On a regretté que ces notions conduisent à une indétermination des limites des compétences octroyées.

Il importe de faire la part des choses. Une partie des imprécisions avait sa source dans des expressions utilisées ou dans des facteurs circonstanciels. Il a été facile d'y remédier au moyen de déclarations du gouvernement en commission. C'est le cas, par exemple, pour l'expansion économique agricole et la pêche maritime.

D'autres imprécisions, par contre, tiennent à la nature des choses, c'est-à-dire à l'impossibilité de tracer des frontières nettes dans la complexité du réel. Il en est ainsi, par exemple, de la recherche scientifique appliquée par rapport à la recherche scientifique fondamentale. Ceci est plus grave. Certes, plusieurs déclarations faites en commission par le gouvernement ont éclairé la situation. Il en a été ainsi de la déclaration spécifiant que la recherche scientifique appliquée n'est pas uniquement relative à la masse mais peut également concerner les masses 2 et 3, à la seule exception de la masse 1, qui se rapporte au financement direct de l'enseignement universitaire. Cette précision était utile, mais elle n'enlève cependant pas toute difficulté quant à l'application du texte.

Il était assurément logique de communautariser la recherche scientifique appliquée, dans la mesure où elle est liée aux matières communautaires. Il était, de même, logique de régionaliser cette recherche pour les matières régionales. En effet, la recherche scientifique appliquée est, et deviendra de plus en plus, un support de l'action, spécialement de l'action économique. Il est naturel d'en donner la maîtrise aux organes qui auront, demain, la maîtrise de cette action pour le régional, le culturel et le communautaire. Il est plus contestable d'avoir laissé la recherche scientifique fondamentale dans son ensemble au niveau national, alors qu'il s'agit d'une matière assez culturelle par nature, mais nous savons que des options et des problèmes politiques importants ont empêché qu'il en soit ainsi. Ces raisons doivent être respectées et nous devons par conséquent faire une distinction entre la recherche fondamentale d'une part, et la recherche appliquée d'autre part, avec son volet communautaire et son volet régional. Cette distinction sera source de difficultés mais à partir du moment où nous demandons la régionalisation et la communautarisation nous devons en accepter les conséquences, même lorsqu'elles rendent notre tâche plus difficile.

Chacun sait que les réalités sociale, politique et administrative ne se laissent pas découper en tranches nettes, séparées par des frontières précises. En particulier, ceux qui pratiquent la recherche scientifique sont bien placés pour se rendre compte qu'il est difficile de déterminer où finit la recherche scientifique fondamentale et où commence la recherche scientifique appliquée. Il n'empêche que, pour les besoins de la communautarisation et de la régionalisation, il faudra opérer une ventilation entre les deux matières. Ce sera la

tâche des arrêtés royaux d'application qui devront trouver des critères adéquats, réduisant au maximum les incertitudes.

Des objections juridiques ont également été adressées au projet. Elles sont au nombre de trois: l'une est de caractère général, les deux autres de caractère particulier, ne concernant que certaines dispositions. La critique générale dénonce une intrusion du législateur dans la compétence qui serait réservée par la Constitution à l'exécutif. Il a été facile de réfuter cet argument en commission. Certes, la Constitution consacre le principe de la séparation des pouvoirs en octroyant à l'exécutif comme au législatif des attributions bien déterminées. Mais nous savons que cette séparation des pouvoirs n'est pas consacrée d'une manière absolue et que la répartition constitutionnelle des attributions comporte certaines interférences. La reconnaissance d'un domaine de compétences au profit de l'exécutif n'exclut pas nécessairement toute intervention du législateur dans ce domaine. Il faut évidemment excepter les points précis sur lesquels le constituant a conféré au chef de l'Etat et à ses ministres des prérogatives déterminées. On peut citer, par exemple, la désignation des ministres (Const., art. 65), l'octroi des grades à l'armée (Const., art. 66, al. 2), pour lesquels l'intervention du législateur n'est pas admise, la compétence appartenant exclusivement à l'exécutif.

Par contre, en dehors de ces cas précis, il est un domaine général d'action qui relève de la compétence normale du pouvoir exécutif, par exemple, toute l'organisation administrative, où l'exécutif est habilité à réglementer sans intervention préalable du législateur (Const., art. 66, al. 2), à l'inverse d'autres matières, telles les relations avec les administrés, où il ne peut agir de sa propre initiative et spontanément, mais seulement en exécution d'une loi (art. 67). Mais cela ne signifie pas pour autant que sa compétence serait exclusive et que toute intervention du législateur serait interdite. Certains articles de la Constitution, comme l'article 66, alinéa 2, rendent expressément possibles ces interventions du législateur, admettant ainsi une compétence concurrente du législatif et de l'exécutif. Les interventions du législateur ont été nombreuses et on en a relevé plusieurs en commission. A cet égard, la loi de 1974 constitue un exemple.

Sur un plan plus particulier, on a invoqué l'inconstitutionnalité ou tout au moins l'inélégance juridique de l'article 3 (qui doit devenir l'article 2bis de la loi modifiée), disposition qui attribue des compétences aux exécutifs communautaires, alors que l'article 59bis de la Constitution n'a pas encore été révisé. On peut réfuter cet argument en rappelant que l'article 3 du projet n'est pas une application de l'article 59bis révisé — M. de Stexhe l'a d'ailleurs rappelé tout à l'heure — mais une mesure préalable qui concerne uniquement l'exécutif. En fait, il en va de même que pour la loi du 1^{er} août 1974 par rapport à l'article 107quater, à la seule différence qu'en 1974, il s'agissait d'une mesure préparatoire à l'application de l'article 107quater tandis qu'à l'heure actuelle il s'agit d'une mesure préparatoire à la révision proprement dite, différence qui n'affecte en rien la valeur juridique respective des deux dispositions.

Dès l'instant où l'on accepte la doctrine admise à l'appui de la loi du 1^{er} août 1974, on doit en toute logique accepter la validité de l'insertion de matières communautaires dans le présent projet, sans attendre la révision de l'article 59bis de la Constitution.

On a par ailleurs fait des réserves sur la constitutionnalité de l'article 6 (qui doit devenir l'article 4bis du projet modifié), article qui subordonne toute délibération en Conseil des ministres sur un arrêté royal concernant la fusion des communes en application de la loi du 23 août 1971, à l'émission préalable de l'avis conforme du comité ministériel de région compétent. Une telle disposition, a-t-on prétendu, empiète sur la compétence de l'exécutif national et porte atteinte à sa liberté d'action. Est-il permis de rappeler qu'aux termes de l'article 3 de la Constitution, la délimitation des communes est une matière légale puisqu'elle doit s'opérer « en vertu de la loi »? C'est en application de cette disposition constitutionnelle que le législateur a déterminé l'étendue de l'intervention de l'exécutif dans la procédure qu'il a instaurée le 23 juillet 1971. Il a évidemment aujourd'hui le pouvoir d'aménager cette intervention, qu'il a lui-même décidée, et d'en fixer les modalités.

Ajoutons que le constituant a confié la délimitation des communes au législateur de façon à garantir le pouvoir communal contre des mesures arbitraires. La disposition de l'article 6 s'inscrit parfaitement dans l'esprit de la Constitution puisqu'elle prévoit l'exigence de l'avis conforme de l'exécutif régional. Elle fournit, de la sorte, une garantie supplémentaire aux communes à l'égard des fusions qui leur seraient imposées.

En conclusion de ce qui précède, on peut estimer que le projet qui nous est soumis ne soulève pas de graves problèmes d'ordre juridique, et ceci justifie, compte tenu par ailleurs de l'urgence, qu'il ait paru inopportun de demander l'avis du Conseil d'Etat, même à ceux

qui habituellement sont partisans de la consulter. Sa consultation, dans les circonstances présentes aurait été superflue.

Nous pouvons donc voter sans réserve et sans arrière-pensée le projet de loi.

Je ne pousserai pas plus avant l'analyse de ce projet. Je porterai plutôt mon attention sur l'application de la loi. Celle-ci n'est pas seulement une loi organique, institutionnelle; elle est aussi une loi d'ouverture de compétence au pouvoir exécutif.

Dans cette perspective, d'importants arrêtés royaux vont être édictés, qui recouvriront, en quelque sorte, les dispositions légales. C'est à ces arrêtés que le Parlement devra désormais réserver son attention, non plus cette fois comme législateur mais comme organe de contrôle politique.

Nous demandons au gouvernement de les concevoir et de les rédiger de façon aussi claire et circonstanciée que le permet la situation de façon à opérer une délimitation précise des compétences et afin que l'on sache sans équivoque qui fait quoi. Nous savons que la chose n'est pas aisée, mais nous savons aussi que du soin avec lequel l'entreprise sera conduite dépendra son succès.

Le gouvernement aura également la tâche de mener à bien l'opération particulièrement délicate de redéploiement de l'administration dans la double direction communautaire et régionale.

Nous n'ignorons pas qu'il s'y attache et nous savons qu'il a obtenu des syndicats un accord de principe dont les modalités seront négociées au cours de l'été. Ainsi peut-on espérer que la transformation s'opérera sans heurt psychologique, dans le respect des droits acquis.

Cette perspective est réconfortante, mais peut-être conviendrait-il d'aller au-delà.

Depuis pas mal de temps déjà, les spécialistes qui se sont penchés sur la vie administrative ont eu l'occasion de dénoncer certaines carences: lourdeur et complexité de certaines procédures administratives, mauvaise organisation du travail dans certains secteurs, manque d'efficacité, voire paralysie dans d'autres. Ces maux ne sont heureusement pas généralisés. Ils sont loin de toucher l'administration dans son ensemble, mais ils sont réels et il serait opportun d'y remédier.

Les modifications que le gouvernement devra apporter à l'administration en la « communautarisant » et en la régionalisant ne pourraient-elles fournir l'occasion rêvée d'opérer les réformes nécessaires? Ne pourrait-on, en utilisant à la fois l'expérience de nos fonctionnaires et les travaux des spécialistes de la science administrative, imaginer des procédés qui amélioreraient la gestion et le rendement administratif et insuffleraient en quelque sorte une vie nouvelle à l'administration?

Je ne me dissimule pas que la tâche est lourde. Pour procéder simultanément à une refonte de l'administration et à sa réforme, on devra additionner les efforts. Mais, par ailleurs, les mutations communautaires et régionales auxquelles on doit procéder aujourd'hui ouvrent une perspective de réforme qui ne se reproduira peut-être pas de si tôt. Il serait utile que le gouvernement profite de l'occasion qui lui est offerte.

Je remercie d'avance M. le Premier ministre et MM. les ministres des Réformes institutionnelles de l'attention qu'ils voudront bien porter à ces modestes réflexions. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à M. Perin.

M. Perin. — Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, Mesdames, Messieurs, je tiens tout d'abord, comme mes prédécesseurs, à rendre hommage au soin particulier qu'a mis M. le rapporteur à nous présenter ce projet et les travaux des commissions.

Vous avez néanmoins déclaré, Monsieur le rapporteur, que gouverner, c'est prévoir. Cette formule, pourtant classique, ne me paraît pas adéquate; dans la situation présente, la formule exacte serait plutôt: gouverner c'est anticiper.

Ce projet n'est pas une préparation à l'application d'un article de la Constitution. Je ne puis cependant récuser cette procédure puisque nous en avons pris ensemble la responsabilité, en 1974. La méthode expérimentale a, je crois, porté ses fruits et les portera encore; je ne puis dès lors qu'approuver, sinon je me contredirais comme ministre responsable de la loi du 1^{er} août 1974.

En l'occurrence, nous ne sommes pas dans le cadre de la préparation à l'application d'un article de la Constitution. Nous en sommes — d'où le changement d'intitulé et les difficultés légistiques soulignées par M. Vanderpoorten — à la préparation et non à l'application — d'un article de la Constitution qui n'existe pas encore. C'est la raison pour laquelle j'avais proposé, en commission, de modifier le texte de l'article 59bis avant de poursuivre les travaux relatifs à la loi

préparatoire, pour être logique et ne pas utiliser dans un projet, même provisoire, une terminologie qui n'existe pas encore.

Nous n'avons pas été suivis; la commission n'a pas voulu mettre le projet que j'avais déposé à son ordre du jour et la majorité a pris ses responsabilités à cet égard.

Je proposais seulement de biffer le mot « culturel » à l'article 59bis de la Constitution, ce que nous avons le droit de faire, puisque ce projet fait déjà allusion à la notion de « communauté », néerlandaise d'une part, française d'autre part. Or ces notions n'existent pas encore.

M. le chevalier de Stexhe. — Mais si, elles existent !

M. Perin. — Ceci dit, ce projet anticipe. En a-t-il le droit sur le plan constitutionnel ? Oui, puisque les arrêtés royaux eux-mêmes auraient pu juger opportun de créer des comités ministériels par communauté. En fait ce projet organise, à l'intérieur de lui-même, le pouvoir exécutif. Ce que la loi fait — je ne lui en conteste pas le droit —, les arrêtés royaux auraient eu la possibilité de le faire sans la loi...

M. Martens, Premier Ministre. — Comme en 1974.

M. Perin. — ... puisqu'il s'agit de l'organisation interne du gouvernement. S'il plaît à ce dernier de créer des comités ministériels par communauté, il peut le faire, le Roi ayant le pouvoir d'organiser le gouvernement comme Il l'entend, sous la responsabilité de Ses ministres.

En l'occurrence, c'est un argument de logique politique et non de juridisme que j'oppose au projet. La notion de communauté existera peut-être si le Constituant en décide ainsi et, puisque le projet anticipe sur cette notion, nous avons, je crois, le droit d'y faire allusion. S'agissant d'une anticipation sur le débat constitutionnel, pourquoi ne donnerions-nous pas — cela fut fait par d'autres — notre avis sur le fond du problème ?

Le groupe PRL est favorable à cette évolution constitutionnelle basée sur les communautés, sans préjudice, nous le répéterons surtout lors de l'examen de certains articles, de la nécessité de créer, pour des matières que les communautés ensemble ne peuvent régir à Bruxelles, une autorité politique proprement bruxelloise.

J'en déduis qu'il y a anticipation politique et anticipation de vocabulaire.

Gouverner, pour le gouvernement de M. Wilfried Martens, c'est bien anticiper et pas seulement prévoir.

Les remarques légistiques, formulées avec beaucoup de pertinence par mon collègue Vanderpoorten, et sur lesquelles je ne reviendrai pas, avaient recueilli l'accord des membres de la commission. La majorité a néanmoins décidé, par opportunité politique, de voter le projet *ne varietur* — même lorsque les observations des sénateurs étaient fondées — afin d'en éviter le renvoi à la Chambre.

C'est votre responsabilité de majorité. Nous ne pouvons la couvrir et nous reprendrons, au moment de la discussion des articles, par le vote que nous émettrons, les critiques fondées sur le plan de la forme et de la légistique pure.

J'aborde maintenant le fond. Dans son discours d'ordre général, mon collègue Vanderpoorten a fait allusion au radicalisme flamand qui vient de s'exprimer au cours des manifestations que l'on sait.

Je prends acte avec satisfaction qu'au nom du libéralisme flamand, M. Vanderpoorten a récusé ce radicalisme, surtout lorsqu'il prend l'hypothèse d'un destin flamand hors de la Belgique, zonder België, si j'ai bien entendu.

Je prends acte aussi — bien que nous ne l'ayons pas encore entendue ici mais nous l'entendrons peut-être tout à l'heure — de la position, critique à l'égard de ce radicalisme, des socialistes flamands, exprimée dans un de leurs journaux, *De Morgen*.

Mais les libéraux et les socialistes flamands ne constituent pas la majorité politique du pays flamand. Pour mémoire, je cite également la position de la Volksunie. Je dis pour mémoire parce qu'elle est bien connue. Elle se radicalise d'ailleurs de nouveau, de sorte que nous ne verrons sans doute plus jamais ce parti dans une majorité gouvernementale. Dont acte. Si ses représentants sont plus heureux ainsi, pourquoi ne pas s'en réjouir avec eux ? D'autres pourraient, dans l'avenir, se trouver dans le même cas. Nous verrons ce qu'il en sera. (*Sourires.*)

Ce que je n'ai pas encore entendu, c'est la position du CVP en ce qui concerne ce radicalisme qui s'est manifesté l'autre jour. Je ne sais si les parlementaires de ce parti prendront la responsabilité de donner une appréciation sur les vues exprimées par Herman Vanderpoorten. Mais, en tant que membre de l'autre communauté, je m'inquiète des échos importants et favorables qu'en a donnés la presse catholique

flamande; je n'ai pas constaté d'échos de ce genre dans la presse des autres courants idéologiques de Flandre. Dans la presse catholique flamande donc — ce qui fait beaucoup de journaux et un énorme tirage —, ce radicalisme a été accueilli plutôt favorablement. Je me demande avec inquiétude, depuis longtemps déjà, si cette opinion radicale est majoritaire ou non en Flandre. Comment le savoir ? Il faudrait que nos collègues puissent s'exprimer avec une certaine franchise.

Il est urgent que nous trouvions une solution définitive, au niveau de notre pouvoir constituant, car, au fur et à mesure que le temps passe, ce radicalisme risque de prendre une ampleur qui pourrait tout submerger, et notre communauté serait alors appelée à délibérer d'un destin qu'elle n'avait ni prémédité ni préconçu.

Voilà pour le climat général qui entoure notre débat sur une loi qui n'est que provisoire, mais qui préfigure peut-être une solution que l'on voudrait définitive.

Je persiste à croire qu'il est superflu de prévoir une phase entre la phase immédiate et la phase de la réforme définitive. Je voudrais que les esprits évoluent rapidement dans ce sens.

Quant au projet proprement dit, à l'exception de la méthode expérimentale des comités ministériels, que je continue à approuver et qui a porté ses fruits, je le critique, au nom de mon groupe, et comme cela a été fait à la Chambre des représentants, sur deux points précis.

Que l'on modifie dans ce projet les matières qui figuraient dans la loi du premier août 1974, je n'y vois aucun inconvénient, lorsqu'il s'agit d'ajouter des compétences régionales ou communautaires.

Mais quand on retire des matières qui se trouvaient dans la loi de 1974 et dans ses arrêtés royaux d'exécution, au lieu d'avancer, on recule ! C'est le cas pour la politique d'accueil qui a disparu du texte et pour la politique de l'emploi qui était en partie régionalisée en vertu des arrêtés royaux du gouvernement précédent 1974-1977. Je regrette le rejet, par la majorité, à la Chambre des représentants, d'amendements pourtant très clairs et très opportuns quant au rôle que les régions seraient appelées à jouer dans la négociation de traités internationaux, dans les matières qui les concernent.

Ne pratiquant pas un bicaméralisme formel et excessif, je ne redépense pas ces amendements, sachant d'avance qu'ils seront rejetés puisque, de toute évidence, la majorité a décidé de voter ce projet sans modifications. Je proteste contre cette erreur politique commise par le gouvernement et sa majorité à la Chambre des représentants.

Voilà des matières où l'on recule en défaveur des régions, au lieu d'avancer. Il m'appartient, en cette Assemblée, de joindre ma protestation à celle de mon groupe de la Chambre des représentants.

Deuxième point...

M. le chevalier de Stexhe. — Il y en a d'autres !

M. Perin. — Il y en a d'autres, oui. A-t-on fait un troc, Monsieur le rapporteur ? Je ne le crois pas.

Le retrait de la régionalisation partielle de l'emploi remonte au gouvernement précédent, avec l'arrivée de M. Spitaels qui occupait le poste de ministre du Travail à cette époque et qui a regroupé, sous son autorité, toute la matière de l'emploi, alors qu'elle avait été partiellement démantelée sous le précédent gouvernement.

Cela n'a rien à voir avec le présent projet, mais beaucoup à voir avec la répartition des zones d'influence entre les coalisés sous le gouvernement précédent et sous le gouvernement actuel.

Je regrette qu'une matière partiellement régionalisée ait été victime, non d'une autre doctrine sur la régionalisation, mais tout simplement de la boulimie politique des partenaires qui se partagent les zones d'influence lorsqu'ils forment une coalition. Voilà l'origine de la modification. Elle n'a rien à voir avec le fond des choses, et je le déplore.

Si nous approuvons la méthode expérimentale de ce projet, nous ne pouvons approuver sa structure, pour un motif nouveau.

Nous le répétons à l'occasion de sa discussion, nous ne pouvons admettre que ce projet consacre, pour notre communauté à nous, un système bicéphale : un comité des Affaires wallonnes dirigé par M. le ministre Dehousse et un comité des Affaires communautaires françaises dirigé par M. le ministre Hansenne.

Nous ne pouvons admettre qu'une communauté, qui se trouve dans la position difficile que l'on sait, surtout sur le plan de son dynamisme économique, se paie le luxe dangereux de se donner deux têtes dont la coordination n'est pas nécessairement assurée. Elle est souhaitée dans des textes à intention politique; elle n'est pas organisée dans le texte de la présente loi. Elle n'est pas interdite non plus.

Vous savez ce qu'il en est dans des gouvernements de coalition. Quand on fait partie de comités ministériels séparés et distincts, on est jaloux de ses prérogatives plutôt que soucieux de coordonner le

travail. J'espère — c'est la vertu de la méthode expérimentale — que la mauvaise expérience que vous entamez depuis les arrêtés du 13 avril et que vous confirmez dans ce projet, amènera l'opinion politique de notre communauté à corriger son optique et, dans un avenir que je souhaite proche, à concevoir un seul exécutif pour notre communauté et non deux, cumulant toutes les attributions de l'un et l'autre comité.

Là je fais surtout des reproches aux responsables de la majorité de la communauté française et non au Premier ministre qui déclare à cet égard ne pas avoir d'opinion arrêtée. Ce sont ses partenaires francophones et wallons qui ont voulu cette dualité. C'est donc à eux, et non pas au Premier ministre qui n'a pu que constater leur vœu, que je m'en prends, c'est à l'opinion politique de notre communauté qui évoluera, je l'espère, à la lumière d'une expérience qui risque d'être amère mais qui sera, souhaitons-le, la plus courte possible.

J'en arrive alors à un point qui a été développé par mes prédécesseurs, celui des fusions de communes. Cher collègue Goossens, ne restons pas dans l'abstraction; il s'agit bien à l'article 6, qui devient 4bis, de fusions de communes, théoriquement n'importe où, dans le texte. Mais qui croit qu'il s'agira encore de fusions de communes en région flamande ou wallonne? Sauf quelques détails, et je ne vois rien à ce sujet dans les projets de M. le ministre de l'Intérieur — en région wallonne et flamande il n'y aura aucune délibération des comités ministériels appelés à donner un avis conforme préalable. Il faut avoir la franchise de le déclarer — et l'opposition est mieux placée que vous pour le dire —: cet article concerne Bruxelles et rien que Bruxelles. Les Bruxellois ont pris des précautions. Il ont été vaccinés par un projet que je connais bien, du 15 mars 1976, et ils se méfient de toute fusion quelconque au sujet de laquelle ils n'auraient pas un droit de veto.

M. Radoux. — Il y a de quoi!

M. Perin. — Comme le comité ministériel bruxellois ne compte que trois membres et que le PSC ne figure pas dans ce trio...

M. le chevalier de Stexhe. — Il n'en compte que trois provisoirement!

M. Perin. — Vous n'allez tout de même pas en mettre quatre pour avoir un membre du PSC supplémentaire? Alors, vous auriez une parité, mais pas celle que souhaitent les Flamands. Elle serait d'une toute autre nature. Enfin, si vous en mettez quatre, vous savez ce qui arrivera!

M. Vanderpoorten. — Ils joueront aux cartes. (Sourires.)

M. Perin. — Il y a un Flamand sur les trois. Cela signifie que le FDF, pour le citer par son nom, s'est réservé, avec beaucoup de précautions, à lui tout seul, à peine de créer une crise gouvernementale, le droit de veto absolu sur les fusions bruxelloises.

Je n'en parlais pas si ce n'était qu'une affaire municipale mais qui peut nier, tant du côté wallon que du côté flamand, que le problème des fusions de communes est étroitement lié à une solution équitable et équilibrée sur Bruxelles, clé de toute la réforme de l'Etat. Il y a lieu de s'inquiéter d'un veto. C'est la clé. Je souhaite que l'on arrive à une solution. Il ne faut pas se laisser ligoter par un avis conforme d'un seul comité ministériel. Le destin de nos deux communautés, sans préjudice de la communauté germanophone, et le destin de la capitale commune, ne doivent pas être suspendus au veto d'un comité de trois hommes. Ce n'est pas concevable. Ce point est à négocier. Ce ne sont pas des positions radicales et extrêmes, de part et d'autre, qui aideront à la solution finale. Il faudra s'y employer. Mais c'est une autre affaire. Elle n'aurait pas dû figurer, même en filigrane, dans ce projet provisoire. C'est un problème fondamental qu'il fallait réserver à la solution définitive.

Telles sont, Monsieur le Président, chers collègues, les raisons pour lesquelles, à notre grand regret, nous ne pourrions pas voter ce projet.

Néanmoins, puisque vous avez décidé de le faire passer sans le moindre changement, j'espère que la courte expérience qui va être menée, conduira à un large débat, à la rentrée d'octobre, sur le fond de la réforme constitutionnelle. Je crois que nous devons, surtout au Sénat, entamer cette réforme des articles de la Constitution plutôt que rechercher, en vain, le vote d'une deuxième loi sur le même sujet, avant une troisième phase qui serait la phase finale.

Reporter indéfiniment la phase finale, serait, je le crains, reprendre la formule radicale utilisée dans les milieux que l'on sait, il y a quelques jours, et qui risque de nous submerger tous, même à notre corps défendant.

Si nous voulons remodeler la Belgique, nous ne pouvons plus tergiverser; nous devons passer à un accord d'ensemble, à une très large majorité. Il nous faudra conclure, quelle que soit la composition poli-

tique du gouvernement, un pacte national stable dans ce domaine. Je ne dis pas que tout le monde sera partenaire à ce pacte. Certains ont pris un chemin tel qu'on ne les y retrouvera jamais. Je dis simplement qu'il existe, dans les courants traditionnels, une volonté de pacte définitif, qu'il faut saisir à temps cette volonté et ne pas la repousser, à la fin de cette législature, dans une troisième phase aléatoire. La phase définitive, Monsieur le Premier Ministre, ce n'est pas en 1981-1982 qu'il faudra l'entamer, c'est en octobre de cette année. Pour notre part, nous y sommes prêts. (Applaudissements sur les bancs libéraux.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Rouck.

De heer De Rouck. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, ik wil nog eens het woord voeren, zoals bij het regeerakkoord, speciaal over de nationale voorgedij waar Brussel-Stad, de 6 randgemeenten en de 25 taalgrensgemeenten met faciliteiten zullen worden aan onderworpen.

De heer Boey, ondervoorzitter, vervangt de heer Robert Vandekerckhove als voorzitter

Vooral de 6 randgemeenten en de taalgrensgemeenten, aan beide zijden van de taalgrens, maken zich geweldige zorgen over deze voorgedij. Franstalige collega's lezen reeds moties voor van Komen en Moeskroen onder andere. Ik wil hier nog eens de motie voorlezen, in de vergadering van 4 april 1979 goedgekeurd door de gemeenteraad van Ronse, — Vlaamse taalgrensgemeente met faciliteiten, waar een CVP-BSP-meerderheid bestuurt —:

«De gemeenteraad van Ronse, in vergadering van 4 april 1979,

» Stelt met ontstentenis vast dat het regeerakkoord omtrent de staatshervorming de gemeenten met bijzonder taalstatuut onder de nationale voorgedij doet ressorteren en aldus Ronse onttrekt aan de administratieve voorgedij van de Vlaamse gewestelijke executieve;

» Verwerpt met klem de bedoeling aan Ronse een statuut te geven dat geenszins beantwoordt aan de wil van haar bevolking noch aan een redelijke en gezonde gewestvorming in ons land;

» Betreurt de wijze waarop op nationaal vlak zogenaamde akkoorden worden gesloten zonder enige inspraak van de betrokken besturen;

» Weigert te aanvaarden dat Ronse geïsoleerd wordt uit het Vlaamse gewest en zowel economisch, sociaal, cultureel als administratief afgezonderd wordt van de Vlaamse gemeenschap, het arrondissement Oudenaarde en de provincie Oost-Vlaanderen;

» Vraagt een daadwerkelijke integratie van de stad Ronse in het Vlaamse gewest onder de administratieve voorgedij van de Vlaamse gewestelijke executieve.»

Mijnheer de Eerste Minister, u zal de ongerustheid van de bewoners begrijpen als u de uiteenzettingen hier hebt gehoord, en als u zich rekenschap geeft van de ernst waarmee men deze wet tot stand wil brengen.

Alhoewel economisch en cultureel de randgemeenten en de taalgrensgemeenten van het respectievelijk gewest blijven, toch is de draagwijdte van de administratieve voorgedij niet gering. Het betreft begrotingen, jaarrekeningen, personeelsformaties en «andere handelingen», wat uitbreiding mogelijk laat.

Alhoewel deze voorgedij, zoals in het verleden, zoals uit uw verklaringen blijkt, door de provinciegouverneur zal uitgeoefend worden — zo lang de provincies blijven bestaan — toch kunnen wij ons vragen stellen over de dotaties uit het Gemeentefonds en over de tekorten op de begrotingen.

Wij weten dat de stad Brussel 4 pct. voorafgaandelijk wordt voorbehouden uit het Gemeentefonds. Maar wat zal in de toekomst het aandeel zijn van de randgemeenten en de taalgrensgemeenten en door wie zullen hun eventuele tekorten op de begrotingen worden aangevuld, nu wij hebben vastgesteld dat het gewest Brussel dat al heeft gedaan voor bepaalde gemeenten uit de Brusselse agglomeratie?

Ook de ingreep op de personeelsformaties van de betrokken gemeenten doen het personeel van deze gemeenten vele vragen stellen: zij worden nu reeds gediscrimineerd door de verplichting van de voldoende of grondige kennis van de tweede landstaal en wij stelden vorige week vast dat, wat het onderwijs betreft, geheel anders werd opgetreden in deze gemeenten tegenover de onderwijzers als het het Vlaamse ofwel het Waalse landsgedeelte betrof, zelfs al waren deze gemeenten in het verleden onderworpen aan de nationale voorgedij. Want als het zo is dat deze randgemeenten en taalgrensgemeenten, zoals in het verleden, zullen onderworpen blijven aan de nationale voorgedij, daar waar de Vlaamse gemeenten naar het Vlaamse gewest,

de Waalse gemeenten naar het Waalse gewest en 18 van de 19 gemeenten naar het Brusselse stadsgewest gaan, dan bewijst de praktijk uit het verleden dat de werkelijkheid geheel anders is.

Nationale taalwetten die geëist werden, vooral door de Vlamingen, schijnen enkel te worden toegepast door de Vlamingen, dan nog zeer dikwijls in hun eigen nadeel. Zo hebben de Vlaamse taalgrensgemeenten correct deze wetten toegepast, zelfs tot in het ongerijmde toe, terwijl de Waalse taalgrensgemeenten naar binnen en buiten praktisch ééntalig geworden zijn, alhoewel daar nog een belangrijke Vlaamse minderheid leeft, minderheid die met of zonder nationale voogdij praktisch geen enkel recht meer heeft.

Dat is dan het radicalisme waarover de heer Perin heeft gesproken.

Als wij de burgemeester van de commune de Flobecq mogen geloven, dan mochten ze zelfs bij de laatste watervervuiling in de streek krevuren, want hij deelde zijn berichten enkel in het Frans uit alhoewel hij ook onderworpen is aan de nationale voogdij.

Ik heb hier, Mijnheer de Eerste Minister, het kaartje van de burgemeester van Vloesberg, enkel in het Frans.

Te Brussel, waar zo'n nationale voogdij juist zin heeft, omdat daar juist de Vlamingen er nog zouden door beschermd worden, — hoe zwak ook als wij terugdenken aan het geval-Nols en Schaarbeek — wordt dit toezicht opgeheven voor 18 van de 19 gemeenten, zodat voor de Vlamingen in Brussel de laatste mogelijke waarborg wegvalt en de Brusselse Vlamingen worden overgeleverd aan de goodwill van het franskiljonisme en de oprukkende francité.

In de Brusselse Gewestraad en in de executieve, waar de beslissingen collegiaal worden genomen, zijn inderdaad geen waarborgen ingebouwd. Zopas vernamen wij dat een Vlaams lid van deze executieve weggelopen is, omdat een punt werd besproken dat niet op de agenda stond, maar dat was ook ongeveer het enige wat deze dame kon doen.

De nationale voogdij zal echter niets veranderen aan de toestand van de Vlaamse minderheden in de Waalse taalgrensgemeenten, maar zal in feite de Vlaamse taalgrensgemeenten en de randgemeenten los weken van het Vlaamse land en ze in de handen spelen van — en dit is zeker nu het geval — een Franstalig minister van Binnenlandse Zaken. Daardoor dreigen — en dat is de ware bedoeling — de 6 randgemeenten, de Voerstreek, Bever, Spiere, Helkijn, Mesen en Ronse voor het Vlaamse land verloren te gaan, niet enkel wat de administratieve toestand betreft, maar ook psychologisch en in feite. Daarom richt ik mij in het bijzonder tot de CVP- en BSP-senatoren om hen te wijzen op de motie van het stadsbestuur van Ronse, goedgekeurd door de meerderheidspartijen, zijnde CVP en BSP, en ik vraag hen het werk van generaties Vlaamse strijd in deze taalgrensgemeenten niet te laten verloren gaan en geen nieuwe haarden van onrust langs de taalgrens te scheppen.

Een journalist van een bekend Vlaams blad, waar de CVP-senatoren toch gretig naar luisteren, schrijft daarover het volgende:

« Vandaag bestaat het risico, dat de oude herrie weer opblaait. Het nieuwe kabinet wil immers experimenten met wijzigingen aan de taalwetgeving, aan het statuut van de taalgrensgemeenten — door ze onder nationale voogdij te brengen — met onthaalregelingen en ombudskommissies. Er is weliswaar overeengekomen dat het een akkoord tussen de Nederlandse en de Franse parlementen veronderstelt, maar het feit alleen, dat zo fundamentele veranderingen worden mogelijk geacht is een element van nieuwe onzekerheid.

De pacificatie tussen de gemeenschappen steunt op één grondbeginsel: in het eentalige gebied is er slechts één officiële taal. Ieder burger spreekt in privé de taal die hij verkiest, maar voor het officiële leven is er in Vlaanderen alleen het Nederlands, in Wallonië alleen het Frans. In het tweetalige gebied van de Brusselse agglomeratie is er een soort van dubbele eentaligheid, waarbij de ambtenaren — om het stelsel te doen functioneren — tweetalig moeten zijn.

De taalwetten van de jaren zestig voorzien, in een aantal gemeenten met taalminderheden, in « faciliteiten » met het oog op de integratie van die minderheden. De wetgever wilde ze de overgang naar de officiële eentaligheid van het gebied dat zij bewoonden, vergemakkelijken via een systeem van beperkte tweetaligheid in het gemeentelijk bestuur en het lager onderwijs. De bedoeling was niet dat die taalminderheden ten eeuwigden dage als zodanig als anderstalige en vreemde lichamen in hun streek zouden blijven bestaan ».

En verder: « Vandaag bestaat het gevaar dat ten noorden van de taalgrens, in West-Brabant en rondom Brussel, in Ronse, in het Leuvense en nog elders de Franstaligen opnieuw sterk gaan aandringen op bepaalde vormen van officiële erkenning van de Franstaligheid, in feite op de wederinvoering van de tweetaligheid. De voorgestelde formules inzake onthaal en ombudsregeling zullen daartoe worden uitgespeeld. »

Nu wil ik wel positief staan tegenover een onthaalregime, Mijnheer de Eerste Minister, dat u wenst in te voeren in ons land. Met de moderne technieken kan inderdaad heel wat bijgedragen worden tot het onthaal van anderstaligen. Maar laten we dat weeral niet eenzijdig uitvoeren. Eens de Vlamingen de bedreiging van het verlies van grondgebied kwijt zijn, zullen ze zich — eindelijk — kunnen gedragen als goede gasten. Bijna iedere Vlaming kan dat, want hij is over het algemeen meertalig en is hij dat niet, dan is bij hem de wil aanwezig om de andere te verstaan. Maar het komt in Vlaanderen ongehoordwaardig over als een regering er nog niet in slaagt de taalwetten, aangenomen in 1962-1963, in 1979 te doen toepassen.

Tenslotte moet zo'n onthaalregime, aangezien u er toch buitenlandse minderheden bij betreft, worden gezien in Europees verband en dan met volledig respect voor de rechten van de kleine taalminderheden en zeker van het Nederlands, de taal van twintig miljoen mensen in de Europese gemeenschap. Als we zo gastvrij willen zijn — en ik herhaal het, ik ben er voor — dan hebben we ten minste recht op diezelfde gastvrijheid in de andere landen van de EEG: dat is een opdracht die we onze dertien Vlaamse vertegenwoordigers in het Europees Parlement kunnen meegeven: het Nederlands als gelijke en gelijkwaardige taal te verdedigen.

Maar, Mijnheer de Eerste Minister, de nationale voogdij van de taalgrensgemeenten kan ik niet anders dan afkeuren, vooral als wij horen wat onder andere de heer André van de PSC daarover in alle ernst zegt. Ze brengt geen oplossing voor de Vlamingen in Wallonië, die verdrukt zullen blijven en ze schept nieuwe haarden van onrust — Danzig-gemeenten — aan onze Vlaamse taal-, culturele- en gemeenschapsgrens. Zullen we na de nadelige taalregeling van 1962-1963 nog eens overgaan tot afstand van de zes randgemeenten, van Ronse, van de Voerstreek, dan niet aan Wallonië, maar aan de Brusselse franskiljonse voogdij? (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Egelmeers.

De heer Egelmeers. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, ik zal zeer kort gaan en het ontwerp toetsen aan de praktijk zoals zij gekend is bij de uitvoerende macht. De Eerste minister heeft immers zelf gezegd dat dit ontwerp op het vlak van de uitvoerende macht moet worden gesitueerd. Het ontwerp dat nu besproken wordt, is echter ook het uitgangspunt voor de grote staatshervorming, ten aanzien waarvan het Parlement ook zijn verantwoordelijkheid zal moeten nemen. Wij zouden het ons eigen moeten maken met betrekking tot deze materies de dialoog aan te gaan onder parlementsleden, waarbij de regering de nodige informatie kan aanbrengen. Een werk zoals de staatshervorming is de grote kans voor de wetgevende macht om het Parlement de zo nodige herwaarderding te geven. Een hervorming van de Staat mag niet op een eenzijdige wijze worden opgedrongen, maar moet groeien uit ideeën komende uit alle lagen van de bevolking en uit ieder gewest van dit land.

Wanneer men nader ingaat op het probleem, stelt men vast dat het wijs zou zijn geweest de staatshervorming aan te vatten met de bespreking van bepaalde artikels van de Grondwet en, indien het haalbaar was, met het nemen van een beslissing ter zake. Ik denk bijvoorbeeld aan de invoering van een legislatuurparlement waar, in andere omstandigheden dan nu het geval is, het debat over de staatshervorming in alle openheid had kunnen worden gevoerd, zonder de vrees te moeten koesteren dat een incident een ernstig probleem zou doen ontstaan, dat wel eens remmend zou kunnen werken op het debat, met alle gevolgen van dien.

Na zo vele jaren van spel op het schaakbord van de gewestvorming, met tot nu toe als resultaat deze wet, die weer aan wijziging toe is, wordt het hoog tijd dat wij allemaal eens zeggen wat wij willen, zonder fantasie, maar rekening houdende met de werkelijkheid, de situatie waarin onze burgers leven en de belangen van onze gewesten.

Indien men vaststelt dat het onderhavig ontwerp uitsluitend op het vlak van de uitvoerende macht ligt, dan is het toch een aanloop tot de grote hervorming van de Staat. Daarom, Mijnheer de Eerste Minister, lijken enkele vaststellingen ten gronde en bescheiden suggesties mij toch wel nuttig te zijn.

De gewestelijke en gemeenschapsbevoegdheden over materies die geheel of ten dele kunnen toegepast worden, zijn bepaald. Dit wil zeggen dat er geen andere meer aan toegevoegd kunnen worden, tenzij door een wijziging van de wet of een nieuwe wet. Het zou wenselijk geweest zijn een meer gedetailleerde opgave te vermelden van de materies die voor gehele of gedeeltelijke regionalisatie vatbaar zijn. Dit zou de klaarheid dienen en mogelijke conflicten in de toekomst voorkomen.

In de huidige structuur van de uitvoerende macht kunnen bepaalde bevoegdheden gespreid liggen over verschillende departementen. Is deze bevoegdheidsomschrijving naar de gewesten en de gemeenschappen toe, niet de enige gelegenheid om met meer doelmatigheid en harmonie in organisatie en controle naar een soepeler administratieve procedure te gaan? Is het niet te overwegen om aan onze ambtenaren een persoonlijke verantwoordelijkheid te geven, naar het voorbeeld van Zweden, met het voordeel dat het paraplu-systeem zou verdwijnen. Indien men de geadministreerden dichter bij de administratie wil brengen, dan is nu de kans aanwezig om deze wens in werkelijkheid om te zetten. Ik meen dat deze aangelegenheid fundamenteel is in de hervormingsprocedure. Voor bepaalde materies zal men moeten ervaren hoever men mag gaan in een geheel of ten dele te voeren beleid.

Het zou fout zijn onder voorwendsel van een gewestvorming een materie in zijn toepassing te regionaliseren wanneer duidelijk is bevestigd — uit ervaring — dat én de burger, én de zaak er slecht mee gediend zijn, om niet te zeggen dat de structuur geheel uit haar verband wordt gerukt, waardoor de voormelde noodzakelijke waarborgen voor een degelijke administratie niet meer terug te vinden zijn.

Mijnheer de Eerste Minister, bij de aanvang zei ik dat het ontwerp een uitgangspunt is voor de grote hervorming. Bij de bevolking — dan toch een belangrijk gedeelte ervan — komt heel die bespreking omtrent die hervorming niet over. Misschien bij gebrek aan voorlichting, misschien omdat het allemaal te technisch lijkt. Een zaak staat vast dat er een negatieve houding van de burgers aanwezig is, tegenover dat politieke spel. Zij vragen blijkbaar andere daden met minder woorden! Is het ogenblik niet gekomen dat mistgordijn te laten verdwijnen om in alle klaarheid ieder voor zijn verantwoordelijkheid te plaatsen binnen de geplande fases. Indien onze bevolking het positieve ervan ervaart, dan is de hervorming waard verder te worden doorgezet op weg naar de algehele oplossing van het probleem. En er is maar één goede oplossing. De keuze is dus beperkt. De BSP-fractie zal het ontwerp goedkeuren. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Lindemans.

De heer Lindemans. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, ik kan zeer kort zijn, want ik mag mij aansluiten, enerzijds, bij het uitstekend verslag van de heer de Stexhe, en anderzijds, — dat is wel eigenaardig — bij de uitstekende uiteenzetting van de heer Vanderpoorten, en, wat meer begrijpelijk is, bij de thesissen van de heer Goossens. Het zal mijn taak geweldig vergemakkelijken.

Eerst zou ik willen vragen om met onze twee voeten terug op aarde te komen. Dit ontwerp heeft alleen betrekking op de onmiddellijke fase. Tijdens het debat heb ik horen spreken over de onomkeerbare fase. Dat staat nergens geschreven. Het gaat over de onmiddellijke fase, ik herhaal het. Het gaat om een soort consacratie, men heeft gezegd «habilitatie», van een reeds bestaande toestand.

Een tweede opmerking: het gaat hier alleen om een interne organisatie van de regering. Het was mijns inziens een vergissing inmenging van het Parlement in de interne organisatie van de regering als normaal te beschouwen bij het goedkeuren van de wet van 1 augustus 1974.

Normalerwijze zou men kunnen zeggen dat heel dit ontwerp overbodig is. De materie kon ook worden geregeld bij koninklijk besluit. Maar men heeft nu eenmaal in 1974 die weg ingeslagen. Wij moeten daar natuurlijk de gevolgen van dragen. Indien men aan de interne organisatie van de regering wat betreft de oprichting van ministeriële comités en de respectievelijke bevoegdheden ervan iets wil wijzigen, moet men vanzelfsprekend de wet veranderen. Dit alles wijst erop hoe relatief het kader is waarbinnen wij ons vandaag bewegen.

De uitstekende redevoering van de heer Vanderpoorten, die ik bijna voor 100 pct. bijval, komt te vroeg. Ik ga met hem akkoord, behalve enkele nuances, onder andere betreffende de oorzaken van ebbe en vloed, wat hij voor zijn rekening moet nemen. De grote lijnen kan ik onderschrijven, maar het komt eigenlijk maar van pas als wij de definitieve fase zullen behandelen.

Dat men ons niet kome zeggen dat wij vandaag dingen hebben moeten goedkeuren die ons zouden binden om in de definitieve fase wat dan ook te aanvaarden. Wij houden deszwaagende onze handen volledig vrij.

Nu kom ik tot mijn eigenlijke taak. Men had mij gevraagd een paar woorden te zeggen over de zogezegde ongrondwettigheid van dit ontwerp.

Dit probleem schijnt uit de actualiteit verdwenen. Op een bepaald ogenblik tilde men daar zeer zwaar aan en vroeg men zich af of het Parlement weer eens niet zou ingaan op wat de Raad van State zegde.

In dit geval bevinden wij ons op een gemakkelijk pad. Maar misschien kan de openbare opinie dat moeilijk onderkennen.

Wij hebben de verderfelijke methode aangewend het advies van de Raad van State over een ander ontwerp te gebruiken als een element van bespreking voor het huidige ontwerp. Wij moeten de openbare opinie duidelijk maken dat wat de Raad van State zegt, of zal zeggen, over een toekomstig ontwerp, niet toepasselijk is, *hic et nunc*, op het huidige ontwerp.

De twee moeilijkheden waarover het gaat, zijn u bekend.

Ten eerste is er artikel 3, de asymmetrie in de executieven.

Het advies van de Raad van State over het toekomstige ontwerp heeft alleen betrekking op een mogelijke ongrondwettigheid inzake de assemblees. Het huidige ontwerp heeft geen betrekking op de wetgeving of de normatieve assemblees, maar, alleen op de executieven. Het betrokken advies kan dus niet gelden voor dit ontwerp.

Ten gronde kan ik zeggen dat wij, de CVP, ons erover verheugen dat er slechts in één executieve wordt voorzien én voor gemeenschapsmateries én voor gewestelijke materies in Vlaanderen. Wij zijn hier zeer schroomvallig, en kunnen alleen de hoop uitspreken dat de wens van de heer Perin in vervulling zal gaan en dat er aan de overzijde van de taalgrens een zelfde inzicht zal groeien.

Als wij Vlamingen zeggen dat deze kwestie de Franstaligen aangaat voor hun gebied is dat ook een manier om zich te gedragen in het vooruitzicht van de autonomie van gewesten en gemeenschappen. Wij kunnen alleen maar hopen dat de Franstaligen tot hetzelfde inzicht zullen komen als wij.

Wij zullen dan kunnen spreken van symmetrie in onze instellingen in plaats van asymmetrie. Daarover gaat het hier vandaag niet, het is enkel een toekomstbeeld dat hier wel even mag worden opgeroepen.

Een andere moeilijkheid is artikel 6 waarvan sommigen vrezen dat het het parlementair initiatief zou kunnen beknotten of het initiatief van de regering zou kunnen lamleggen inzake de fusies van gemeenten. Tijdens het debat in de Kamer werd dit aspect misschien niet voldoende in de verf gezet. In het uitstekend verslag van de heer de Stexhe wordt echter zeer duidelijk uiteengezet dat een fusie van gemeenten kan worden verwezenlijkt op drie manieren. De eerste mogelijkheid is het louter parlementair initiatief. De tweede mogelijkheid bestaat hierin dat de regering een ontwerp indient, volgens de traditionele manier van werken. De derde mogelijkheid, en alleen hierop heeft voorliggend ontwerp betrekking, is de uitzonderingswetgeving steunend op de wet van 23 juli 1971.

In de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming der Instellingen werden ter zake pertinente vragen gesteld, die even pertinent werden beantwoord. Er werden vragen gesteld in verband met het eensluidend advies dat gevraagd wordt van het gewestelijk ministerieel comité om te komen tot een fusie van gemeenten. Er werd eveneens gevraagd of de procedure van toepassing is, zoals bepaald in het laatste lid van artikel 3 van de wet van 1974, waarin wordt gezegd dat in geval er geen consensus is in het gewestelijk ministerieel comité, de zaak wordt verwezen naar de ministerraad. Het antwoord is zeer duidelijk. Die procedure is van toepassing. Bij gebrek aan consensus in het gewestelijk ministerieel comité zal de ministerraad ter zake beraadslagen.

De heer Van Ooteghem. — Zet het dan in de tekst.

De heer Lindemans. — Eveneens belangrijk is de vraag hoe die procedure op gang komt. Bij gebrek aan consensus zou men kunnen veronderstellen dat elke procedure achterwege blijft omdat niemand daartoe een initiatief neemt. Men heeft ons duidelijk geantwoord dat hetzij de minister van Binnenlandse Zaken, hetzij om het even welk lid van het gewestelijk ministerieel comité ter zake een initiatief kan nemen waardoor de procedure op gang komt. Indien er dan een consensus ontstaat, hebben wij, bijvoorbeeld inzake de fusies binnen het Brussels gewest, zekere waarborgen daar onze staatssecretaris zijn instemming zal hebben betuigd. Bereikt men geen consensus, dan wordt de zaak verwezen naar de ministerraad. Het is dus volkomen onjuist te beweren — en hier kom ik terug op mijn uitgangspunt — dat de regering zal worden lamgelegd door de invoering van dit arti-

kel 6 dat, ik herhaal, slechts één mogelijkheid is om een fusie van gemeenten te verwezenlijken.

Men zou nu kunnen opwerpen dat dit een mooie theorie is. Parlementair initiatief inzake fusies is larie en apekool. Weinig initiatieven werden ter zake genomen en geen enkel heeft tot enig resultaat geleid. Ik stel enkel vast dat fusies die belangrijk zijn, die politiek geladen zijn zoals bijvoorbeeld fusies van gemeenten binnen Brussel alleen tot stand kunnen komen indien een consensus wordt bereikt in de regering. Zolang een bepaalde fractie van de regering zich zal verzetten tegen een fusie binnen het Brusselse gewest is het duidelijk dat ongeacht artikel 6 van dit ontwerp, die fusie niet tot stand kan komen zonder politieke ongelukken. Wanneer men echter inziet dat een fusie van gemeenten ook binnen het Brusselse gewest, niet om communautaire redenen maar eenvoudig om technische redenen, om redenen van efficiëntie onontbeerlijk is en om financiële redenen onontkoombaar is, dan zal die fusie er komen indien dit de politieke wil is van de meerderheid. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, tout a presque été dit, et excellemment, au cours de ce débat, aussi bien par le rapport très complet qui nous a été fait que par les interventions des divers collègues qui avaient d'ailleurs participé positivement aux travaux de la commission de réforme des institutions.

Nous pensons devoir nous féliciter de ce que le gouvernement et sa majorité puissent aboutir à travers le vote de ce projet à la confection de l'instrument qui permettra de parfaire la réalisation complète de la phase immédiate de la régionalisation, telle qu'elle est décrite dans l'accord de gouvernement. Dans cette optique, le projet est sans doute moins anodin qu'il n'y paraît ou que certains le disent ou le pensent.

Il est vrai que ce projet ne concerne que les exécutifs et non les pouvoirs normatifs des assemblées régionales prévues à l'article 107^{quater}. De plus, dans la mesure où il étend les pouvoirs des communautés, il ne peut pas dépasser les limites de l'article 59^{bis}. Cependant, malgré ces limites, ce projet va dans le sens d'un véritable fédéralisme ou régionalisme — suivant la préférence des uns ou des autres, pour l'une ou l'autre terminologie — bicommunautaire d'une part, trirégional de l'autre, dans ce qui peut paraître un équilibre satisfaisant pour les revendications les plus dures des uns et des autres.

Le projet présente quelques axes importants. Le futur article 2 de la loi dite Perin-Vandekerckhove, va comprendre un certain nombre de nouvelles compétences pour les exécutifs régionaux, que ce soit l'enlèvement ou le transport des déchets solides, l'exploitation des richesses naturelles — matière importante dans les circonstances présentes —, l'organisation des pouvoirs subordonnés — élargissement par rapport au texte antérieur — et la recherche scientifique appliquée.

Personne ne peut contester le glissement de certaines matières régionales personnalisables vers l'exécutif communautaire. Ces glissements répondent aux soucis, aux préoccupations et aux demandes de certains.

Ainsi, la politique d'hygiène et de santé publique, la politique d'aide aux personnes, familles, services et la protection de la jeunesse, la formation didactique et pédagogique, la recherche scientifique appliquée dans les matières qui la concernent, sont transférées aux exécutifs des communautés. Cela préfigure une modification ultérieure destinée à attribuer aux conseils communautaires, qui devront remplacer les conseils culturels, le pouvoir normatif dans ces matières. Ce texte équilibré va donc dans le sens de la satisfaction des revendications des deux grandes communautés qui composent le pays.

L'article 3 nouveau va comprendre une disposition dont l'importance n'a pas échappé aux orateurs précédents: il s'agit de la création de l'asymétrie, dans un langage qui ne paraît pas tellement accessible au commun des citoyens belges.

En clair, il me semble que la communauté française du pays a accédé à la demande de la communauté néerlandaise de disposer d'un seul gouvernement flamand. Telle est la vérité et, à ce titre, le projet satisfait incontestablement à une demande de la communauté flamande. Il convient de le souligner et je suis surpris que certains n'aperçoivent pas combien cette attitude de la part de la communauté française constitue un très réel effort de compréhension à l'égard de la communauté flamande. (*Exclamations sur les bancs de la Volksunie.*)

M. Perin nous a dit qu'il souhaiterait que la communauté française adoptât la même solution...

M. Perin. — Dans son intérêt et non pour plaire à l'autre communauté.

M. Moureaux. — ... et qu'il n'y eût plus pour elle qu'un seul gouvernement. Au stade actuel des choses et sans préjuger des discussions futures, je crois pouvoir dire que les solutions retenues correspondent assez bien aux sensibilités des deux communautés. Du côté flamand, on a toujours assimilé la nation flamande au peuple flamand. C'est une notion courante chez nos amis de la partie néerlandophone du pays. En conséquence, le présent projet me paraît être la traduction d'une volonté longtemps soutenue par les mouvements flamands.

M. Robert Vandekerckhove reprend la présidence de l'Assemblée

Pour des raisons historiques, Monsieur Perin, la communauté française ne sent pas les choses tout à fait de la même façon et la nation française peut dans notre pays cohabiter avec un État wallon. Je pense que la Wallonie pourrait difficilement accepter que l'importante communauté française de Bruxelles pût interférer dans des majorités, voire les bousculer, au sein du conseil communautaire. Vous ne pouvez ignorer que la communauté française de Bruxelles représente un cinquième ou peut-être un quart de la communauté française de Belgique. Dès lors le problème ne se pose pas tout à fait dans les mêmes termes.

J'ajoute que M. Perin a eu souvent raison de souligner qu'il subsiste le fait bruxellois, pratiquement irréductible. Je me souviens d'une démonstration qu'il a faite à cette tribune et d'où il tirait la conclusion qu'il n'était pas possible, même dans un fédéralisme à deux, d'escamoter l'existence d'un pouvoir bruxellois pour régler les matières non personnalisables.

M. Perin. — Telle est aussi l'opinion du Premier ministre.

M. Moureaux. — Au stade actuel de l'évolution de la pensée dans le pays, quand on défend la notion de fédéralisme à deux, il faut savoir que le principe de l'homogénéité culturelle des régions imposerait alors l'absorption de Bruxelles par la Wallonie dans le sens que m'a semblé indiquer M. Perin. Je ne suis toutefois pas sûr que tout le monde y trouverait son compte. Dans l'état actuel des discussions, le projet constitue donc un *modus vivendi* satisfaisant pour les deux communautés.

Voilà pour ce qui concerne le problème de l'asymétrie.

Pour terminer, j'évoquerai brièvement le futur article 4^{bis} prévu à l'article 6 du projet et qui concerne « l'avis conforme du comité ministériel de la région, préalablement à toute délibération en conseil des ministres sur un arrêté royal concernant la fusion des communes, en application de la loi du 23 juillet 1971 ». Je suis un peu surpris de tous les remous que ce texte suscite. Personnellement, sans prétendre être un aussi éminent spécialiste du droit que le rapporteur, M. de Stexhe, j'avais cru comprendre que le point 10° de l'article 2, conférant aux pouvoirs exécutifs régionaux l'organisation des pouvoirs subordonnés, eût pu être interprété, dans les arrêtés d'application, comme signifiant le transfert aux régions et à leur exécutif du pouvoir de décision prévu dans la loi du 23 juillet 1971.

A ce moment-là, on n'eût pu parler d'avis des exécutifs régionaux pour les fusions des communes. Il se serait agi d'un pouvoir de décision. Pour ma part, j'ai compris peut-être naïvement l'article 4^{bis} comme signifiant qu'on avait souhaité maintenir les pouvoirs de décision en matière de fusion de communes à l'échelon national mais conférer aux exécutifs régionaux un avis préalable...

M. Perin. — ... conforme !

M. Moureaux. — Bien sûr. Je crois que tel est bien le sens du projet. Au fond, un dialogue s'instaure jusqu'à décision commune entre le gouvernement central et l'exécutif de chaque région. C'est ce que le texte signifie. Si l'on n'avait pas prévu l'article 4^{bis}, il me semble que l'article 2 permettrait de penser que la région décidait seule.

Je vois que M. Perin marque une hésitation. Je livre cette remarque à votre réflexion. On dit qu'une « politique régionale différenciée se justifie en tout ou en partie... dans le domaine de l'organisation des pouvoirs subordonnés ». On eût pu en déduire, dans les arrêtés d'application, que les fusions de communes relevant incontestablement de l'organisation des pouvoirs subordonnés étaient transférées pour décision aux exécutifs régionaux. Je crois que cela devrait donner tous apaisements puisque l'article 4^{bis} remplace cette possibilité d'interprétation par le maintien en faveur du gouvernement central de l'application de la loi du 23 juillet 1971 sous la condition de l'avis préalable conforme de l'exécutif régional.

Je termine en disant que nous allons sans doute franchir aujourd'hui une étape importante de la vie de ce gouvernement. Nous avions dit lors de la discussion de la déclaration gouvernementale que notre participation était conditionnée notamment par le progrès que constituait la phase immédiate et le transfert de la tutelle aux régions. Tout cela va pouvoir s'accomplir après le vote de cette loi. Nous adhérons à celle-ci et nous la voterons. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, ik kan niet nalaten bij het begin van mijn uiteenzetting te onderstrepen dat elk woord dat vanop deze tribune wordt gezegd en dat verband houdt met de staatshervorming een andere klank heeft dan datgene wat werd gezegd tijdens de vorige legislatuur omdat er een essentieel verschil is tussen de opdracht van deze Wetgevende Kamers en de opdracht die wij hadden gekregen in de vorige legislatuur. Wij zijn namelijk belast met de herziening van de Grondwet en, voor zover wij de verklaringen tot herziening als werkstuk op onze tafel hebben gekregen en goed begrepen, komt het erop neer dat deze Wetgevende Kamers aan het land een nieuw uitzicht zouden geven dat beter in overeenstemming is met zijn werkelijke samenstelling en zijn strevingen.

Het is vanuit dit standpunt dat ik genoopt word het ontwerp dat hier thans in bespreking is even onder de loupe te nemen. Overigens is dit ontwerp niet nieuw. Als het aangenomen wordt, is het de derde versie van een wet die initiaal de wet van 1 augustus 1974 was. Het is in onze democratieën als dat het geheugen van de Wetgevende Kamers bijzonder kort is, ook wegens het snel wisselen van de mandatarissen die de Natie vertegenwoordigen.

Ik veroorloof mij, met betrekking tot het ontwerp van wet dat thans wordt behandeld, even terug te blikken naar de werken die geleid hebben tot de wet van 1 augustus 1974. De titel van deze wet duidde precies aan wat in de wet werd bedoeld. Het is een uitstekend label voor de titel. Immers, als de titel kan aanwijzen wat de wet inhoudt, kunnen wij niet verkeerd worden georiënteerd.

U zult zich herinneren — ik heb het nagelezen — dat in 1974 de socialistische partij niet tot de meerderheid behoorde. De heer Marc-Antoine Pierson, die de woordvoerder van de socialistische fractie was, zowel in de commissie als in openbare vergadering, heeft toen scherpzinnige en belangwekkende uiteenzettingen gehouden met betrekking tot deze aangelegenheid.

Hij heeft toen, nadat de regering rekening hield met het advies van de Raad van State over het toenmalige artikel 9 dat de samenstelling van de ministeriële comités regelde, en akte nemende van de verbeteringen door de regering in het ontwerp aangebracht, hier in openbare vergadering een reserve uitgesproken waarbij hij mededeelde dat hij bij zijn twijfel bleef of het aan de wetgever toekwam de prerogatieven van de Koning over te nemen met betrekking tot de samenstelling van de executieven. Indien de Wetgevende Kamers toen geen gehoor hebben gegeven aan de twijfel die in hoofde van de heer Pierson bestond, dan geloof ik dat er elementen van verantwoording waren omdat toen de kenmerken van de wet van 1 augustus 1974 inderdaad al de bestanddelen omvatten die in artikel 107^{quater} worden aangeduid.

Men zal zich herinneren dat bij het tot stand komen van de regering-Tindemans op 12 juli 1977 hier in deze vergadering de wet van 1 augustus 1974 werd «gedenatureerd». Ik gebruik dit woord om aan te duiden dat toen de adviserende gewestraden werden geschrapt.

De toenmalige regering meende dat zulks zonder schade kon geschieden omdat algemeen verwacht werd dat na het zomerreces de wet in uitvoering van artikel 107^{quater} aan de Kamers zou kunnen worden voorgelegd zodat de adviserende raden konden worden vervangen door normgevende assemblees.

Door de schrapping van de adviserende gewestraden werd de wet van 1 augustus 1974 naar mijn gevoel geamputeerd en beweegt zich deze wet — voor zover wij ze vandaag wijzigen — uitsluitend op het vlak van de executieven en werd de relatie met de in voorbereiding zijnde uitvoering van artikel 107^{quater} zeer gering, zeer zwak, wellicht onbeduidend.

Vandaar dat indien initiaal een wetsontwerp van de regering zou zijn uitgegaan, abstractie makend van de wet van 1 augustus 1974 — laten we een ogenblik veronderstellen dat deze wet niet had bestaan en dat de regering ons uitgenodigd had een wetsontwerp goed te keuren uitvoering gevend aan de onmiddellijke fase van de staatshervorming volgens het regeerakkoord — er grote aarzelingen zouden zijn geweest met betrekking tot de inmenging van de Wetgevende Kamers in de taak die door de Grondwet aan de Koning is toevertrouwd.

Hoe men het ook draait of keert, de wetgever is autonoom. Wat hij beslist te doen en wat naar zijn oordeel in overeenstemming is met

de Grondwet, kan vooralsnog in ons land niet worden aangevochten. Daarom is het voor mij wellicht nutteloos op deze tribune verder op dit onderwerp door te gaan. Het is echter niet geheel zonder belang dat iemand daar toch even op wijst omdat het evolutieve karakter van de betekenis van zekere artikelen van de Grondwet niet kan worden ontkend. Een vergadering die de opdracht heeft die artikelen van de Grondwet te wijzigen met het oog op het tot stand brengen van nieuwe staatsstructuren kan niet voortgaan met een evolutieve interpretatie van de te wijzigen artikelen. Zulks kan niet rationeel zijn. Door aldus te handelen zouden de Wetgevende Kamers verzaken aan hun grondwetgevende taak.

Mijnheer de Voorzitter, ik zal hier niet verder op ingaan. Het spijt me te moeten zeggen dat ik dit wetsontwerp overbodig en derhalve nutteloos vind. Bovendien is het achterhaald.

Zoals jullie, collega's, heb ik ook vanmorgen het *Belgisch Staatsblad* bekeken en vond ik op datum van heden een koninklijk besluit van 1 juli 1979 dat de bepalingen van ministeriële bevoegdheden voor de aangelegenheden van het Brussels gewest bevat. Zoals u weet, is in de preambule van dergelijk koninklijk besluit steeds een verwijzing opgenomen naar de wettelijke of grondwettelijke grondslag waarop het besluit is gebaseerd. Tot uw stichting doe ik voorlezing van wat na de verwijzing naar de grondwetsartikelen die u bekend zijn, in tweede orde wordt gezegd: «Gelet op de wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van gewestelijke instellingen in voorbereiding van de toepassing van artikel 107^{quater} van de Grondwet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1977» en dan komt het: «en bij latere wetten». Ik vraag mij af welke die wetten zijn. Wordt daarmee bedoeld de wet die vandaag aan onze aandacht wordt voorgelegd?

De tekst vervolgt: «gelet op alle andere koninklijke besluiten die reeds zijn genomen met betrekking tot de samenstelling van de gewestelijke executieven», koninklijke besluiten, Mijnheer de verslaggever, waartoe de regering wordt gehabiteerd krachtens de artikelen die thans aan ons onderzoek worden voorgelegd.

Ik heb te veel eerbied voor het werk van de regering om hier vanop deze tribune niet te zeggen: in Gods naam hou ermee op. Er zijn belangrijker dingen te doen dan de tijd van de regering en van de Wetgevende Kamers te besteden aan aangelegenheden op het legistische vlak die nutteloos en achterhaald zijn. Ik verzet mij niet tegen de onmiddellijke fase van het regeerakkoord. Ik wens dat het in de regering met spoed, met bekwaamheid en met grote doeltreffendheid wordt doorgezet. Maar neem niet de tijd in beslag van de regering en van het Parlement om aangelegenheden bij wet te regelen die door de uitvoerende macht reeds tot stand zijn gebracht. De burgers zullen dit niet begrijpen en de aandacht die het land noodzakelijkerwijze moet opbrengen voor de staatshervorming wordt daardoor niet opgewekt maar eerder afgeleid van het wezenlijke van de opdracht waarmee het Parlement tijdens deze herziening van de Grondwet wordt belast.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb niettemin een paar vragen over het ontwerp. Er zijn namelijk beschikkingen die ik niet helemaal begrijp of die ik wellicht niet begrijp op de wijze waarop de regering de teksten heeft willen opvatten.

Ik refereer naar het artikel dat het nummer 2bis zal dragen, indien wij met de gecoördineerde tekst zouden akkoord gaan. Ik ben de verslaggever dankbaar dat hij *in fine*, als bijlage aan het verslag, een gecoördineerde tekst heeft willen samenstellen, wat het ons mogelijk maakt een juist inzicht te krijgen in wat de «Wet tot oprichting van voorlopige gemeenschaps- en gewestinstellingen» zal inhouden, indien deze wet *ne varietur* door het Parlement zou worden goedgekeurd.

Mijnheer de Eerste Minister, artikel 2bis — ik verwijs dus voor de Nederlandstaligen naar de bijlage op bladzijde 32 en voor de Fransstaligen op bladzijde 33 — bevat twee paragrafen. Paragraaf één is aldus gesteld: «Een verschillend gemeenschapsbeleid is geheel of ten dele verantwoord in de volgende aangelegenheden: ...» Dan worden drie aangelegenheden opgesomd die men in het jargon de zogenaamde persoonsgebonden aangelegenheden noemt. Tot daar is alles correct. Maar in het 4° wordt gesteld dat die aangelegenheden ook betrekking hebben op het toegepast wetenschappelijk onderzoek betreffende de aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Verder wordt dan in paragraaf 2 bepaald dat de koninklijke besluiten, genomen bij toepassing van paragraaf één, respectievelijk toepasselijk zijn in het Nederlands en in het Frans taalgebied of voor de instellingen gevestigd in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad die wegens hun activiteiten uitsluitend behoren tot de ene of andere gemeenschap.

Mijnheer de Eerste Minister, ik meen dat de eerste zinsnede van het 4° van paragraaf één, een interpretatieve zinsnede is die betrekking heeft op de bepalingen van artikel 59bis en van artikel 2 van de wet van 21 juli 1971. Ofwel voegt u iets toe aan de culturele aangelegenheden ofwel voegt u iets toe aan de culturele bevoegdheid vermeld

in artikel 59bis bij wijze van interpretatie. Dat is een methode die weliswaar betwistbaar maar aanvaardbaar kan zijn als dit overeenstemt met de politieke wil, maar dan moet het gebeuren door middel van de meerderheid die in artikel 59bis dienaangaande is aangegeven. Het zou ook totaal overbodig kunnen zijn omdat de bevoegdheden die krachtens 59bis van de Grondwet en krachtens artikel 2 van de wet van 21 juli 1971 aan de cultuurraden zijn toevertrouwd, bevoegdheden zijn die op een exclusieve wijze tot het domein van de cultuurraden behoren.

De nationale wetgever is daar niet meer bevoegd en de decreetgever maakt decreten met kracht van wet. Op welke wijze aan deze decreten over die exclusief culturele aangelegenheden uitvoering moet worden gegeven, is de opdracht van de Koning. De Koning organiseert dit op de wijze die Hem het best voorkomt. Maar u kunt niet stellen dat deze aangelegenheden geheel of ten dele gemeenschapsaangelegenheden zijn. Die aangelegenheden behoren exclusief tot het cultureel domein. Het wetenschappelijk onderzoek treedt in de bevoegdheden die door de verschillende departementen worden uitgeoefend niet afzonderlijk op, maar het treedt altijd op naar aanleiding van iets. Dit wil zeggen, wanneer u om het even welke begroting van om het even welk departement nakijkt, dan zult u zien dat het departementshoofd voor de politiek die hij in het begrotingsjaar wenst te voeren, een begroting presenteert waarin ook artikelen voorkomen met betrekking tot het wetenschappelijk onderzoek, artikelen die dus betrekking hebben op zijn ambtsbevoegdheid binnen zijn departement. Het wetenschappelijk onderzoek kleefde dus als het ware aan elke bevoegdheid ten gronde.

Dat kan onder het 4^e — dat u ook vermeldt — ook betekenis hebben voor de aangelegenheden vermeld onder 1^o, 2^o, 3^o. Daartegen heb ik uiteraard geen bezwaar. Maar paragraaf 2 is contradictorisch met hetgeen de Grondwet en de wetten in uitvoering van de Grondwet met betrekking tot de culturele autonomie u voorschrijven. Het is immers aan de uitvoerende macht om de decreten, die kracht van wet hebben, uit te voeren door middel van koninklijke en ministeriële besluiten. Daarvan kan niet worden afgeweken door de zinsnede die u aan de gewone wetgever zou willen ontrukken en waarin wordt gezegd dat er een politiek geheel of ten dele kan worden gevoerd met betrekking tot de culturele of gemeenschapsaangelegenheden. U merkt dus dat ik daarmee een moeilijkheid heb. Ik hoop dat u daar een afdoend antwoord op hebt. Mocht zulks niet het geval zijn dan hoeft u echter niet beschroomd te zijn om deze tekst te wijzigen ten einde hem in overeenstemming te brengen met de thesise die ik daartoe heb ontwikkeld. Ik heb trouwens de zorg genomen om amendementen dienaangaande voor te bereiden. Ik zal die amendementen vanzelfsprekend slechts indienen en verdedigen voor zover de regering mij geen afdoend antwoord mocht geven.

Mijn stelling is dus zeer formeel: de eerste zin van het 4^e van paragraaf 1 van artikel 2bis dat wordt ingevoerd, kunt u niet bij gewone meerderheid laten goedkeuren, u kan deze slechts laten goedkeuren bij de meerderheid die nodig was voor de goedkeuring van de wet van 21 juli 1971. De aanhef van paragraaf 1 is niet gehabiteerd om de uitdrukking in het 4^e goed te praten.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur De Bondt, vous avez cité la loi de 1971. Je vous en rappelle les termes: «Est de la compétence des conseils culturels, l'encouragement à la formation des chercheurs.» Les termes «la recherche scientifique appliquée» impliquent une vue plus large. En effet, en 1971, on n'a pas considéré que la recherche scientifique appliquée était de la compétence des conseils culturels. C'est donc un accroissement des compétences précédentes qui sont confiées à un exécutif et qui n'entrent pas dans les pouvoirs normatifs des conseils culturels actuels. C'est la raison pour laquelle ils figurent ici.

De heer De Bondt. — Mijnheer de verslaggever, ik ben u dankbaar voor uw onderbreking omdat zulks mij de gelegenheid geeft een potentieel misverstand uit de weg te ruimen. Ik neem een andere bevoegdheid inzake culturele aangelegenheden, bijvoorbeeld, het jeugdbeleid. Stel dat u departementshoofd bent van de Franse Cultuur en u wil een verantwoord jeugdbeleid voeren, dan zult u, bij wijze van beleidsvoorbereidend werk ongetwijfeld wetenschappelijk onderzoek laten verrichten op het terrein van het jeugdbeleid. Door het feit dat u volledig competent bent binnen de uitvoerende macht en op het normatieve vlak geen enkele andere instantie dan de Franse cultuurraad bevoegd is om normatief op te treden op het stuk van het jeugdbeleid, is het evident dat het wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot die materie in uw bevoegdheid ligt. Dat doet niets af van de specifieke bevoegdheid die de cultuurraden zouden hebben met betrekking tot de aanmoediging van vorming van navorsers.

Ik heb in het ontwerp niets teruggevonden dat verband houdt met de inrichting van de administraties. Ik heb wel gemerkt dat er intus-

sen koninklijke besluiten zijn verschenen waarin bepalingen met betrekking tot de administratie zijn vervat. Het is hier dus niet de plaats om daar ten gronde op in te gaan. Ik veroorloof mij te zeggen dat, indien het voorliggend ontwerp zal worden goedgekeurd, de administraties die ter beschikking staan van de gewestelijke of de gemeenschapsexecutieven, administraties zijn die ingecorporeerd blijven in de rijksadministraties. De rijksadministraties blijven één en ondeelbaar, los van de departementale indelingen die krachtens de koninklijke besluiten zouden worden ingericht. Derhalve is er geen enkele aanleiding om commentaren te spuien die een andere uitleg zouden verschaffen aan de taalwetgeving op de administratie. Dit zal maar nodig en nuttig zijn zodra de regering ontwerpen indient, die verband houden met wat men de voorlopige en onomkeerbare fase noemt, waarbij het vanzelfsprekend ervan afhankelijk zal zijn ofwel van de organisatie van de executieven binnen of buiten de regering, ofwel van de nieuwe formulering van sommige artikelen van de Grondwet die vooraf moeten worden gewijzigd en die betrekking hebben op de taak van de Koning.

Misschien was ik verstrooid, maar ik heb een echo opgevangen dat u in de Kamer van volksvertegenwoordigers, bij wijze van antwoord, op uiteenzettingen van collega's, daarop toch zou hebben gealludeerd. Ik zou toch voorzichtig zijn, Mijnheer de Eerste Minister, en niet alle moeilijkheden tegelijkertijd aanpakken. Dit is een problematiek waarin waarschijnlijk heel weinig medeburgers een juist inzicht hebben. De taalwetgeving is wel één van die zaken die de Belgen tegen mekaar opzetten, maar degenen die weten waarom het gaat zijn echter uiterst gering in aantal. Wanneer deze weinigen elkaar zouden kunnen ontmoeten, zouden onze taalmoeilijkheden misschien kunnen worden overwonnen.

Omtrent een bijzonder vreemd artikel dat in het wetsontwerp is ingeslopen met betrekking tot de fusies van gemeenten, zou ik nog een enkel woord willen zeggen. Mijnheer de Eerste Minister, weet u dat de wetgever aan de uitvoerende macht heeft opgedragen tegen 1981 uitvoering te geven aan de wet met betrekking tot de fusies van gemeenten? Het is dus de taak van de uitvoerende macht zulks te doen. De bewering dat de wetgever op elk ogenblik van zijn initiatiefrecht kan gebruik maken is inderdaad juist, maar ligt niet in het verlengde van de wil van de wetgever.

In het verslag van de heer de Stexhe heb ik de weergave gelezen van de bespreking van dit kwestieuze artikel in de commissie. De Brusselse gewestelijke executieve zou namelijk eensluidend advies moeten geven aan de minister van Binnenlandse Zaken met betrekking tot de uitvoering van de wet op de fusies van gemeenten en tegelijk wordt er de nadruk op gelegd dat besluitvorming binnen de Brusselse executieve collegiaal verloopt.

Daarin zit een evidente contradictie. Wanneer u de uitdrukking «eensluidend advies» wil behouden en wanneer u tegelijkertijd de besluitvorming, zoals uiteengezet in het ontwerp, binnen de Brusselse executieve wilt handhaven, dan wordt geen uitvoering gegeven aan de wet op de fusies van gemeenten van 1971.

U moet trachten na te gaan wat de betekenis is van de uitdrukking «eensluidend advies» om daarvan de draagwijdte te kennen. Als het niet tot stand komt, is er vanzelfsprekend geen eensluidend advies.

De heer Martens, Eerste Minister. — Dan is er een conflict.

De heer De Bondt. — Dat is een andere aangelegenheid. Bij mij gaat het niet om het conflict dat zich afspeelt in de schoot van de regering, maar wel om het feit dat de regering, die gehabiteerd is om de wet van 1971 uit te voeren, ons, wetgever, verzoek haar een middel te geven waardoor die wet niet kan worden uitgevoerd.

De heer Lindemans gaat wellicht niet helemaal naar de grond van de zaak wanneer hij zegt dat de regering niet lamgelegd is wanneer wij het artikel 6 aannemen, dat eigenlijk een artikel 4bis in deze wet invoegt.

Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, ik besluit met een punt dat voor mij van wezenlijk belang is met betrekking tot dit ontwerp van wet en dat eigenlijk het zwaartepunt zou kunnen zijn van mijn uiteenzetting, als daaraan overigens al enig belang wordt gehecht. Ik bedoel de niet-conformiteit tussen het ontwerp dat de regering ons voorlegt en het akkoord tussen de partijen, afgesloten op 1 april van dit jaar, akkoord dat als bijlage is gevoegd bij de regeringsverklaring die ons werd voorgelegd. Als ik de voortreffelijke tekst, door de heer de Stexhe gecoördineerd, vergelijk met het hoofdstuk I van het regeerakkoord, waarin sprake is van de onmiddellijke fase, en de vergelijking verder zet, Mijnheer de Eerste Minister, op het stuk van de inrichting van de ministeriële comités, dan stel ik vast dat de conformiteit zoek is. In de tekst van het regeerakkoord is sprake van de inrichting van vier ministeriële comités, genoemd executieven. Een ministerieel comité voor de Nederlandse gemeenschap en

het Vlaamse gewest, bestaande uit zes leden, die ministers en drie staatssecretarissen, van wie één tot het Brussels gewest behoort. Voor de Franse gemeenschap en voor het Waalse gewest, een gemeenschapsexecutieve, samengesteld uit drie leden, twee ministers en één staatssecretaris, van wie één tot het Brusselse gewest behoort. Een Waalse gewestelijke executieve, samengesteld uit drie leden, één minister en twee staatssecretarissen. Onder letter c), voor het Brusselse gewest, één executieve, waarvan de samenstelling niet nader werd gepreciseerd. Het behoorde de regering toe de samenstelling van de Brusselse executieve te preciseren. Het kwam niet de partijen toe, die het regeerakkoord onderschreven, dit nader uit te werken.

Mijnheer de Eerste Minister, ik verklaar formeel dat de tekst die u ons voorlegt niet conform de onmiddellijke fase is. Waarom zoekt u deze niet-conformiteit? Is daar een politieke reden voor of is het gewoon om esthetische motieven dat u, omwille van de symmetrie van de wettekst, ertoe gekomen bent eerst de aangelegenheden van de regionale gewestelijke comités te regelen en nadien de aangelegenheden van de executieven van de Nederlandse gemeenschap en van de Franse gemeenschap? Dan hebt u uit het oog verloren dat de leden van de gezamenlijke executieve van de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest als één enkele executieve dienen op te treden volgens de tekst van het regeerakkoord. Zulks over het hoofd te zien heeft meegebracht, zoals iedereen weet, dat het Vlaamse lid van de Nederlandse gemeenschap dat te Brussel woont, niet mee beraadslaagt binnen de executieve van de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest, hetgeen men zo gaarne voor de journalisten en de publieke opinie « de Vlaamse regering » noemt.

Of is de reden tenslotte dat men zich bij het schrijven van de tekst, vergist heeft? Dat men in Gods name die vergissing dan toegeeft en dat men het ontwerp van wet in overeenstemming brengt met het regeerakkoord.

Als dat niet mogelijk is, Mijnheer de Eerste Minister, dan geef ik u een middel om te vermijden dat alsnog dit ontwerp, voor zover het niet gewijzigd wordt, naar de Kamer moet worden verzonden. Vermits dit een aangelegenheid is van de uitvoerende macht, suggereer ik u het artikel 4 van het koninklijk besluit van 13 april te veranderen, met betrekking waartoe ik een voorstel van wet had ingediend.

Ik heb dat niet gedaan om mezelf interessant te maken, maar gewoon om u te wijzen op de vergissing die u hebt begaan. Wij moeten niet noodzakelijk dit wetsontwerp wijzigen. Het volstaat het koninklijk besluit ter zake te veranderen, zodanig dat Mevr. Steyaert in de Vlaamse regering, net zoals de twee andere collega's staatssecretarissen en de drie andere ministers mede beraadslaagt over het geheel van de competenties waarvoor deze Vlaamse regering bevoegd werd verklaard.

Wat de competenties van de Vlaamse regering betreft, hebt u gemeend dit te kunnen regelen bij één koninklijk besluit, namelijk dat van 31 mei jongstleden. U vond het niet nodig daarvoor twee koninklijke besluiten te presenteren. Dit wijst erop dat u wat dat betreft in overeenstemming met het regeerakkoord wil blijven. U hebt nagelaten dit te doen bij het opstellen van het wetsontwerp. U kunt daarmee alsnog, zonder de termen van deze wet te wijzigen, rekening houden door het koninklijk besluit van 13 april jongstleden te wijzigen. Dit is een punt van het allergrootste belang. Men moet een regering beoordelen naar haar daden en niet naar haar intenties. Het minst dat kan worden verwacht, is dat de eerste daden die gesteld worden op het stuk van de staatshervorming stroken met de afspraken die met zoveel woorden in het regeerakkoord werden neergelegd.

Tenslotte zou ik de regering willen toewensen dat ze zo snel mogelijk tot een dialoog komt met het Parlement met betrekking tot de staatshervorming zelf. Uit de feiten blijkt, dat de graad van moeilijkheid om vorm te geven aan het hoofdstuk II van de staatshervorming niet gering is.

Als het juist is dat de regering van zins was het ontwerp houdende de voorlopige en onomkeerbare fase van de staatshervorming in te dienen vóór 1 juli, en dit niet is kunnen geschieden, dan wijst dat op de graad van moeilijkheid. Ik neem aan dat u zich zal beijveren om hiermee snel vooruit te gaan.

Ik geef u een goede raad door u te zeggen: wend u tot het Parlement en vat samen met het Parlement de herziening van de staatsstructuur aan. Aldus zult u geen tijd verliezen. Daarop is aangedrongen door verschillende sprekers en ik sluit mij bij deze gedachtengang aan. Eenstituante komt niet zo gemakkelijk tot stand. Een verklaring tot herziening van de Grondwet met de ruimte die thans geboden wordt zal niet alle dagen kunnen gecreëerd worden. Laten we van deze ruimte gebruik maken om snel te beginnen. Laten wij ons niet amuseren en elkaar niet bezighouden met wetten goed te keuren die de Koning moeten machtigen besluiten te treffen die reeds vergeeld zijn in de kartons. *(De heer Jorissen applaudisseert.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, waarde collega's, het gebeurt niet zo dikwijls dat ik in de Senaat een debat bijwoon. Misschien is het de derde of de vierde keer. Ik had daartoe onder andere de kans bij de regeringsverklaring. Bij dit belangrijk ontwerp ben ik andermaal aangenaam verrast door de toon die hier wordt gevoerd en door de grote deskundigheid en de grote hoffelijkheid waarmee het debat wordt gehouden. Dit was trouwens ook het geval tijdens de besprekingen in de commissie voor de herziening van de Grondwet en de hervorming der instellingen.

Ik zal pogen om aan de verschillende sprekers zo volledig mogelijk te antwoorden.

Het zij mij toegestaan nog even te herinneren aan de politieke omstandigheden waarin het regeerakkoord inzake de communautaire problemen is tot stand gekomen.

U weet dat twee thesissen radicaal tegenover elkaar stonden. Langs Franstalige zijde stelde men dat er opnieuw een geheel akkoord, tot in de details, moest worden uitgewerkt bij, en voorafgaand aan, de vorming van de regering. Daartegenover verdedigden de Vlaamse politieke partijen, met uitzondering van de Volksunie, maar ook de PVV, de thesist dat het onmogelijk was een globaal akkoord uit te werken bij regeringsonderhandelingen, maar dat men integendeel een paar maatregelen onmiddellijk moest treffen en de politieke opties moest overlaten aan het Parlement.

U weet dat wij een vergelijk tussen deze beide politieke standpunten tot stand hebben moeten brengen. Dat bestaat erin dat er een onmiddellijke fase komt, waarin de regionalisering en de communautariseren van de uitvoerende macht verder zou worden gepreciseerd en vervolledigd, en een definitieve fase, waarvan de politieke opties niet door politieke onderhandelingen zullen worden vastgelegd maar wel door het Parlement. Het vergelijk bestaat erin dat er ook een tussenfase zal zijn, een overgangsstelsel, waarin wetgevende macht zal worden overgedragen aan gewestraden en gemeenschapsraden, eventueel gefusioneerd. Langs Vlaamse kant zullen ze, door de keuze van de Vlaamse politieke partijen, in ieder geval worden samengevoegd.

Ik stel vast dat er duidelijke verschuivingen zijn in de politieke opstelling ten aanzien van de toestand die wij hebben gekend vóór de vorming van de regering.

Enkele weken geleden, maar ook in dit debat, werden elementen aangegeven erop wijzend dat het niet mogelijk is een overgangsstelsel uit te voeren zonder een inzicht te hebben in het definitieve stelsel. In dit debat werd zelfs gezegd dat het niet mogelijk was zich goed uit te spreken over de onmiddellijke fase zonder globale visie. Dit was het standpunt van Volksuniewoordvoerder Van der Elst.

Volgens mij is dit onjuist. Het is ook geen goede methode, om de zoveel maanden, laat staan om de zoveel weken, het geweer van schouder te veranderen.

Ik hoop aan te tonen dat het perfect mogelijk is wat in 1974 werd tot stand gebracht aan te vullen en te verbeteren en onder meer de notie van de persoonsgebonden aangelegenheden, die dateert van na die wet van 1974 en die de vrucht is van de communautaire dialoog van 1976, notie die een vergelijk moet brengen in de tegenstellingen tussen een staatshervorming met twee of met drie, reeds om te zetten in de feiten, namelijk op het uitvoerende vlak. Dat is één van de kapitale elementen van aanvulling en van wijziging die in dit wetsontwerp zijn opgenomen.

Voor het overige wijzigt dit wetsontwerp niets aan de geest van de wet van 1 augustus 1974, genaamd de wet-Perin-Vandekerckhove.

De essentiële elementen zijn behouden, afgezien natuurlijk van het wegvallen van de consultatieve gewestraden, waartoe werd beslist in 1977. Dit wordt nu reeds gedeeltelijk betreurd. Ik kan echter niet vergeten hoe sarcastisch over deze gewestraden werd gehandeld toen zij nog bestonden.

Ook dat bewijst weer dat men in dit land vlug vergeet en dat men iets dat op een bepaald ogenblik op algemene kritiek werd onthaald, een paar jaar later weer betreurt, als de instelling is verdwenen, al weet ik wel dat ondertussen meerderheid en oppositie zijn veranderd.

Wij moeten dat er allemaal bijnemen. Wij onderstrepen dat wij vandaag, afgezien van dit element, werken in perfect dezelfde geest als bij de wet van 1974.

Men heeft in dit debat ook herhaaldelijk de vraag gesteld of hiervoor een wetsontwerp nodig is en of men hetzelfde niet kan doen met een koninklijk besluit, omdat de interne organisatie van de regering niet bij wet moet worden geregeld.

Er zijn twee cruciale elementen waarom er wel een wettekst nodig is:

Ten eerste, de habilitatie van de uitvoerende macht door de wetgevende macht om bij wijze van koninklijke besluiten een gewestelijk beleid te voeren, of een gemeenschapsbeleid geheel of ten dele op bepaalde domeinen die de wetgever aanduidt.

Ten tweede, de fameuze vraag of er al dan niet een wettelijke basis moet zijn en een wettelijke verplichting dat de regering ministeriële comités moet bevatten belast met gemeenschapsmateries of met gewestelijke materies. Dit werd betwist in 1974. De Raad van State heeft daarover toen in feite geen advies gegeven, maar het Parlement heeft een duidelijke beslissing genomen. Wat ook de twijfels mochten zijn in 1974, het Parlement heeft toen de wet van 1 augustus 1974 aangenomen houdende de wettelijke verplichting voortaan in de nationale regeringen ministeriële comités — intussen executieven genoemd — te belasten met het gewestelijk beleid op wel bepaalde domeinen. Wij vervullen dit nu door het opleggen van de verplichting voortaan ook ministeriële comités belast met het gemeenschapsbeleid op te nemen in de nationale regeringen.

J'ai lu avec beaucoup d'intérêt le rapport de la commission de la Justice du Sénat, document numéro 160 du 12 juin 1979.

Permettez-moi néanmoins de formuler quelques observations relatives à cet excellent rapport de M. Lindemans et aux positions défendues par la majorité des commissaires.

Je serai obligé d'examiner de façon plus approfondie la nécessité de prévoir par la loi des exécutifs régionaux et communautaires au sein du gouvernement.

La question qui s'est posée à la commission, lors de la discussion de la recevabilité de la proposition de loi de M. De Bondt, était surtout de savoir si le Parlement a constitutionnellement le droit de déterminer les attributions d'un ministre. Cette question a été longuement débattue, ainsi que le signale le rapport, et a donné lieu à un exposé idéologique détaillé dont il résultait qu'aucune contestation ne pouvait exister quant aux prérogatives du Roi concernant la nomination et la révocation des ministres mais que, néanmoins, une évolution, fondée davantage sur la coutume, semblait admettre la possibilité d'une intervention du Parlement pour fixer, par la loi, les compétences de certains ministres ou de certains comités ministériels.

La commission de la Justice s'est notamment fondée dans ses considérations sur le précédent, qu'elle a estimé important, qui a été créé par la loi du 1^{er} août 1974, précédant en vertu duquel le gouvernement avait jugé nécessaire de soumettre à l'approbation des Chambres législatives la répartition interne de ses attributions, notamment par la voie des comités ministériels des affaires régionales.

Votre commission a relevé que «suivant la doctrine traditionnelle, l'approbation préalable du Parlement était parfaitement superflue mais que, néanmoins, le gouvernement de l'époque opta pour cette procédure — et ici vient, selon moi, la phrase clef — parce que la matière traitée était fondamentalement liée à la structure de l'Etat.»

Je trouve donc, dans un excellent document du Sénat, l'argumentation parfaite pour justifier que l'on ait maintenu dans ce projet de loi l'obligation légale de créer, au sein du gouvernement, des exécutifs régionaux et communautaires.

Hoe het ook zij, politiek gesproken is de kwestie beslecht, tenzij de Senaat een andere houding zou aannemen vandaag. Maar in 1974 werd in Kamer en Senaat — ik kan het niet voldoende onderstrepen — deze kwestie beslecht. Om twee fundamentele redenen, namelijk de habilitatie van de uitvoerende macht door de wetgevende machten om een verschillend beleid geheel of gedeeltelijk, gewestelijk of per gemeenschap te voeren bij wijze van koninklijke besluiten die enkel betrekking hebben op een gedeelte van het land of op één van de drie grote gemeenschappen, is een wettelijke basis noodzakelijk.

Il wil ook nog wijzen op een ander fundamenteel element van dit wetsontwerp en daarbij antwoorden onder meer aan de heer Vanderpoorten. Het is niet juist, zoals men beweert, dat dit wetsontwerp — ik zal ter zake zeer duidelijk zijn — zonder meer de driedelige staats-hervorming zou bevestigen en nog zou versterken.

De heer Vanderpoorten. — Dat heb ik niet gezegd.

De heer Martens, Eerste Minister. — Dat is juist. Maar u hebt, ik heb het genoteerd, op een bepaald moment gesproken over de louter gewestvorming. U heeft ook erkend dat in dit wetsontwerp een verschuiving plaatsheeft. De heer Perin heeft het trouwens betreurd dat drie materies van de tien die in 1974 werden aangeduid als in aanmerking komend voor een gewestelijk beleid uit de lijst van de gewestelijke materies worden gehaald en in een nieuw artikel 2bis worden aangegeven als materies waar een afzonderlijk beleid per gemeenschap mogelijk is.

Anderzijds worden materies waar een gewestelijk beleid mogelijk wordt, door de uitvoerende macht geheel of ten dele uitgebreid. Andere sprekers hebben dat ook aangetoond. Dat betekent dus concreet dat op dit beperkt maar belangrijk terrein het resultaat van de communautaire dialoog van 1976, dat beperkt was en enkel is uitgelopen op een akkoord over de persoonsgebonden materies, hier verdisconteerd wordt in de wet van 1974. Anderzijds worden nieuwe materies, die niet voorkwamen in het verslag over de werkzaamheden van de werkgroep van de 28 in 1970 en ook niet in latere politieke akkoorden, maar die later tot rijpheid zijn gekomen, toegevoegd aan de lijst van de materies die in aanmerking komen voor een geheel of gedeeltelijk gewestelijk beleid.

Dat zijn de aanvullingen en de verbeteringen welke dit wetsontwerp beoogt en waarop, met het goedvinden van het Parlement, de regering zich zal steunen om dit naderhand te preciseren in koninklijke besluiten.

Het derde fundamenteel element in vergelijking met de wet van 1974 en ook de vrucht van een evolutie is, dat wij naast de gewest-executieven ook gemeenschapsexecutieven en naast een verschillend gewestelijk beleid ook een verschillend gemeenschapsbeleid krijgen en dat bovendien de organen zelf in hun structuur en samenstelling worden gewijzigd. Daarbij wordt langs Vlaamse kant het comité voor gewestelijk beleid en het ministercomité voor gemeenschapsbeleid samengevoegd tot één enkel orgaan, tot één enkel comité, tot één enkele executieve.

Er wordt een kleine uitzondering gemaakt wat betreft de bevoegdheid van het Brussels lid van deze Vlaamse executieve, waarover ik het straks zal hebben wanneer ik zal antwoorden op een opmerking van de heer De Bondt.

Er is ongetwijfeld nog een belangrijke wijziging. In 1974 werden drie gewestelijke ministercomités gecreëerd. In dit wetsontwerp wordt bevestigd wat reeds door de regering werd beslist, namelijk dat er niet alleen gewestexecutieven maar ook gemeenschapsexecutieven komen en dat zij langs Vlaamse kant zouden samenvallen.

Enfin, certains intervenants ont avec raison souligné que l'on n'a pas pu, ou pas voulu, imposer à la communauté francophone de notre pays la fusion de l'exécutif régional et de l'exécutif communautaire.

Les négociateurs politiques de l'accord gouvernemental étaient d'avis que chaque communauté prenne une option. Les francophones ne se sont plus opposés à la volonté politique des Flamands de fusionner l'exécutif régional et l'exécutif communautaire. Les Flamands, quant à eux, n'ont pas imposé cette même fusion du côté francophone.

On parle beaucoup de la nécessaire symétrie. Il est sage, dans la phase actuelle de la réforme de nos institutions, de laisser à nos deux grandes communautés la liberté de choisir ou non la fusion des exécutifs.

Men kan verschillende argumenten invoeren pro en contra maar het is evident dat niet alleen technische redenen invloed hebben. De oprichting van executieven in de regering, zoals dit nu gebeurd is, samengesteld uit bewindslieden die enkel regionale, culturele of gemeenschapsbevoegdheden uitoefenen, buiten het communautair verband, heeft reeds grote resultaten gehad. Ook om louter functionele redenen betekent dit een goede organisatie van de regering.

Als ik zie hoeveel werk de leden van het kabinet, die belast zijn met nationale materies, dagelijks moeten verrichten, zoals het deelnemen aan de vergaderingen van de kabinetsraad en van de gespecialiseerde ministeriële comités, besluit ik dat het volkomen onmogelijk zou zijn tegelijkertijd nog eens in dezelfde kabinetsraad of in de nationale regering al het werk te verrichten en de bevoegdheden uit te oefenen die nu afzonderlijk door de gewest- en gemeenschapsexecutieven tot stand worden gebracht. Na drie maanden ervaring blijkt dat deze werkverdeling ongetwijfeld één van de meest positieve resultaten is van de nieuwe organisatie van de regering, waarschijnlijk ook te danken aan het feit dat er in hoofdfe van één zelfde minister of staatssecretaris geen vermenging meer bestaat van nationale en regionale respectievelijk communautaire bevoegdheden.

In verband met het gewest Brussel, de voogdij en fusie zal ik antwoorden op de specifieke vragen van de leden die aan het debat hebben deelgenomen.

De heer Vanderpoorten heeft gevraagd of de fase die nu tot stand wordt gebracht niet kortstondig en overbodig zal zijn omdat — zo zegt hij — de regering reeds de wetsontwerpen aankondigt voor de overgangsfase en omdat deze overgangsfase normaal op 1 januari 1980 zou moeten ingaan.

De betrokken wet zal noch kortstondig noch overbodig zijn om volgende redenen. Het spreekt vanzelf dat men voor de onmiddellijke fase van de staats-hervorming de wet van 1 augustus 1974 moet wijzigen en dat koninklijke besluiten in uitvoering van deze wet zullen

genomen worden. Wanneer het Parlement zijn goedkeuring heeft gehecht aan het wetsontwerp dat thans voorligt, zullen wij in de eerste plaats verder kunnen gaan in verband met de hergroepering van diensten en administraties belast met regionale of communautaire aangelegenheden. De regering zal daardoor de kans krijgen ook op het stuk van de begroting een hergroepering van posten en kredieten tot stand te brengen.

Dit is een werk van lange adem; het is een moeilijk werk dat weken en maanden zal vergen. Dit onderdeel van de onmiddellijke fase van de staatshervorming is echter van het grootste belang. In de toekomst zal blijken dat de onderhavige wet niet van korte duur of overbodig is.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Eerste Minister, mag ik u vragen welke de betekenis is van de woorden die voorkomen op bladzijde 6 van de Bijlage, achter hoofdstuk II — voorlopige en onomkeerbare fase, in de voetnoot, in verband met de wet van 1 augustus 1974. Die wet werd gewijzigd in 1977 en wordt nu aangevuld en gewijzigd. Zal die wet worden opgeheven?

De heer Martens, Eerste Minister. — Ja.

De heer Vanderpoorten. — Ik leid daaruit dus af dat eens de voorlopige en onomkeerbare fase is verwezenlijkt — het schijnt de bedoeling te zijn dat dit voor 1 januari 1980 zou gebeuren — de wet van 1 augustus 1974 vervalt.

Het is vandaag de 3de juli 1979. Er scheiden ons nog amper vijf maanden van de datum van 1 januari. Wat we nu doen zal dus een kortstondig bestaan kennen.

De heer Martens, Eerste Minister. — Maar dat betekent niet dat de gereorganiseerde administratie of de hervormde begroting...

De heer Vanderpoorten. — Daarvoor hebt u geen wet nodig.

De heer Martens, Eerste Minister. — Wij kunnen die reorganisatie of herstructurering van de administratie van de begroting niet beginnen als niet de nieuwe wettelijke basis of de aanvullende wettelijke basis tot stand is gekomen en zolang de koninklijke besluiten niet zijn genomen en de bevoegdheidsverdeling in ieder departement is geregeld.

We moeten over die teksten kunnen beschikken vooraleer wij de diensten, de posten, de afdelingen of onderafdelingen en de kredieten in de begrotingen kunnen aanwijzen die voor regionalisering of communautarisering in aanmerking komen. De wet van 1 augustus 1974 wordt afgeschaft omdat ze door een andere wet zal worden vervangen. Die nieuwe wet zal de executieven behouden, binnen of buiten de regering, naargelang van de keuze van het Parlement. Die nieuwe wet zal het niet alleen mogelijk maken een verschillend gewestelijk of gemeenschapsbeleid te voeren op het uitvoerende vlak maar ook op het wetgevende vlak. Het is een wet die meer zal bevatten, maar die niet ongedaan zal maken wat in de eerste fase zal zijn tot stand gebracht.

M. André a souligné avec raison l'importance capitale du travail qui devra être accompli après le vote du projet de loi et la publication des arrêtés royaux, sur le plan de la restructuration de l'administration et du budget.

J'estime avec lui, et je tiens à le déclarer au cours de ce débat public, que les travaux de la commission du Sénat ont été non seulement parfaitement utiles mais aussi très importants. Certains points qui restaient dans un flou juridique ont été éclaircis et nous trouvons dans l'excellent rapport de M. de Stexhe une base juridique sûre pour l'interprétation et l'application de la loi.

De heer Van der Elst heeft opmerkingen gemaakt in verband met de coördinatie bepaald in artikel 8. Ik herinner eraan dat artikel 8 de vrucht is van een amendement van een lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers. De regering stond open voor amendementen, zeker voor amendementen van technische aard. Men heeft in de Senaat doen opmerken dat deze tekst overbodig was, maar met grote welwillendheid was men van oordeel dat, vermits er reeds een algemene tekst bestaat, en de nieuwe tekst niet schadelijk is, artikel 8 kon worden behouden. Ik vraag dus de Senaat dit artikel niet te schrappen.

De heer Van Ooteghem. — Mijnheer de Eerste Minister, staat u nog altijd open voor amendementen?

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer Van Ooteghem, indien die amendementen het werk kunnen doen opschieten, staan wij ervoor open.

De heer Van der Elst heeft dan meer bepaald zijn zorg uitgesproken over de regeling van de voogdij en over de regeling van de adviezen vóór de fusie. Die zorg werd ook gedeeld door de heer De Rouck van de Volksunie en door de heer Lindemans in zijn merkwaardig betoog.

De heer Moureau heeft in verband met deze beide punten ook enkele opmerkingen gemaakt. Het is van groot belang dat ik even over beide punten langduriger uitweid.

Op de eerste plaats, wat de regeling van de voogdij betreft, verwijs ik naar wat ik heb verklaard in de Kamer van volksvertegenwoordigers. De uitoefening van de voogdij voor het grootste gedeelte van de gemeenten van ons land en voor vrijwel alle provincies met uitzondering van de provincie Brabant en voor alle intercommunales wordt opgedragen aan de gewestexecutieven die deel blijven uitmaken van de regering en die — het zij nogmaals onderstreept — lid zijnde van de nationale regering, politiek verantwoordelijk blijven tegenover Kamer en Senaat, ook in de uitoefening van de voogdij. Er is immers een interne verdeling van het werk in de regering. Het is niet langer de minister van Binnenlandse Zaken die de voogdij op het nationale vlak zal uitoefenen, maar het zijn de gewestexecutieven. Dat is de waarachtige betekenis. Ik verwijs naar wat ik in dit verband aan preciseringen in de Kamer van volksvertegenwoordigers heb aangehaald.

Punt 10 van artikel 2 van de wet bepaalt dat een verschillend gewestelijk beleid geheel of ten dele verantwoord is inzake de organisatie van de ondergeschikte besturen. In toepassing van deze bepaling zal bij koninklijk besluit, onder meer, uitvoering worden gegeven aan de punten in het regeerakkoord die op de voogdij betrekking hebben. Ik wil nogmaals herhalen dat dit alleen betrekking heeft op de aspecten van de organisatie van de ondergeschikte besturen die tot de bevoegdheid van de uitvoerende macht behoren. Dit houdt in dat de gemeente- en provinciewetten integraal behouden worden en dat, waar zij, bijvoorbeeld, verwijzen naar de gouverneur, de bevoegdheid van deze laatste eveneens integraal behouden blijft. Met andere woorden, de provincie- en gemeentewetten worden niet gewijzigd in deze fase van de staatshervorming. Deze wetten, ook wat de voogdij betreft, moeten worden toegepast door de gewestexecutieven. De tussenschakel van de gouverneur blijft behouden. De gouverneurs blijven dezelfde opdrachten uitoefenen als vandaag. Het is van groot belang dit te onderstrepen. Het wetsontwerp waarvan wij de goedkeuring nu vragen, bevestigt enkel de mogelijkheden die ter zake reeds vervat lagen in het oude artikel 2, 10^e, van de wet van 1 augustus 1974 betreffende de gemeentelijke organisatie en breidt deze mogelijkheden uit tot de ondergeschikte besturen in het algemeen, dus ook tot de provincies en de intercommunales.

De regering is destijds weliswaar in de toepassingsbesluiten van de wet van 1 augustus 1974 niet zo ver gegaan als thans is bedoeld in het regeerakkoord. In het regeerakkoord wordt gezegd dat men de bedoeling heeft, de uitoefening van de voogdij te herverdelen in de regering tussen de minister van Binnenlandse Zaken en de gewestexecutieven met een uitzondering. Krachtens het regeerakkoord zal de toestand ongewijzigd blijven voor de provinciale instelling van Brabant, de gemeenten met bijzonder taalstatuut en de stad Brussel. Ik herinner eraan dat onder gemeenten met een speciaal taalstatuut moet worden verstaan deze welke zijn bedoeld in artikelen 7 en 8 van de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken. Ik wil nogmaals benadrukken dat het hier slechts gaat om een voorlopige maatregel omdat het regeerakkoord aanstipt dat deze bepalingen met de splitsing van de provincie Brabant zullen worden gewijzigd. Er moet eveneens worden opgemerkt dat het hier slechts gaat om het algemeen toezicht; voor het bijzonder toezicht dat ingesteld is bij wet of decreet voor specifieke materies, blijft de instantie bevoegd voor de uitoefening van de voogdij die in deze wetten of decreten is aangeduid.

Bovendien moet worden bevestigd dat de besluiten genomen door de executieven van de gemeenschap of van het gewest in toepassing van dit ontwerp onverkort van toepassing zullen zijn in de gemeenten met bijzonder taalstatuut. De decreten die nu van toepassing zijn op de taalgrensgemeenten of op de randgemeenten blijven van toepassing. De ordonnances die in de toekomst door de gewestraden zullen worden goedgekeurd, zullen van toepassing zijn op die gemeenten. Het gaat hier enkel over de uitoefening van de voogdij in dit stadium op basis trouwens van de bestaande gemeente- en provinciewetten. Ik zie dus werkelijk niet in wat onder deze omstandigheden zou worden tekort gedaan aan de gemeenten die wat de voogdij betreft zullen blijven waar ze zijn, namelijk dat de voogdij over hen zal worden uitgeoefend door de minister van Binnenlandse Zaken.

Het zijn eerder de andere gemeenten die zullen vallen onder een nieuwe voogdijoverheid. Ik zeg openhartig dat ik de jongste tijd meer opmerkingen heb gekregen van eentalige «gemeentebestuurders» omdat zij van voogdijoverheid zullen veranderen. Dat is onder meer

het geval voor mijn eigen stad Gent, waar de voogdijminister niet meer de heer Gramme, maar de heer Galle zal zijn. Gent heeft zoals u weet geen enkel taalprobleem en toch vraagt men zich daar af wat er zal gebeuren, vermits de voogdijminister niet meer de minister van Binnenlandse Zaken zal zijn, maar de minister van het Vlaamse gewest, weliswaar beslissend en optredend in collegiaal verband van de Vlaamse executieve. Het zijn dus die gemeenten die een nieuwe toestand zullen kennen. De andere die hier als uitzondering worden opgesomd blijven onder de bevoegdheid van de minister van Binnenlandse Zaken.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Eerste Minister, ik zou u iets willen vragen over de termijn.

Het algemeen toezicht heeft twee uitzichten, het schorsingsrecht en het vernietigingsrecht van de toezichthoudende overheid.

De 18 gemeenten — Brussel-stad uitgezonderd — zijn dus aan dit toezicht onderworpen. Wanneer men niet tijdig binnen de voorziene termijnen het betreffende dossier dat aanleiding zou kunnen geven tot schorsing of tot vernietiging zou behandelen en men zou ook niet tot een akkoord komen, vermits in de executieve collegiaal wordt beslist, dan kan de nationale regering die deze zaak naar zich trekt, niet meer efficiënt optreden, omdat de termijn die de wet voorschrijft, verstreken is.

Ik meen dat u over deze aangelegenheid in de Kamer van volksvertegenwoordigers hebt gesproken. Ik ken echter uw antwoord niet.

De heer Martens, Eerste Minister. — Ik heb daarop het volgende antwoord gegeven. Het is trouwens terug te vinden in de *Parlementaire Handelingen* van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Ik wil het hier in het kort herhalen.

Het koninklijk besluit dat de executieven opricht en hun werking organiseert zal onmiddellijk na de goedkeuring van dit wetsontwerp worden aangepast. In verband met de uitoefening van de voogdij, wordt daarin voorzien dat de executieven kunnen beschikken over een termijn niet van 40, maar van 30 dagen, en dat zij 10 dagen moeten vrij houden om in geval van conflict de nationale regering toe te laten dit conflict tot zich te trekken en zelf een beslissing te nemen zoals artikel 3 van de huidige wet, dat behouden wordt, bepaalt. Ik heb dat uitvoerig uiteengezet. Het organiek koninklijk besluit van 13 april zal dus in die zin worden aangevuld en het zal gelden voor alle beslissingen wat betreft de uitoefening van voogdij.

In verband met het fusieprobleem in het bijzonder wens ik te onderstrepen dat de Senaatscommissie de zaak juist en scherp heeft gesteld. Ik ga vanzelfsprekend volkomen akkoord met het relaas dat de verslaggever in zijn rapport heeft opgenomen. Om volledige duidelijkheid te scheppen herhaal ik wat ik in de commissie heb verklaard:

En ce qui concerne l'avis conforme du comité ministériel en matière de fusions de communes, la situation sera la suivante: le pouvoir législatif du Parlement, sur la base de l'article 3 de la Constitution, ne sera ni limité ni freiné.

En premier lieu, il n'est pas touché au droit d'initiative parlementaire...

De heer Vanderpoorten. — Ik heb niet gezegd dat het belachelijk is, Mijnheer de Eerste Minister. Dat onvertogen woord zou ik niet durven uit te spreken. Ik heb gezegd dat het er nog zou moeten bijkomen dat de parlementsleden geen initiatieven meer mogen nemen. Dan zou het Parlement moeten worden opgedoekt!

De heer Van Ooteghem. — Dat is voor de definitieve fase!

De heer Martens, Eerste Minister. — De fusie van gemeenten kan op drie wijzen worden tot stand gebracht. Het geval dat besproken wordt, is trouwens een uitzonderingsgeval.

D'abord, je le répète, le droit d'initiative parlementaire reste entier.

En second lieu, la loi du 23 juillet 1971 est une loi d'exception prévoyant une procédure particulière, mais elle n'empêche pas le gouvernement de déposer un projet de loi de fusion sans suivre la procédure particulière de la loi du 23 juillet 1971 et, dès lors, sans avoir juridiquement besoin de l'avis conforme d'un comité ministériel régional.

M. Perin. — Vous allez essayer?

M. Martens, Premier Ministre. — On va essayer, Monsieur Perin, et je vous donnerai immédiatement une réponse.

En troisième lieu, dans le cadre de la procédure spéciale de cette loi, le Conseil des ministres conserve toujours le pouvoir de décision à défaut d'accord unanime des membres d'un comité ministériel. Il

suffira donc d'une absence d'unanimité au sein de tel comité ministériel pour que le Conseil des ministres conserve sa liberté de décision.

Het laatste punt wil ik even toelichten.

Verschillende sprekers, onder meer de heer De Bondt, hebben doen opmerken dat als er geen overeenkomst wordt bereikt over een advies, dat een eensluidend advies moet zijn, er ook geen advies is. Daarbij wordt steeds gedacht aan de Brusselse executieve. Ik ben niet zo formeel. Ik ben er niet zeker van dat zich in de twee andere grote gewesten van het land geen fusieoperaties meer zullen voltrekken op basis van de wet van 1971. Maar, Mijnheer De Bondt, als er in de Brusselse executieve geen overeenstemming kan worden bereikt over een vraag om advies van de minister van Binnenlandse Zaken, dan ontstaat daar een conflict en dan heeft ieder lid van die executieve het recht de zaak te brengen op het niveau van de nationale regering. Dan kan krachtens de organieke regeling van de executieven, zoals omschreven in het koninklijk besluit van 13 april 1979, de nationale regering dit dossier tot zich trekken en een beslissing nemen.

De heer De Bondt. — Akkoord.

De heer Martens, Eerste Minister. — Dat heb ik bedoeld en dat heb ik geantwoord zowel in de Kamer als in de Senaat.

De heer De Bondt. — Dat is juist, Mijnheer de Eerste Minister. Maar dan concludeer ik dat u geen koninklijk besluit kunt nemen tot fusie in het kader van de wet van 1971. Dan kunt u met de regering wel een ander initiatief voorbereiden. Dat koninklijk besluit zou een vernietigend vormgebrek vertonen als er geen eensluidend advies aan werd toegevoegd zoals dit artikel bepaalt.

De heer Martens, Eerste Minister. — Ik heb het niet over de fusies maar over andere aangelegenheden. Ik heb nog niet zo'n lange ervaring in de regering, maar mijn collega's hebben mij gezegd dat reeds verschillende keren, wanneer zich een probleem voordoet in een executieve, de zaak op het vlak van de nationale regering werd gebracht. De nationale regering pooft dan een vergelijk, een regeling, een overeenkomst te vinden. Dikwijls vindt men die regeling dank zij de bemiddeling van de nationale regering. Indien men geen overeenkomst door deze bemiddeling kan bereiken, neemt de Ministerraad zelf een beslissing. Wanneer over het uitbrengen van een advies in verband met de fusie een conflict zou ontstaan in een executieve, zal diezelfde weg worden gevolgd.

Sur ce plan, M. Perin a raison.

La fusion des communes à Bruxelles est également un problème politique. Il en est tellement bien ainsi qu'il a été prévu au point 53 de l'accord de gouvernement annexé à la déclaration gouvernementale qu'un comité paritaire, composé par le gouvernement national et où seront représentés les exécutifs communautaires, examinera la situation, notamment en ce qui concerne la fusion des communes à Bruxelles, et remettra au gouvernement, en vue de la réforme définitive de l'Etat, un rapport d'ensemble qui sera transmis pour information à la commission parlementaire compétente.

In punt 53 komt dit voor. Het is een van de punten die zijn voorbehouden, zo hopen wij, voor een definitief akkoord te bereiken in het Parlement betreffende onder meer de fusies van gemeenten.

Om het Parlement en de regering ten volle te kunnen informeren, hebben wij in een paritair comité voorzien dat de volgende week zal worden samengesteld en dat een verslag zal moeten uitbrengen onder meer over het fusieprobleem te Brussel. Veronderstellen wij dat op basis van die werkzaamheden en op basis van de werkzaamheden van Parlement en regering een politieke oplossing uit de bus komt — zij moet er komen om verschillende redenen wat betreft de fusies van gemeenten in Brussel — dan kunnen wij de weg van het normale wetsontwerp volgen. Indien dat gebeurt vóór 1981 dan kunnen wij ook de wet toepassen van 23 juli 1971. In 1981 verstrijkt de levensduur van de wet van 23 juli 1971, die geldig was voor een periode van 10 jaar. Dat is de werkelijke stand van zaken. In de interne organisatie van de regering is enkel het advies van de executieve vastgesteld in het kader van de speciale werkwijze voor de fusies van gemeenten die beslist worden bij koninklijk besluit en nadien goedgekeurd worden door het Parlement.

Als regionalist en als federalist sta ik erop, ook als in de politieke structuur van ons land het binnenlands bestuur en de organieke wetten betreffende het binnanlands bestuur nationale materie blijven, dat ik minstens het recht heb om een advies te geven over deze aangelegenheid. Ik ben voorstander van het feit dat de gewestregeringen betrokken worden in de besluitvorming over de fusies van gemeenten. In bepaalde landen is het ganse binnenlands bestuur gefederaliseerd. Om tal van redenen hebben wij in onze projecten het binnenlands bestuur niet gefederaliseerd.

De heer De Bondt. — Niet in de hoofdstad.

De heer Martens, Eerste Minister. — Wij hebben bepaald dat de organieke wetten betreffende het binnenlands bestuur een nationale aangelegenheid blijven. Op twee precieze punten is een beperkte bevoegdheid gegeven aan de gewestelijke instanties, namelijk een adviesbevoegdheid wat de fusies van gemeenten betreft in het kader van de wet van 1971 en vervolgens wat de uitoefening van de voogdij betreft.

Daarmee heb ik de belangrijkste knelpunten behandeld.

Aan de heer Van der Elst, alsook aan de heer Lindemans heb ik in verband met de fusies van gemeenten reeds geantwoord.

Je crois avoir déjà répondu à M. Goossens en ce qui concerne le problème de l'organisation des comités ministériels et la nécessité d'une base légale. J'ai relevé bon nombre d'arguments à ce sujet dans le rapport de la commission du Sénat.

M. Goossens a parlé de la restructuration de l'administration et de l'application de la loi.

Je confirme que le gouvernement a préparé celle-ci consciencieusement. Nous avons longuement discuté des arrêtés royaux d'application et nous nous sommes mis d'accord avec les syndicats du personnel de l'Etat sur la procédure à suivre pour la régionalisation de l'administration.

De heer Egemeers heeft de nadruk gelegd op wat zal gebeuren na de goedkeuring van de wet en de koninklijke besluiten. Hij heeft zich afgevraagd wat er op het terrein zal gebeuren en wat de bevolking zelf er zal aan hebben. Meteen heeft hij de vraag opgeroepen of deze ganse hervorming, herstructurering van regering en uitvoerende macht ook een functionele betekenis zal hebben. Zoals ik daarstraks heb gezegd, kan ik herhalen dat wat de werking van de regering betreft ik ervan overtuigd ben dat deze organisatie van de regering, buiten elk communautair argument, om louter functionele redenen een weldaad betekent.

Ik ben tot het besluit gekomen dat de laatste drie maanden, louter functioneel, deze interne organisatie van de regering op het vlak van de executieven een goede zaak was en praktische resultaten heeft opgeleverd.

Nu kan men vragen stellen over de reorganisatie en de herstructurering van de administratie. Dat moet nu voelbaar worden voor de bevolking. Ik kan aannemen dat de publieke opinie en de bevolking niet zoveel heeft aan het bestaan van verschillende executieven. Dat is van groot belang voor het politiek evenwicht, maar dat wordt pas voelbaar indien wij, na de hergroepering van diensten en administratie belast met regionale en communautaire materies, ook verder kunnen gaan, namelijk wanneer de executieven ook beslissingen kunnen nemen over de inplanting van deze diensten en administraties in de gewesten en de gemeenschappen.

Dat staat niet onmiddellijk voor de boeg. Het is voor een volgende fase. Nu gaat het om het hergroeperen van diensten en administraties. Ik bevestig dat de ambtenaren lid blijven, geldelijk en administratief, van het ministerie waartoe zij nu behoren en waardoor zij in deze fase verder zullen worden betaald, zoals bepaald in het regeerakkoord.

De heer De Bondt heeft een scherpzinnige vraag gesteld betreffende artikel 2bis, 4°, namelijk of, door te bepalen dat een verschillend gemeenschapsbeleid mogelijk is in het domein van het toegepast wetenschappelijk onderzoek, niet wordt afgeweken van de reeds bestaande grondwettelijke en wettelijke mogelijkheden in het kader van artikel 59bis van de Grondwet en van de wet van 21 juli 1971.

Ik denk dat de bepaling opgenomen in deze wet precies dezelfde is als voor de zogeheten persoonsgebonden materies. Hij betwist trouwens niet dat voor de punten 1 tot 3 inderdaad een verschillend beleid per gemeenschap inzake wetenschappelijk onderzoek mogelijk is. Wij doen niets af van de mogelijkheid voor de cultuurraden om bij decreet deze materies te regelen, voor zover die onder de bevoegdheid van de cultuurraden vallen. Maar zelfs al hebben zij die bevoegdheid, dan zijn er op het uitvoerend vlak nog altijd nationale ministers verantwoordelijk, zelfs anderstaligen, en wordt het praktische werk gedaan door diensten of afdelingen van departementen die nationaal zijn.

Wij vragen het Parlement niet alleen de oprichting van executieven per gemeenschap goed te keuren. Dat konden wij zo doen. Maar wij vragen het Parlement zijn goedkeuring eraan te hechten dat die executieven ook politiek leiding zouden kunnen geven aan de diensten en ambtenaren die belast zijn met materies die in uw thesis, Mijnheer

De Bondt, behoren tot de bevoegdheid van de cultuurraden. Nu kon een Nederlandstalige nationale minister bijvoorbeeld verplicht worden zijn beleid inzake een culturele materie ook te verdedigen voor de Franse cultuurraad. De hergroepering en de reorganisatie gebeurt zo, dat dit niet meer mogelijk zal zijn, want de diensten en ambtenaren worden nu gegroepeerd rond materies die in aanmerking komen voor een verschillend beleid per gemeenschap. Wij doen dus geen afbreuk aan bestaande grondwettelijke of wettelijke bepalingen. Wij kunnen hier op dezelfde wijze te werk gaan als op andere domeinen.

Nu rest mij nog het antwoord in verband met de Vlaamse executieve.

De heer De Bondt heeft gezegd — en het is niet de eerste keer dat hij hierover handelt — dat, wat betreft de executieve van de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest, het regeerakkoord enkel voorziet in de volgende samenstelling: drie ministers en drie staatssecretarissen, van wie één tot het Brusselse gewest behoort, zonder meer.

In artikel 2 van het koninklijk besluit van 13 april van dit jaar is bepaald dat dit lid alle bevoegdheden heeft, nogmaals met uitzondering van de materies betreffende het gewestelijk beleid in Vlaanderen die in die executieve worden behandeld. Die beperking werd inderdaad niet vermeld in de opsomming van de bevoegdheden van de Vlaamse executieve in het regeerakkoord. U weet, dat wij onder meer kampen met de opmerkingen van de Raad van State. Eén van de fundamentele argumenten van de Raad van State is dat leden die verkozen zijn in het Brussels gewest weliswaar normaal bevoegd kunnen zijn voor de uitoefening van het cultureel en gemeenschapsbeleid van de Vlaamse executieve voor de ganse Nederlandstalige gemeenschap, maar dat zij niet bevoegd zijn voor het typisch gewestelijk beleid in het Vlaams gewest. Het is dit argument, dat wij reeds voor onszelf bij de vorming van de regering in aanmerking hadden genomen om in die beperking te voorzien. Maar in het antwoord dat de regering zal geven, in de verbeteringen die de regering zal aanbrengen aan haar wetsontwerpen gelet op de adviezen van de Raad van State, en in de nieuwe voorstellen die de regering zal doen, zal aan dit probleem een oplossing worden gebracht. Indien wij vaststellen dat deze beperking niet langer kan verantwoord worden, zullen wij daar vanzelfsprekend de besluiten uit trekken en de bevoegdheidsregeling in de schoot van de Vlaamse executieve aanpassen.

Ziedaar, Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, mijn antwoord op de verschillende opmerkingen die in dit, door uw toedoen, belangrijk debat werden gemaakt. Ik hoop werkelijk dat wij in staat zullen zijn met een grote meerderheid het voorliggend wetsontwerp goed te keuren.

Het is overbodig eraan te herinneren dat wij al tien jaar spreken over de staatshervorming en dat, helaas, het enig concreet resultaat op het stuk van de gewestvorming de wet is van 1 augustus 1974. Wij gaan deze wet nu in belangrijke mate aanvullen en verbeteren, omdat wij ook, wat een vrucht is van de communautaire dialoog van 1976, de persoonsgebonden materies op het uitvoerend vlak gaan realiseren. Het loont de moeite daaraan mee te werken. Ik weet dat het wetsontwerp niet volmaakt is en dat het politiek akkoord, ook betreffende de eerste fase, niet volmaakt is. Wij kennen de punten waarover wij van mening verschillen. Maar laten wij tenminste het *minimum minimorum* uitvoeren waarover wij akkoord gaan en op die manier de staatshervorming opnieuw een stap vooruit helpen. (Applaus op de banken van de meerderheid.)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen.

Je signale qu'une série d'amendements, signés par moins de trois membres, ont été présentés à différents articles du projet de loi en discussion.

Ik deel u mee dat een reeks amendementen, ondertekend door minder dan drie leden, zijn ingediend op verschillende artikelen van het in behandeling zijnde ontwerp van wet.

Puis-je considérer que ces amendements sont appuyés?

Mag ik aannemen dat deze amendementen gesteund worden? (Talrijke leden staan op.)

Aangezien deze amendementen reglementair gesteund worden, maken ze deel uit van de bespreking.

Ces amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

L'article premier est ainsi rédigé :

Artikel 1. Het opschrift van de wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van gewestelijke instellingen, in voorbereiding van de toepassing van artikel 107^{quater} van de Grondwet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1977, wordt vervangen door wat volgt :

« Wet tot oprichting van voorlopige gemeenschaps- en gewestinstellingen. »

Article 1^{er}. L'intitulé de la loi du 1^{er} août 1974 créant des institutions régionales, à titre préparatoire à l'application de l'article 107^{quater} de la Constitution, modifiée par la loi du 19 juillet 1977, est remplacé par ce qui suit :

« Loi créant des institutions communautaires et régionales provisoires. »

Op dit artikel stellen de heren Vanderpoorten en Waltniel volgend amendement voor :

Dit artikel te doen vervallen.

Supprimer cet article.

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, om geen tijd te verliezen zal ik dit amendement van op mijn bank bondig toelichten.

In mijn uiteenzetting tijdens de algemene bespreking heb ik reeds de redenen aangehaald waarom ik samen met mijn collega Waltniel, dit amendement heb ingediend ertoe strekkend artikel 1 uit de tekst van dit ontwerp van wet te schrappen.

In het verslag lees ik dat de voorzitter van de commissie, die ook de voorzitter is van de Senaat, eraan herinnerd heeft dat het opschrift van de wet geen deel uitmaakt van de wet en het dus niet nodig was het opschrift van de wet van 1 augustus 1974 te wijzigen.

Op grond van deze vaststelling heb ik het amendement ingediend want in het verslag komt een nog krassere verklaring voor, namelijk op bladzijde 19, waar een verklaring van de minister van de Institutionele hervormingen, de heer Calewaert, als volgt wordt weergegeven : « De minister wijst erop dat het opschrift niets te maken heeft met de zaak zelf. »

Dus denk ik dat omwille van de legistieke schoonheid mijn amendement het gezond verstand en de logica zelf is en dat het dus met geestdrift zal worden aanvaard.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over artikel 1.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'article 1^{er} du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over artikel 1 van het ontwerp van wet in zijn geheel.

128 membres sont présents.

128 leden zijn aanwezig.

103 votent oui.

103 stemmen ja.

25 votent non.

25 stemmen neen.

En conséquence, l'article 1^{er} est adopté.

Derhalve is artikel 1 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleek, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Egelmeeers, Féaux, Fézir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Hanin, Hismans, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mme Mathieu-Mohin, MM. Mesotten, Moureaux, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel,

Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coen, Coppie- ters, Demuyter, De Rouck, de Wasseige, Février, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Lagneau, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Pede, Perin, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Oorteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Artikel 2 luidt :

Art. 2. In artikel 2, eerste lid, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1977, wordt 4^o opgeheven; wordt 5^o vervangen door « het ophalen en het verwerken van vaste afvalstoffen »; wordt 6^o vervangen door « de exploitatie van natuurlijke rijkdommen »; wordt 10^o vervangen door « de organisatie van de ondergeschikte besturen »; wordt een 11^o toegevoegd, luidend als volgt : « het toegepast wetenschappelijk onderzoek betreffende de hierboven onder 1^o tot 10^o vermelde aangelegenheden ».

Art. 2. Dans l'article 2, alinéa 1^{er}, de la même loi, modifié par la loi du 19 juillet 1977, le 4^o est abrogé; le 5^o est remplacé par « l'enlèvement et le traitement des déchets solides »; le 6^o est remplacé par « l'exploitation de richesses naturelles »; le 10^o est remplacé par « l'organisation des pouvoirs subordonnés »; il est ajouté un 11^o libellé comme suit : « la recherche scientifique appliquée concernant les matières énoncées ci-dessus sub 1^o à 10^o ».

Op dit artikel stellen de heren Van der Elst en Vandezande volgend amendement voor :

A. Op de tweede regel, na het woord « 1977 » in te voegen de woorden « wordt in 2^o het woord « gewestelijke » geschrapt ».

A. A la deuxième ligne de cet article, après « 1977 », insérer les mots « le mot « régional » est supprimé au 2^o ».

Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het artikel 2 luidt als volgt : « Een verschillend gewestelijk beleid is geheel of ten dele verantwoord in volgende aangelegenheden. » en dan volgt de opsomming waaronder ik citeer : « 2^o Het beleid inzake de gewestelijke economische expansie en tewerkstelling. ». Wij stellen bijgevolg vast dat een onderscheid wordt gemaakt tussen gewestelijke facetten en sectoriële facetten. Dit onderscheid wordt vrij willekeurig gemaakt en geeft aanleiding tot een beknutting van de gewestelijke autonomie. Het is daarom dat in dit amendement wordt voorgesteld in het 2^o het woord « gewestelijk » te schrappen.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het amendement A.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, wij vragen de naamstemming.

De Voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (Meer dan negen leden staan op.)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'amendement A de MM. Van der Elst et Vandezande.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het amendement A van de heren Van der Elst en Vandezande.

130 membres sont présents.

130 leden zijn aanwezig.

116 votent non.

116 stemmen neen.

12 votent oui.

12 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Boey, Bogaerts, Calewaert, Chabert, Claey, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleecq, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, Egelmeeers, Féaux, Féris, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Hanin, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Pede, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger; M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vanderpoorten, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Coppeters, De Rouck, Février, Jorissen, Maes, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bertrand et Humblet (Jean).

De Voorzitter. — Bovendien, stellen ook de heren Vanderpoorten en Waltniel volgend amendement voor :

A. Op de zesde regel, de woorden « de organisatie van de ondergeschikte besturen » te vervangen door de woorden « behalve wat betreft de provinciale instelling van Brabant en de 19 gemeenten van het Brussels gewest, de organisatie van de administratieve voogdij over de begrotingen, jaarrekeningen, de personeelsformaties en de andere handelingen van de ondergeschikte besturen, met uitzondering van de handelingen in verband met de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Staat of van de gemeenschappen behoren en waarvoor de wet of het decreet, naargelang van het geval, een bijzondere voogdij heeft ingericht. »

A. Aux cinquième et sixième lignes, remplacer les mots « l'organisation des pouvoirs subordonnés » par les mots « sauf en ce qui concerne l'institution provinciale du Brabant et les 19 communes de la région bruxelloise, l'organisation de la tutelle administrative sur les budgets, les comptes annuels, les cadres du personnel et les autres actes des pouvoirs subordonnés, à l'exception des actes relatifs aux matières qui relèvent de la compétence du pouvoir national ou du pouvoir communautaire et pour lesquels la loi ou le décret, selon le cas, a organisé une tutelle particulière. »

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, dit amendement wil op een klare en duidelijke wijze de algemene voogdij over de ondergeschikte besturen regelen.

De Eerste minister heeft in zijn antwoord aan verschillende interpellanten gezegd dat in het statuut van de randgemeenten en van de taalgrensgemeenten niets verandert en dat ze onder nationale voogdij blijven. Er verandert enkel maar iets, althans volgens de Eerste minister, voor wat hij noemt de homogene gemeenten in de homogene taalgebieden. Hij heeft het voorbeeld aangehaald van Gent.

In dit amendement willen wij uitdrukkelijk bepalen dat de zes randgemeenten behoren tot het Vlaams taalgebied en dus tot het Vlaams gewest en dat het Vlaams gewest de voogdij moet uitoefenen.

Daarom stellen wij voor de woorden « de organisatie van de ondergeschikte besturen » te vervangen door « behalve wat betreft de provinciale instelling van Brabant en de 19 gemeenten van het Brussels gewest, de organisatie van de administratieve voogdij over de begrotingen, enz. ».

Op die manier zal klaar en duidelijk bepaald zijn dat de taalgrensgemeenten en de randgemeenten, die een speciaal statuut hebben op taalgebied ingevolge de wetgeving van 1963, nochtans behoren tot

een taalgebied en dat dus het eigen gewest daar volledig zijn zeg moet hebben.

M. le Président. — La parole est au rapporteur.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur le Président, je crois que M. Vanderpoorten a satisfaction par ce qui a été dit en commission. Il n'est pas contesté que dans le cadre du présent projet les six communes périphériques font partie de la région flamande. C'est un fait et le texte de l'article premier le précise. Je le confirme donc pour autant que de besoin.

En ce qui concerne la tutelle, vous savez que c'est le résultat d'un compromis. On a voulu régionaliser la tutelle. Un premier effort est fait pour 95 p.c. des communes. Il en reste quelques-unes pour lesquelles l'effort sera fait une prochaine fois. Actuellement, c'est vraiment le résultat de l'accord politique qui a été transcrit dans le texte proposé par le gouvernement. C'est, en quelque sorte, la question de confiance au gouvernement qui se pose à l'occasion du vote sur l'amendement de M. Vanderpoorten, qui doit être rejeté.

M. Vanderpoorten. — Je n'ai pas participé à l'accord politique dont parle M. de Stexhe. (Sourires.)

M. le Président. — M. Perin non plus ! La parole est à M. Perin.

M. Perin. — Monsieur le Président, nous soutiendrions cet amendement s'il était assorti d'un droit de recours pour la minorité dans les communes à régime spécial. Il faudrait un recours au Roi par un arrêté délibéré en Conseil des ministres. Malheureusement, la majorité a rejeté un amendement dans ce sens à la Chambre des représentants et il a été bien décidé que le présent projet devait être voté *ne varietur*.

Je regrette donc de ne pas pouvoir voter l'amendement de MM. Vanderpoorten et Waltniel.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'amendement A de MM. Vanderpoorten et Waltniel.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het amendement A van de heren Vanderpoorten en Waltniel..

133 membres sont présents.

133 leden zijn aanwezig.

115 votent non.

115 stemmen neen.

18 votent oui.

18 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Busieau, Calewaert, Chabert, Claey, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleecq, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Féris, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Hanin, Henrion, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coppieters, De Rouck, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Maes, Pede, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Bij dit artikel hebben de heren Van der Elst en Vandezande volgend amendement ingediend :

B. Aan het slot van dit artikel toe te voegen wat volgt : « wordt een 12° toegevoegd, luidende : « het landbouwbeleid ».

B. Compléter cet article par la disposition suivante : « il est ajouté un 12°, libellé comme suit : « la politique agricole ».

Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat dit amendement geen toelichting heeft. De opsomming die wordt gegeven van de materies in artikel 2, willen wij aanvullen met een 12° betreffende het landbouwbeleid omdat, afgezien van het Europees aspect van het landbouwbeleid, dit beleid voor het overige kan en moet worden geregionaliseerd.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'amendement B de MM. Van der Elst et Vandezande.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het amendement B van de heren Van der Elst en Vandezande.

130 membres sont présents.

130 leden zijn aanwezig.

116 votent non.

116 stemmen neen.

14 votent oui.

14 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Boey, Bogaerts, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleecq, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Hanin, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vanderpoorten, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Verleysen, Windels et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Coppieters, Daems, De Rouck, de Wasseige, Février, Jorissen, Maes, Neuray, Vandekerckhove (Rik), Van der Elst, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Bij dit zelfde artikel hebben de heren Vanderpoorten en Waltniel volgend amendement ingediend.

B. Aan hetzelfde artikel een nieuw lid toe te voegen, luidende :

« Artikel 2 van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt : « De koninklijke besluiten ter uitvoering van dit artikel worden aan de goedkeuring van de Wetgevende Kamers onderworpen. »

B. Compléter le même article par un alinéa nouveau, libellé comme suit :

« L'article 2 de la même loi est complété par la disposition suivante : « Les arrêtés royaux d'exécution de cet article sont soumis à l'approbation des Chambres législatives. »

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van het voorbeeld van andere wetgevingen waarvan men zegt dat ze belangrijk zijn en waarvoor in koninklijke besluiten ter uitvoering wordt voorzien, ben ik zo vrij geweest ook ter zake voor de specificering van de materies die gewestelijk zullen zijn deze koninklijke besluiten ter goedkeuring aan het Parlement voor te leggen, opdat elk parlamentslid zou weten welke de juiste inhoud is van de materie.

Ik heb niet gedaan wat in de Kamer van volksvertegenwoordigers is gedaan, met name een amendement indienen op basis van de memorie van toelichting van het ontwerp waarin de materies veel meer gespecificeerd zijn dan in het ontwerp zelf. Wij vragen dat de koninklijke besluiten aan onze goedkeuring zouden worden onderworpen.

M. le Président. — La parole est au rapporteur.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur le Président, M. Vanderpoorten est un trop bon juriste pour que je doive lui rappeler longuement les principes constitutionnels. L'article 29 de la Constitution dit : « Au Roi appartient le pouvoir exécutif. » L'article 67 précise : « C'est le Roi qui fait les règlements et arrêtés nécessaires pour l'exécution des lois. »

Chaque fois que vous-même ou l'un de vos collègues ministres avez fait adopter une loi, vous n'auriez pas accepté qu'une exécution fût mise sous tutelle du Parlement. Or, vous proposez que ces arrêtés soient soumis à une tutelle préalable. C'est vraiment une question de confiance au gouvernement. Précédemment, votre éminent collègue M. Perin a fait adopter la loi du 1^{er} août 1974. Cette loi a entraîné 5 ou 6 arrêtés royaux d'application. Je les ai sous les yeux. Personne n'a pensé à ce moment-là à demander qu'ils fussent soumis à l'approbation du Parlement. Je ne vois pas pourquoi aujourd'hui, parce que vous n'êtes pas dans le gouvernement, cette tutelle serait justifiée.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'amendement B de MM. Vanderpoorten et Waltniel.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het amendement B van de heren Vanderpoorten en Waltniel.

133 membres sont présents.

133 leden zijn aanwezig.

114 votent non.

114 stemmen neen.

19 votent oui.

19 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleecq, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Hanin, Henrion, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergey-

len, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coppieters, Daems, De Rouck, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Maes, Pede, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik moge op artikel 2 een mondeling amendement indienen, en meteen, om de tijd van de vergadering te bekorten, mijn subsidiair amendement op artikel 3 toelichten.

Ik stel voor het predicaat «toegepast» in de uitdrukking «toegepast wetenschappelijk onderzoek» te schrappen. Dit predicaat verduistert het substantief. Overigens, met de verklaring van de regering opgenomen in het verslag, kan er geen verwarring ontstaan wanneer u mij zoudt volgen omdat voor zover het wetenschappelijk onderzoek gebonden is aan onderwijszaken, en deze onderwijszaken niet tot de bevoegdheid van de Cultuurraad behoren, zij door de tekst zelf van paragraaf 2, 2°, van artikel 59bis van de Grondwet uitgesloten zijn. Dan kan voor de toekomst elke betwisting omtrent de inhoud van wat er wordt bedoeld met wetenschappelijk onderzoek in verband met de tien materies die gewestelijk zijn — wij zitten met artikel 2 van het ontwerp in de gewestelijke materies — uit de weg worden gegaan, omdat niemand met zekerheid het *distinguo* kan maken tussen het toegepast, het collectief en het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. Al die predicaten verduisteren de uitdrukking «wetenschappelijk onderzoek». De vraag is slechts of het wetenschappelijk onderzoek betrekking heeft op de materies die tot de gewesten behoren.

De Voorzitter. — De heer De Bondt stelt dus voor het woord «toegepast» te schrappen in de uitdrukking «toegepast wetenschappelijk onderzoek».

Dans l'expression «la recherche scientifique appliquée», le mot «appliquée» serait supprimé.

La parole est au rapporteur.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur le Président, ce problème a fait l'objet de longues discussions en commission. Le gouvernement a expliqué avec raison qu'il fallait une soupape de sûreté, qu'on ne pouvait pas régionaliser l'ensemble de la recherche scientifique. Ce mot «appliquée» justifie qu'il faudra différencier, selon l'un ou l'autre problème. Dans l'application, le ministre a précisé que cela vise théoriquement les trois masses budgétaires à l'exception de la masse 1 visant l'enseignement universitaire. Pour le surplus, ce sont les arrêtés royaux d'application qui tiendront compte, en fait, de l'intérêt régional dans la recherche considérée.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement oral de M. De Bondt.

Wij gaan over tot de stemming over het mondelinge amendement van de heer De Bondt.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

131 membres sont présents.

131 leden zijn aanwezig.

118 votent non.

118 stemmen neen.

13 votent oui.

13 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Boey, Bogaerts, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleek, Delmotte, Mme De Looze-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férier, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet

(Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Hanin, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Hubin, Humblet (Antoine), Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vanderpoorten, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Waltniel, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Coppieters, Daems, De Bondt, De Rouck, Février, Humblet (Jean), Jorissen, Maes, Vandekerckhove (Rik), Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

De Voorzitter. — Ik breng artikel 2 in stemming.

Je mets l'article 2 aux voix.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. In dezelfde wet wordt een nieuw artikel 2bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 2bis. § 1. Een verschillend gemeenschapsbeleid is geheel of ten dele verantwoord in de volgende aangelegenheden :

1° Het beleid inzake hygiëne en volksgezondheid;

2° Het beleid inzake de bijstand aan personen, gezinnen en diensten, alsmede de jeugdbescherming;

3° De didactische en pedagogische vorming, alsmede de professionele bij- en omscholing;

4° Het toegepast wetenschappelijk onderzoek betreffende de aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet en betreffende de hierboven in 1° tot 3° vermelde aangelegenheden.

§ 2. De koninklijke besluiten, genomen bij toepassing van § 1, zijn respectievelijk toepasselijk in het Nederlands taalgebied en in het Frans taalgebied, alsmede ten aanzien van de instellingen, gevestigd in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, die, wegens hun activiteiten, moeten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de ene of de andere gemeenschap. »

Art. 3. Dans la même loi est inséré un nouvel article 2bis, libellé comme suit :

« Art. 2bis. § 1°. Une politique communautaire différenciée se justifie en tout ou en partie dans les matières ci-après :

1° La politique d'hygiène et de santé publique;

2° La politique d'aide aux personnes, familles et services ainsi que la protection de la jeunesse;

3° La formation didactique et pédagogique ainsi que le recyclage et la reconversion professionnels;

4° La recherche scientifique appliquée concernant les matières visées à l'article 59bis de la Constitution et concernant les matières énoncées sous les points 1° à 3° ci-dessus.

§ 2. Les arrêtés royaux pris en application du § 1° sont applicables respectivement dans la région de langue française et dans la région de langue néerlandaise, ainsi qu'à l'égard des institutions établies dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale qui, en raison de leurs activités, doivent être considérées comme appartenant exclusivement à l'une ou à l'autre communauté. »

De Voorzitter. — Bij dit artikel stellen de heren Vanderpoorten en Waltniel een eerste amendement voor dat luidt :

Art. 3. Dit artikel te doen vervallen.

Art. 3. Supprimer cet article.

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, ons argument stoeit op de overweging dat in een verschillend gemeenschapsbeleid voorzien voor aangelegenheden die nog niet tot de bevoegdheid van de gemeenschappen behoren, een voorbarige daad is die onzes inziens in strijd is met de bepalingen van artikel 59bis van de Grondwet.

Wij hebben in de commissie daarover langdurig geargumenteed. In het verslag zijn onze opmerkingen in dat verband getrouw weergegeven.

Derhalve kan ik er mij van onthouden nog verdere uitleg te verstrekken.

M. le Président. — La parole est au rapporteur.

M. le chevalier de Stexhe, rapporteur. — Monsieur le Président, je crois également que l'on peut se référer au rapport, mais il y a un argument supplémentaire à ce qui a été développé en commission.

Vous avez toujours déclaré qu'il n'y avait pas d'acte législatif prévoyant que l'on s'engage dans la voie d'une politique communautaire. Permettez-moi de vous rappeler que le Sénat unanime et vous-même, par conséquent, ont adopté la déclaration de la préconstituante qui mentionne expressément « il y a lieu à révision de la Constitution pour y insérer des dispositions visant la politique communautaire ». Cela va dès lors dans votre perspective et dès l'instant où le gouvernement prévoit des mesures préparatoires expérimentales correspondant à votre vœu, cela me paraît également correspondre à l'esprit dans lequel la loi du 1^{er} août 1974 a été adoptée pour d'autres matières qui n'étaient pas non plus précisées dans la Constitution ou dans une loi.

M. Vanderpoorten. — Oui, mais je voudrais dire que j'ai été convaincu par d'autres arguments figurant dans le rapport mais qui n'ont pas été évoqués par M. de Stexhe. (*Sourires.*)

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Vanderpoorten et Waltniel.

Wij stemmen over het amendement van de heren Vanderpoorten en Waltniel.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

133 membres sont présents.

133 leden zijn aanwezig.

121 votent non.

121 stemmen neen.

11 votent oui.

11 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bonmariage, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppieters, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rouck, De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Hanin, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Jorissen, Kevers, Kuylén, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Maes, Mainil, Mme Mathieu-Mohin, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandekerckhove (Rik), Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborght, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coen, Février, Mmes Herman-Michielsens, Mayence-Goossens, MM. Pede, Van den Broeck, Vanderpoorten et Waltniel.

De Voorzitter. — Op dit artikel stellen de heren Vanderpoorten en Waltniel volgende subsidiaire amendementen voor :

Subsidiair. 1^o In § 1, *in fine* van 2^o van dit artikel, de woorden « alsmede de jeugdbescherming » te doen vervallen.

2^o § 1 van het nieuw voorgesteld artikel 2bis aan te vullen met een 5^o, luidende :

5^o de zorg van de infrastructuur van het beleid bedoeld in 1^o, 2^o, 3^o en 4^o.

Subsidiairement. 1^o Au § 1^{er}, *in fine* du 2^o, supprimer les mots « ainsi que la protection de la jeunesse ».

2^o Compléter le § 1^{er} de l'article 2bis proposé, par un 5^o (nouveau), libellé comme suit :

5^o le souci de l'infrastructure de la politique visée aux 1^o, 2^o, 3^o et 4^o.

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, in de commissie heb ik uitleg gevraagd over wat er zal gebeuren met de jeugdbescherming die haar oorsprong vindt in de wet van 16 april 1965. Zowel de geachte Eerste minister als de minister van Institutionele Hervormingen heeft gezegd dat er vanzelfsprekend geen sprake van is de wetgeving als dusdanig en de grote infrastructuur van de jeugdbescherming te veranderen, maar dat wel de toepassingsmodaliteiten in de toekomst van gemeenschap tot gemeenschap kunnen verschillen.

Bij de bespreking van de begroting van Justitie hebben wij in openbare vergadering uitleg gevraagd over de intenties van de bevoegde minister. Dienaangaande werd ons een zeer vaag antwoord gegeven dat vrijwel geen uitleg bevatte.

Daarom meen ik dat het in de huidige stand van zaken beter zou zijn de jeugdbescherming niet op te nemen in dit ontwerp en andere argumenten af te wachten alvorens daartoe over te gaan.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le premier amendement subsidiaire.

Wij gaan over tot de stemming over het eerste subsidiair amendement.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

133 membres sont présents.

133 leden zijn aanwezig.

124 votent non.

124 stemmen neen.

9 votent oui.

9 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bonmariage, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppieters, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rouck, De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Henrion, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Jorissen, Kevers, Kuylén, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Maes, Mainil, Mme Mayence-Goossens, M. Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Neuray, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandekerckhove (Rik), Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborght, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Pede, Van den Broeck, Vanderpoorten et Waltniel.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le deuxième amendement subsidiaire.

Wij gaan over tot de stemming over het tweede subsidiair amendement.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

132 membres sont présents.

132 leden zijn aanwezig.

114 votent non.

114 stemmen neen.

18 voten oui.

18 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleecq, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelsemeers, Féaux, Féris, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Henrion, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenaabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborght, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuysen, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coppieters, De Rouck, Févier, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Maes, Pede, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Bovendien stelt de heer De Bondt op dit artikel volgende amendementen voor :

A. Dit artikel aan te vullen met een nieuw lid, luidende :

« Artikel 2 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheden en de werking van de Cultuurraden, wordt aangevuld met een 11° (nieuw), luidende :

« 11° het wetenschappelijk onderzoek betreffende de aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

B. In § 1, 4°, van het voorgestelde artikel 2bis de woorden « de aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet en betreffende » te doen vervallen.

Subsidiair. In § 1, 4°, van het voorgestelde artikel 2bis het woord « toegepast » te doen vervallen.

A. Compléter cet article par un nouvel alinéa, rédigé comme suit :

L'article 2 de la loi du 21 juillet 1971 relative à la compétence et au fonctionnement des Conseils culturels, est complété par un 11° (nouveau), libellé comme suit :

11° La recherche scientifique concernant les matières visées à l'article 59bis de la Constitution.

B. Au § 1°, 4°, de l'article 2bis proposé, supprimer les mots « les matières visées à l'article 59bis de la Constitution et concernant ».

Subsidiairement. Au § 1°, 4°, de l'article 2bis proposé, supprimer le mot « appliquée ».

Ik doe de Senaat opmerken dat, zoals het amendement is toegevoegd, het niet ontvankelijk is. Het stelt namelijk de wijziging voor van een andere wet, de wet van 21 juli 1971 betreffende de culturele autonomie en de opsomming van de culturele bevoegdheid.

La parole est au rapporteur.

M. le chevalier de Stexhe. — Je suis étonné de lire cet amendement. Je rappelle qu'il s'agit ici d'une loi préparatoire.

La loi du 21 juillet 1971 est une loi à majorité spéciale : les 2/3 plus la double majorité. Il ne peut être question, à l'occasion d'une loi préparatoire comme celle-ci, d'ajouter des dispositions modifiant une loi constitutionnelle.

M. le Président. — Je vois encore un deuxième argument : il s'agit d'une loi qui ne vise en aucune façon le normatif. Or, l'amendement de M. De Bondt vise le normatif.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, het uitgangspunt van mijn amendement is vanzelfsprekend de tekst van het ontwerp. In de tekst van het ontwerp in paragraaf 1, 4°, van artikel 2bis dat wordt ingevoegd, wordt gezegd dat het toegepast wetenschappelijk onderzoek betrekking heeft op de aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet en op de aangelegenheden vermeld in primo tot tertio van voornoemd artikel. Indien gezegd wordt « de aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis », dan zijn daardoor gedekt de aangelegenheden in artikel 59bis zelf opgenomen en de aangelegenheden opgesomd in artikel 2 van de wet van 21 juli 1971 die de culturele aangelegenheden heeft opgesomd.

Van twee zaken één. Ofwel is de Cultuurraad en derhalve de executieve die optreedt in opdracht van de Cultuurraad, exclusief bevoegd voor de uitzichten van het toegepast wetenschappelijk onderzoek, of van het wetenschappelijk onderzoek — dat laat ik in het midden —, die kleven aan de bevoegdheden van de Cultuurraad. Daarvan is geen enkel residu aan de nationale wetgever overgebleven.

Is het antwoord ja, dan is het volkomen overbodig daaromtrent te legiferen en dan hoeft mijn voorstel van amendement ook geen aanleiding te geven tot een discussie over de ontvankelijkheid; in dat geval kan ik mijn amendement met grote sportiviteit intrekken. Maar dan hoeft deze zin ook niet voor te komen in het 4° van paragraaf 1 van artikel 2bis dat de regering voorstelt.

Ofwel is er wel aanleiding om via een wettekst te bevestigen, wat klaarblijkelijk nog niet voor iedereen duidelijk is, dat het toegepast wetenschappelijk onderzoek betreffende de aangelegenheden bepaald in artikel 59bis behoort tot de bevoegdheden van de gemeenschappen, dus van de Cultuurraad. Immers, de bevoegdheden voorkomend in artikel 59bis, zijn bevoegdheden van de Cultuurraad.

Mijnheer de Voorzitter, indien dat zo is, dan zou u er met mijn verlof de regering moeten op attent maken dat voor de eerste zin van het 4° van paragraaf 1 het amendement van de regering met dezelfde argumenten moet worden bestreden als degene die worden aangevend om mijn amendement als onontvankelijk te bestrijden.

Wellicht kan men er uitkomen door mij te verzoeken mijn amendement in te trekken en door de regering te verzoeken de eerste zin van het 4° in paragraaf 1 te schrappen. Dan staan wij op gelijke voet en dan kan er geen twijfel bestaan wanneer men de wet leest, dat het toegepast wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot de exclusieve materies van de Cultuurraden inherent zijn aan de bevoegdheid van de Cultuurraden. Aangezien de gemeenschapsexecutieven en het gedeelte van de regering dat zich met nationale materies bezighouden, disjunct zijn inzake de competenties in de schoot van dezelfde regering, behoort het aan de gemeenschapsexecutieven daaraan uitvoering te geven.

Vanzelfsprekend merkt u wel dat mijn amendement zo is opgesteld dat het eerste lid verwijst naar artikel 2 van de wet van 21 juli 1971 en dat het tweede lid van mijn amendement in de weeromstuit de bedoelde woorden in het artikel 2bis van het ontwerp schrapt. Er is geen bezwaar dat het Parlement dit amendement zou goedkeuren, gesteld dat daarvoor natuurlijk de gekwalificeerde meerderheid zou bereikt worden, omdat artikel 8 van het ontwerp ons beschut met de meest ruime formulering inzake coördinatie. Indien wij hier artikel 2 van de wet van 21 juli 1971 zouden aanvullen, wegens het feit dat artikel 8 zo ruim is opgemaakt inzake coördinatie, zou dit toelaten artikel 2 te verplaatsen naar de plaats waar het normaal thuishoort.

M. le Président. — La parole est au rapporteur.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur le Président, je crois que M. De Bondt se trompe sur la portée de la loi du 21 juillet 1971. Si nous nous référons à cette loi, nous trouvons au point 2°, en matière de recherche scientifique, uniquement les termes : « L'encouragement scientifique à la formation des chercheurs. ».

J'ai le souvenir très vif de la présence, à l'époque, du ministre de la Recherche scientifique, le regretté Théo Lefèvre, qui défendait la thèse

suivant laquelle il ne fallait pas donner de compétence, en matière de recherche scientifique, aux conseils culturels, sauf en ce qui concerne l'encouragement à la formation des chercheurs. En effet, à l'époque, apparaissait un décalage entre chercheurs francophones et néerlandophones. Ce fut l'objet de cette disposition.

Le texte que le gouvernement propose actuellement va beaucoup plus loin. En cela, il est heureux d'y ajouter: « La recherche scientifique dans toutes les matières visées au 59bis et les matières personnelles mais, seulement en ce qui concerne des mesures préparatoires confiées à l'exécutif. »

Comme le signalait, il y a un instant, M. le Président, il ne s'agit pas d'un pouvoir normatif mais uniquement de l'exécution dans la mesure où les arrêtés royaux préciseront qu'en matière de recherche scientifique appliquée, il faudra définir une politique régionale différenciée.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur la recevabilité de l'amendement de M. De Bondt.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de ontvankelijkheid van het amendement van de heer De Bondt.

123 membres sont présents.

123 leden zijn aanwezig.

119 votent non.

119 stemmen neen.

14 votent oui.

14 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas recevable.

Derhalve is het amendement niet ontvankelijk.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Boey, Boegaerts, Bonmariage, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleek, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férier, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vanderpoorten, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont répondu oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Bascour, Coppieters, De Bondt, De Rouck, Février, Jorissen, Maes, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Vermits het amendement A onontvankelijk is verklaard, trek ik het amendement B in en rest alleen het subsidiair amendement.

M. le Président. — Nous passons donc au vote sur l'amendement subsidiaire.

Wij gaan dus over tot de stemming over het subsidiair amendement.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

131 membres sont présents.

131 leden zijn aanwezig.

119 votent non.

119 stemmen neen.

12 votent oui.

12 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Boey, Boegaerts, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleek, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férier, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vanderpoorten, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Coppieters, De Bondt, De Rouck, Février, Jorissen, Maes, Vandekerckhove (Rik), Van der Elst, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Ik breng artikel 3 in stemming.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. In artikel 3 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1977, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het eerste lid, worden de woorden « Drie ministeriële comités voor gewestelijke aangelegenheden » vervangen door de woorden « De ministeriële comités voor het Vlaamse gewest, voor het Waalse gewest en voor het Brusselse gewest » en worden de woorden « voor Brusselse aangelegenheden » vervangen door de woorden « voor het Brusselse gewest »;

2° Het tweede lid wordt vervangen door wat volgt:

« De ministeriële comités voor het Nederlandse gemeenschap en voor de Franse gemeenschap worden samengesteld door een koninklijk besluit waarover werd beraadslaagd in de Ministerraad; zij tellen onder meer één lid dat tot het Brusselse gewest behoort »;

3° Na het tweede lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidend als volgt:

« De koninklijke besluiten die de samenstelling van deze ministeriële comités regelen, bepalen dat voor de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest slechts één ministerieel comité wordt opgericht »;

4° In het derde lid vervalt het woord « gewestelijk ».

Art. 4. A l'article 3 de la même loi, modifié par la loi du 19 juillet 1977, sont apportées les modifications suivantes:

1° A l'alinéa 1°, les termes « Trois comités ministériels des affaires régionales » sont remplacés par les termes « Les comités ministériels de la région wallonne, de la région flamande et de la région bruxelloise » et les termes « des affaires bruxelloises » sont remplacés par les termes « de la région bruxelloise »;

2° L'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

« Les comités ministériels de la communauté française et de la communauté néerlandaise sont composés par arrêté royal délibéré en

Conseil des ministres; ils comptent notamment un membre appartenant à la région bruxelloise »;

3° Un nouvel alinéa libellé comme suit, est inséré après l'alinéa 2 :

« Les arrêtés royaux réglant la composition de ces comités ministériels précisent qu'un seul comité ministériel est constitué pour la communauté néerlandaise et la région flamande »;

4° A l'alinéa 3, le mot « régional » est supprimé.

De Voorzitter. — Op dit artikel stelt de heer De Bondt volgende amendementen voor :

A. In 1° van het voorgestelde artikel 3, het woord « Drie » te vervangen door « Twee » en de woorden « voor het Vlaamse gewest » te doen vervallen.

B. Het 2° van hetzelfde artikel 3 te vervangen als volgt :

2° Het tweede lid wordt vervangen door wat volgt :

Het Ministerieel Comité voor de Franse gemeenschap wordt samengesteld door een koninklijk besluit waarover beraadslaagd werd in de Ministerraad; het telt onder meer één lid dat tot het Brusselse gewest behoort.

C. Het 3° van hetzelfde artikel 3 te vervangen als volgt :

3° Na het tweede lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende :

Het Ministerieel Comité voor de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest wordt samengesteld door een koninklijk besluit waarover werd beraadslaagd in de Ministerraad; het telt onder meer één lid dat tot het Brusselse gewest behoort ».

A. Au 1° de l'article 3 proposé, remplacer le mot « Trois » par le mot « Deux » et supprimer les mots « de la région flamande ».

B. Remplacer le 2° du même article 3 par les dispositions suivantes :

2° L'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit :

Le Comité ministériel de la Communauté française est composé par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres; il compte notamment un membre appartenant à la région bruxelloise.

C. Remplacer le 3° du même article 3 par les dispositions suivantes :

3° Un nouvel alinéa, libellé comme suit, est inséré après l'alinéa 2 :

Le Comité ministériel de la Communauté néerlandaise et de la région flamande est composé par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres; il compte notamment un membre appartenant à la région bruxelloise.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, geachte collega's, daarstraks, na de repliek van de Eerste minister, heb ik het woord niet gevraagd. Ik zal een antwoord op een deel van zijn repliek verwerken in de verantwoording van het amendement op artikel 4. Ik zal de drie delen, A, B en C ineens toelichten.

Mijnheer de Eerste Minister, zoals meestal hebt u schitterend en afdoende geantwoord op de verschillende uiteenzettingen. Van uw betoog is veel overtuiging uitgegaan, ongeacht of men al dan niet met uw conclusies akkoord kan gaan. Ik ben ontsteld over het zwakke antwoord — en ik gebruik een diplomatiek woord — dat u heeft verschaft op mijn vraag over de niet-conformiteit van het regeerakkoord met dit ontwerp van wet met betrekking tot het Ministerieel Comité van de Nederlandstalige Gemeenschap en het Vlaams gewest.

Mijnheer de Eerste Minister, u heeft betere argumenten dan dat wat u heeft aangevoerd. U verklaarde dat het Brussels lid van de executieve van de Nederlandse Gemeenschap niet evenveel bevoegdheid heeft als de andere leden van deze executieve en dat dit niet in overeenstemming is met het regeerakkoord. U heeft gezegd dat dit te wijten is aan opmerkingen van de Raad van State in verband met de asymmetrie van de staatshervorming.

Daar heeft u zich vergist. De Raad van State heeft — voor zover wij daar iets van afweten — die opmerkingen gemaakt op basis van het voorontwerp van wet door de regering opgesteld in uitvoering van de voorlopige en onomkeerbare fase van de gewestvorming met betrekking tot de assemblees en niet tot de executieven. Voor zover wij daar iets van vernemen werden immers in dit voorontwerp de artikelen betreffende de executieven blanco gelaten.

Als men dan toch het argument van de representativiteit wil inroepen, vraag ik mij af waarom iemand die in het arrondissement Brussel is verkozen en te Brussel woont, niet in staat zou zijn binnen de Vlaamse executieve mee te beslissen in verband met gewestelijke aan-

gelegenheden. Die persoon is toch ook de emanatie van de Nederlandstalige inwoners niet alleen van de 19 gemeenten, maar ook van het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde.

Ik wil hier echter niet verder op ingaan want dan plaats ik een zwak argument tegenover een zwak argument. Voor mij is vooral van belang of dit conform het regeerakkoord is. Wij zullen daar immers wellicht nog in de loop van de eerstvolgende weken en maanden dikwijls mee geconfronteerd worden. De regering kon zich hier gemakkelijk de luxe veroorloven, zonder in opspraak te komen, haar ontwerp en haar besluiten volkomen in overeenstemming te brengen met de tekst van het regeerakkoord omdat daarin geen enkele differentiatie werd opgenomen.

Mijnheer de Eerste Minister, ik wil, heel sportief, mijn amendementen A, B en C bij artikel 3 intrekken als u belooft dat de regering in het koninklijk besluit van 13 april 1979 houdende voorlopige organisatie van de executieven van de gemeenschappen en van de gewesten het tweede lid van paragraaf 2 van artikel 2 schrapt. Het betreft die schoonheidsfout die precies de afwijking met het regeerakkoord veroorzaakt en waar bepaald wordt dat het Brusselse lid van het Ministerieel Comité van de Nederlandstalige gemeenschap niet mede beraadslaagt in de Vlaamse executieve wanneer het gaat over gewestelijke aangelegenheden in het Vlaams gewest.

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb in mijn antwoord daarstraks gezegd dat wij rekening moeten houden met de oplossing die wij eventueel moeten geven aan gelijkwaardige problemen in verband met latere wetsontwerpen. Als wij een oplossing kunnen vinden in de zin zoals de heer De Bondt voorstelt, kunnen wij ons koninklijk besluit aanpassen. Ik kan dit echter nu niet beloven omdat het onderzoek nog moet gebeuren.

Verder wil ik erop wijzen dat ik niet in het bezit was van het advies van de Raad van State toen wij het koninklijk besluit van 13 april jongstleden ter ondertekening aan het Staatshoofd hebben voorgelegd. Wij hebben toen evenwel rekening gehouden met de argumenten aangevoerd door onderhandelaars en regeringsleden dat een probleem ontstaat wanneer een lid van het Brussels gewest ook bevoegd zou zijn inzake gewestelijke aangelegenheden in een ander gewest.

De regering is van oordeel dat deze aangelegenheid slechts kan worden opgelost na een bespreking in ruimer verband rekening houdend met de adviezen ter zake uitgebracht door de Raad van State. Als wij tot een positieve conclusie komen, kunnen wij inderdaad zoals de heer De Bondt zegde, ons koninklijk besluit aanpassen. Wij moeten het onderzoek van het advies van de Raad van State ter zake afwachten.

De Voorzitter. — Handhaaft u uw amendementen, Mijnheer De Bondt?

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, zolang ik alsnog het belofde *hic et nunc* niet heb bekomen, handhaaf ik mijn amendementen bij artikel 4.

De Voorzitter. — Dan stemmen wij nu over de amendementen A, B en C.

— Il est procédé au vote nominatif sur les amendements A, B et C.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de amendementen A, B en C.

135 membres sont présents.

135 leden zijn aanwezig.

117 votent non.

117 stemmen neen.

18 votent oui.

18 stemmen ja.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Boey, Boegaerts, Bonmariage, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq (Constant), Decoinck, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers,

MM. Delpérée, Demuyter, De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férier, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Henrion, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblert (Antoine), Humblert (Jean), Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lee-mans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Coppieters, De Bondt, De Rouck, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Maes, Pedé, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Op hetzelfde artikel 4 stellen de heren Van der Elst en Vandezande het volgend amendement voor :

Aan het slot van het 1° de woorden « en worden de woorden « voor Brusselse aangelegenheden » vervangen door de woorden « voor het Brusselse gewest » te vervangen door wat volgt : « en wordt de tweede volzin vervangen door de volgende tekst : « Daarbij wordt zorg gedragen dat het Ministerieel Comité voor het Brusselse Gewest evenveel leden van iedere taalgroep telt ».

In fine du § 1°, remplacer les mots « et les termes « des affaires bruxelloises » sont remplacés par les termes « de la région bruxelloise » par ce qui suit : « en veillant à ce que le Comité ministériel de la Région bruxelloise compte un nombre égal de membres de chaque groupe linguistique ».

Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, de tekst die wij wensen te vervangen luidt als volgt : « Daarbij wordt erover gewaakt dat het Ministerieel Comité voor het Brusselse Gewest twee staatssecretarissen telt, waarvan één moet behoren tot een andere taalgroep dan die van de minister die het voorziet. »

Ons amendement strekt ertoe deze tekst te vervangen door de volgende : « Daarbij wordt zorg gedragen dat het Ministerieel Comité voor het Brusselse Gewest evenveel leden van iedere taalgroep telt ».

Ik meen dat dit duidelijk is. Inhoudelijk valt dit amendement samen met dat van de heren Vanderpoorten en Waltniel waarin gesteld wordt : « Het Ministerieel Comité voor het Brusselse Gewest telt onder zijn leden evenveel Nederlandstaligen als Franstaligen. »

Deze twee amendementen zijn inhoudelijk identiek.

De Voorzitter. — Aangezien de twee amendementen inhoudelijk identiek zijn, kunnen wij er misschien tegelijkertijd over stemmen.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, er zal alleen een moeilijkheid zijn wanneer de amendementen worden aangenomen, want dan hebben we twee verschillende teksten. *(Gelach.)*

De Voorzitter. — Dan stel ik het volgende voor : als wij stemmen over één amendement dat dezelfde inhoud heeft als het volgende, kunnen wij daaruit besluiten dat bij verwerping van het ene amendement, ook het volgende wordt verworpen ? *(Instemming.)*

Wij zullen eerst stemmen over het amendement van de heren Van der Elst en Vandezande. Indien het verworpen wordt, vervalt ook A van het volgend amendement van de heren Vanderpoorten en Waltniel :

A. Het 2° van dit artikel aan te vullen als volgt :

Het Ministerieel Comité voor het Brusselse Gewest telt onder zijn leden evenveel Nederlandstaligen als Franstaligen.

A. Compléter le 2° de cet article par la disposition suivante :

Le Comité ministériel de la Région bruxelloise compte un même nombre de membres d'expression néerlandaise et de membres d'expression française.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'amendement de MM. Van der Elst et Vandezande.

Er wordt tot naamsstemming overgegaan over het amendement van de heren Van der Elst en Vandezande.

135 membres sont présents.

135 leden zijn aanwezig.

116 votent non.

116 stemmen neen.

19 votent oui.

19 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bonmariage, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeyss, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleek, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Henrion, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblert (Antoine), Humblert (Jean), Kevers, Kuylen, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lee-mans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Paque, Paulus, Payfa, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coppieters, Daems, De Rouck, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Maes, Pedé, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Amendement A van de heren Vanderpoorten en Waltniel vervalt dus.

Op artikel 4, stellen de heren Vanderpoorten en Waltniel nog het volgende amendement B voor :

B. Het nieuw lid voorgesteld bij het 3° van hetzelfde artikel te doen luiden als volgt :

De koninklijke besluiten, die de samenstelling van deze ministeriële comités regelen, bepalen dat voor de Nederlandstalige Gemeenschap en het Vlaamse Gewest en voor de Franstalige Gemeenschap en het Waalse Gewest slechts één ministerieel comité wordt opgericht.

B. Rédiger comme suit le nouvel alinéa proposé par le 3° du même article :

Les arrêtés royaux réglant la composition de ces comités ministériels précisent qu'un seul comité ministériel est constitué pour la Communauté néerlandaise et la Région flamande et un seul comité ministériel pour la Communauté française et la Région wallonne.

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, dit amendement verwoordt wat ik bij de algemene bespreking heb gezegd nopens asymmetrie en symmetrie. Dit amendement vraagt dat de koninklijke besluiten die de samenstelling van de ministeriële comités regelen, bepalen dat voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaams Gewest enerzijds en voor de Franstalige Gemeenschap en het Waalse Gewest anderzijds slechts één ministerieel comité wordt opgericht.

Het verslag van ridder de Stexhe bevestigt trouwens dat ook door andere commissieleden dan degenen die het hebben ingediend, dit amendement als sympathiek werd begroet.

M. le Président. — La parole est à M. Perin.

M. Perin. — Nous votons cet amendement, Monsieur le Président, puisque nous sommes partisans d'un seul exécutif et contre la « bicéphalie » du projet gouvernemental.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement B. Wij gaan over tot de stemming over het amendement B.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

133 membres sont présents.

133 leden zijn aanwezig.

109 votent non.

109 stemmen neen.

15 votent oui.

15 stemmen ja.

9 s'abstiennent.

9 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Busieu, Calewaert, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, De Seranno, Désir, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelméers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Kevers, Kuylen, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mme Mathieu-Mohin, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Windels et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coen, Demuyter, Février, Henrion, Mme Herman-Michielsens, M. Lagneau, Mme Mayence-Goossens, MM. Pede, Perin, Van den Broeck, Vanderpoorten et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Coppieters, Daems, De Rouck, Maes, Vandekerckhove, (Rik), Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden van de Volksunie de reden van hun onthouding mede te delen. Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, mijn fractie heeft zich onthouden omdat wij deze zaak beschouwen als een aangelegenheid die de Franstaligen aanbelangt.

De Voorzitter. — Ik breng thans het artikel 4 in stemming.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. In artikel 4, eerste lid, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1977, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° De woorden « Ieder ministerieel comité voor gewestelijke aangelegenheden : » worden vervangen door de woorden « Ieder comité, in de zaken die tot zijn bevoegdheid behoren : » ;

2° Het 1° wordt vervangen door wat volgt :

« beraadslaagt over ieder wetsontwerp of koninklijk besluit, betreffende de in artikel 2 of in artikel 2bis opgesomde aangelegenheden » ;

3° In 2° vervallen de woorden « bepaald in artikel 5 » ;

4° In 3° worden de woorden « van het gewest » vervangen door de woorden « van de gemeenschap of van het gewest » en worden de woorden « of in artikel 2bis » toegevoegd na de woorden « in artikel 2 » ;

5° In 4° worden de woorden « het gewestelijk beleid bedoeld in artikel 2 » vervangen door de woorden « het gemeenschapsbeleid of van het gewestelijk beleid bedoeld in artikel 2 of in artikel 2bis » ;

6° In 5° worden de woorden « gewestelijk beleid » vervangen door de woorden « gemeenschapsbeleid of het gewestelijk beleid ».

Art. 5. A l'article 4, alinéa 1^{er}, de la même loi, modifié par la loi du 19 juillet 1977, sont apportées les modifications suivantes :

1° Les termes « Chacun des comités ministériels des affaires régionales : » sont remplacés par les termes « Dans les affaires de sa compétence, chaque comité : » ;

2° Le 1° est remplacé par ce qui suit :

« délibère de tout projet de loi ou d'arrêté royal relatif aux matières énumérées à l'article 2 ou à l'article 2bis » ;

3° Au 2°, les termes « prévus à l'article 5 » sont supprimés ;

4° Au 3°, les termes « de la région » sont remplacés par les termes « de la communauté ou de la région » et les termes « ou à l'article 2bis », sont ajoutés après les termes « à l'article 2 » ;

5° Au 4°, les termes « la politique régionale visée à l'article 2 » sont remplacés par les termes « la politique communautaire ou régionale visée à l'article 2 ou à l'article 2bis » ;

6° Au 5°, les termes « politique régionale » sont remplacés par les termes « politique communautaire ou régionale ».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. In dezelfde wet wordt een artikel 4bis ingevoegd luidend als volgt :

« Art. 4bis. Het eensluidend advies van het bevoegde ministerieel comité van het gewest is vereist vóór iedere beraadslaging in de Ministerraad over een koninklijk besluit tot samenvoeging van de gemeenten, in toepassing van de wet van 23 juli 1971 betreffende de samenvoeging van gemeenten en de wijzigingen van hun grenzen. »

Art. 6. Dans la même loi est inséré un article 4bis, libellé comme suit :

« Art. 4bis. L'avis conforme du comité ministériel de région compétant est requis préalablement à toute délibération en Conseil des ministres sur un arrêté royal concernant la fusion des communes, en application de la loi du 23 juillet 1971 concernant la fusion des communes et la modification de leurs limites. »

De Voorzitter. — Op dit artikel stellen de heren Vanderpoorten en Waltniel volgend amendement voor :

Dit artikel te doen vervallen.

Supprimer cet article.

Het woord is aan de heer Waltniel.

De heer Waltniel. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, over de tekst van artikel 6 werd deze namiddag reeds veel gediscussieerd. De heer Vanderpoorten en ik hebben een amendement ingediend dat ertoe strekt dit artikel te doen vervallen omdat het ons voorkomt dat de bevoegdheid van de nationale regering beperkt wordt door de draagwijdte van de bepalingen in artikel 6.

Immers, eer de Ministerraad zich kan beraden over de toepassing van de wet van juli 1971 inzake de fusie van gemeenten, is er een voorafgaand eensluidend advies nodig van het bevoegd gewestelijke ministerieel comité.

Luidens het verslag heeft een lid van de commissie erop gewezen dat dergelijk advies steeds zal kunnen worden bereikt bij middel van een politiek akkoord onder de meerderheidspartijen, een soort gedragsregel dus. Van deze feitelijke gedragsregel een wettelijke bepaling maken is volgens ons niet gerechtvaardigd. Wij begrijpen trouwens niet waarom de regering zich op dit stuk zo vastklampt aan een tekst die in zeer vele milieus zeer betwist wordt.

Deze namiddag heeft de Eerste minister nog eens herhaald dat de fusie van gemeenten kan worden verwezenlijkt via drie wegen : ten eerste, het parlementair initiatief. Dit ontbreekt er nog aan ! De vijftien jaar dat ik deel uitmaak van het Parlement heb ik steeds gehoord dat een parlamentslid ieder initiatief kan nemen dat niet in strijd is met de openbare orde of de goede zeden.

Ten tweede, de fusie zou ook kunnen worden overlegd in de Ministerraad volgens de gewone procedure. Ik zie niet in hoe het in het hoofd van een minister of parlements lid zou komen de normale werking van de Ministerraad te beknotten.

Dan kom ik tot de kern van het probleem, wat u de derde weg heeft genoemd. Die derde weg betekent in feite dat de Ministerraad zich kan beraden over de fusies van gemeenten volgens de uitzonderingsprocedure van de wet van juli 1971 in twee gevallen: ten eerste, wanneer het gewestelijk ministerieel comité een eensluidend positief advies geeft; ten tweede, wanneer het bevoegd ministerieel comité geen eensluidend advies geeft, als toepassing van het laatste lid van artikel 3 van de wet van 1 augustus 1974. In die gevallen kan de Ministerraad zich dus beraden volgens de procedure voorzien in de wet van 1971. Slechts in één enkel geval is deze bevoegdheid aan de Ministerraad ontzegd, namelijk wanneer het bevoegd ministerieel comité een eensluidend negatief advies geeft. U zult toegeven geachte collega's dat het zeer mager is om de juridische juistheid van deze bepalingen te rechtvaardigen niettegenstaande al de discussies die hierover werden gevoerd.

Waarover het naar onze mening gaat is de politieke draagwijdte van de bepalingen van artikel 6. Het komt ons voor, welke weg men ook kiest, de eerste, de tweede of de derde, dat er volgens deze bepalingen in feite steeds een vetorecht van het ministerieel comité zal bestaan. Dat is van belang wat de toestand in het Brusselse gewest betreft. Wij weten, wanneer wij de samenstellingen van de Brusselse executieve nagaan, dat er geen sprake meer zal zijn van enige fusie in het Brusselse gewest, hoewel die fusie door velen, indien wij tot een zinnige en gezonde staatshervorming willen komen, noodzakelijk wordt geacht.

Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, de bepalingen van artikel 6 zijn voor ons ongrondwettelijk. Door hun diepere betekenis en hun politieke draagwijdte zijn ze in onze ogen eens te meer een grote toegeving aan het FDF. Het zal moeilijk zijn, wat men ook moge beweren, om in de komende fases terug te keren op beslissingen die wij thans nemen. De goedkeuring van artikel 6 is voor ons een struikelblok voor de mogelijke oplossing van het Brusselse probleem. Die oplossing is een *conditio sine qua non* voor een degelijke staatshervorming. Dat zijn de redenen waarom wij bij ons amendement voorstellen artikel 6 te schrappen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Vanderpoorten et Waltniel.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Vanderpoorten en Waltniel.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

135 membres sont présents.

135 leden zijn aanwezig.

114 votent non.

114 stemmen neen.

21 votent oui.

21 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Akkermans, Andr., Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bonmariage, Calewaert, Chabert, Claey, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleeck, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblert (Antoine), Humblert (Jean), Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mme Mathieu-Mohin, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, MM. Piot, Poullain, Poullert, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweet, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenaebale, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel,

Vannieuwenhuysse, Van Spitael, van Waterschoot, Vergeylen, Verleyen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coen, Coppie-ters, De Rouck, Février, Henrion, Jorissen, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Pede, Perin, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De Voorzitter. — Bij dit artikel heeft ook de heer De Bondt volgend amendement ingediend.

In het voorgestelde artikel 4bis het woord « eensluidend » te doen vervallen.

A l'article 4bis proposé, supprimer le mot « conforme ».

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben het met de Eerste minister volkomen eens dat in het kader van de gewestvorming, zoals zij zich vandaag aandient, het aangewezen is, indien men uitvoering wil geven in het kader van de wet van 23 juli 1971, aan de samenvoeging van gemeenten en de wijziging van hun grenzen, dat de betrokken minister van Binnenlandse Zaken het advies inwint van het ministerieel comité van de regio waartoe die gemeenten behoren. Maar men kan mij niet overtuigen dat de minister van Binnenlandse Zaken inderdaad uitvoering zal kunnen geven aan de wet van 1971 indien dit advies eensluidend moet zijn. Vandaar dat ik mij wel kan akkoord verklaren met de raadpleging van de betrokken ministercomités door middel van het uitbrengen van een advies, maar niet met de blokkering van de uitvoering van de wet van 1971 door van dit advies een eensluidend advies te maken. Ik suggereer derhalve het predikaat — ik heb iets tegen predikaten in wetteksten zoals u al weet — « eensluidend » te schrappen maar het woord « advies » te bewaren.

Daarmee doen we niets anders dan vandaag de opportuniteit opbrengen om in de wet te introduceren hetgeen onder de vorige regeringen, onder meer, toen de heer Michel het departement van Binnenlandse Zaken onder zijn beheer had, in feite in de schoot van de regering is geschied. Indien de politieke opportuniteit vraagt daar nu een wetsartikel van te maken — er zijn meer wetsartikelen die overbodig zijn — voor mij niet gelaten, maar ik waarschuw als men het woord « eensluidend » laat staan, dan hoeft men geen profet te zijn om te weten dat deze regering er niet zal toe overgaan, in het kader van de wet van 1971, de fusieoperatie verder te zetten of te wijzigen. De Eerste minister heeft dit trouwens zelf aangevoeld, daar hij in zijn repliek drie wegen heeft geschetst waarlangs de eventuele verdere fusies van gemeenten kunnen geschieden.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. De Bondt à l'article 6.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer De Bondt op artikel 6.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

137 membres sont présents.

137 leden zijn aanwezig.

112 votent non.

112 stemmen neen.

20 votent oui.

20 stemmen ja.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bonmariage, Calewaert, Chabert, Claey, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleeck, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guil-

laume (François), Hanin, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mme Mathieu-Mohin, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborght, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Van-nieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coppieters, Daems, De Bondt, De Rouck, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Maes, Pedé, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Coen, Henrion, Lagneau, Mme Mayence-Goossens et M. Perin.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

M. Perin. — Monsieur le Président, nous nous sommes abstenus parce que nous ne sommes pas d'accord avec le système de l'avis conforme. Mais nous comprenons les motifs des Bruxellois qui ne veulent pas supprimer le mot « conforme ».

De Voorzitter. — De heren Van Ooteghem en Vandezande hebben een subsidiair amendement ingediend dat luidt :

Art. 6. Het voorgestelde artikel 4bis aan te vullen als volgt :

De Ministerraad kan hierover nochtans wel beraadslagen indien het bevoegd ministerieel comité nalaat een advies te verstrekken.

Art. 6. Compléter l'article 4bis proposé par la disposition suivante :

Le Conseil des ministres peut toutefois en délibérer si le comité ministériel compétent omet de donner un avis.

Het woord is aan de heer Van Ooteghem.

De heer Van Ooteghem. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, geachte collega's, zoals iedereen weet, worden of werden alle grote steden in België op een of andere manier bij een fusie betrokken.

Ik denk aan Antwerpen, Gent, Luik enz. Alleen voor de 19 republiekjes van de Brusselse agglomeratie heeft men een uitzondering gemaakt. Nochtans zijn alle Vlamingen het erover eens dat de samenvoeging van de 19 Brusselse gemeenten absoluut noodzakelijk is om de Brusselse Vlamingen te onttrekken aan de willekeur van sommige anti-Vlaamse dorpspotentaten à la Nols.

Artikel 6 van het ontwerp komt er in feite op neer dat het eensluidend advies van het Brussels Ministerieel Comité vereist is vóór iedere beraadslaging in de Ministerraad over een koninklijk besluit tot samenvoeging van Brusselse gemeenten.

Met andere woorden, indien het Brussels Ministerieel Comité opzettelijk geen advies verstrekt over die samenvoeging, kan de Ministerraad er niet over beraadslagen. Concreet betekent dit, dat men aan het FDF een vetorecht toekent. Dat is totaal onaanvaardbaar. Wij zijn dan ook voorstanders van de schrapping van dit artikel. Aangezien die schrapping niet werd aanvaard, moet het artikel op die manier worden aangevuld, dat het Brussels Ministerieel Comité niet bij machte is de uitvoerende macht lam te leggen. Ons amendement heeft de bedoeling het bedrog te beletten dat wij in dit land en vooral te Brussel reeds zo vaak hebben ondervonden. Ons amendement wil een beraadslaging in de Ministerraad mogelijk maken, indien het Brussels Ministerieel Comité weigert of nalaat een advies te verstrekken.

Volgens Eerste minister Martens, kan de regering in elk geval de zaak tot zich trekken, ook indien er geen consensus bestaat. Hij heeft echter niet bevestigd dat dit ook kan wanneer er helemaal geen advies is. Hoe dan ook, in een dergelijke materie, kan men niet duidelijk genoeg zijn.

Wij vragen de Senaat ons amendement goed te keuren en geen tweede maal in de val te trappen zoals dit in verband met de Agglomeratieraad waarin de « FDF-Vlamingen » zetelen, het geval is geweest. (*Applaus op de banken de Volksunie.*)

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement subsidiaire de M. Van Ooteghem.

Wij gaan over tot de stemming over het subsidiair amendement van de heer Van Ooteghem.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'amendement de M. Van Ooteghem.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het subsidiair amendement van de Heer Van Ooteghem.

130 membres sont présents.

130 leden zijn aangezig.

112 votent non.

112 stemmen neen.

18 votent oui.

18 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Boey, Bo-gaerts, Bonmariage, Calewaert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), De Kerpel, Deleek, Mme De Looze-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, De Seranno, Désir, De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Openbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), MM. Gillet (Roland), Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Henrion, Hismans, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborght, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Van-nieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Chabert, Coppieters, De Rouck, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Maes, Pedé, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

De heer Chabert, Minister van Verkeerswezen. — Ik heb mij vergist, Mijnheer de Voorzitter. Ik wou neen stemmen.

De Voorzitter. — Akte wordt u gegeven voor deze verklaring. Ik breng het artikel 6 in stemming.

Je mets aux voix l'article 6.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. In artikel 5, derde lid, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1977, worden de woorden « voor gewestelijke aangelegenheden » vervangen door de woorden « bevoegd voor de in artikel 2 opgesomde aangelegenheden ».

Art. 7. Dans l'article 5, alinéa 3, de la même loi, modifié par la loi du 19 juillet 1977, les termes « des affaires régionales » sont remplacés par le termes « compétent pour les matières énumérées à l'article 2 ».

De Voorzitter. — Bij dit artikel werd een amendement ingediend door de heren Van der Elst en Vandezande, dat luidt :

De tekst van dit artikel, welke § 2 zou vormen, te laten voorafgaan door een § 1, luidende :

§ 1. In artikel 5, eerste lid, van dezelfde wet, wordt de tekst onder 1°, 2° en 3° na de woorden «de volgende criteria» vervangen door:

1° 40 pct. wordt verdeeld in verhouding tot het bevolkingscijfer van ieder gewest;

2° 20 pct. wordt verdeeld in verhouding tot de oppervlakte van ieder gewest;

3° 40 pct. wordt verdeeld in verhouding tot de opbrengst van de personenbelasting in het gewest.

Faire précéder le texte de cet article, qui deviendrait le § 2, par un § 1^{er}, libellé comme suit:

§ 1^{er}. A l'article 5, premier alinéa, de la même loi, remplacer le texte figurant aux 1°, 2° et 3° après les mots «les critères suivants», par:

1° 40 p.c. sont répartis au prorata du chiffre de la population de chaque région;

2° 20 p.c. sont répartis au prorata de la superficie de chaque région;

3° 40 p.c. sont répartis au prorata du rendement de la région au produit de l'impôt des personnes physiques.

Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Van Vlaamse zijde wordt de opmerking gemaakt dat de criteria die aan de basis liggen van de verdeling van de kredieten tussen de gewesten en de gemeenschappen uitermate nadelig uitvallen voor de Vlaamse gemeenschap.

Wij wensen door dit amendement aan deze toestand een verbetering te brengen door de criteria aan te passen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Van der Elst et Vandezande.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Van der Elst en Vandezande.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'amendement de MM. Van der Elst et Vandezande.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het amendement van de heren Van der Elst en Vandezande.

133 membres sont présents.

133 leden zijn aanwezig.

116 votent non.

116 stemmen neen.

11 votent oui.

11 stemmen ja.

6 s'abstiennent.

6 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bonmariage, Calewaert, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleecq, Delpérée, Demuyter, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Fézir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijss, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Émile), Guillaume (François), Hanin, Henrion, Hismans, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Kervers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Perin, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Poulet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweet, Tilquin, Tous-saint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandena-beele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborgh, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwen-huyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Coppieters, De Rouck, Jorissen, Maes, Vandekerckhove (Rik), Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Boey, Février, Pede, Van den Broeck, Vanderpoorten et Waltniel.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, de Vlaamse leden van de liberale fractie hebben zich onthouden, omdat zij de huidige criteria voor de verdeling van de kredieten niet rechtvaardig vinden voor de Vlaamse gemeenschap maar het amendement is ook niet juist.

Mevr. De Loore-Raeymaekers. — Mijnheer de Voorzitter, ik was te laat, maar ik wilde «neen» stemmen.

De Voorzitter. — Akte wordt u gegeven van deze verklaring.

Ik breng het artikel 7 in stemming.

Je mets aux voix l'article 7.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Artikel 8 luidt.

Art. 8. De Koning kan de bepalingen van de wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van gewestelijke instellingen, in voorbereiding van de toepassing van artikel 107^{quater} van de Grondwet, coördineren met de bepalingen die deze wet, op het tijdstip van de coördinatie, uitdrukkelijk of impliciet gewijzigd hebben.

Te dien einde kan Hij, in de coördinatie:

1. De volgorde en de nummering van de te coördineren bepalingen wijzigen;

2. De verwijzingen in de te coördineren bepalingen vernummeren in overeenstemming met de nieuwe logische nummering.

Art. 8. Le Roi peut coordonner les dispositions de la loi du 1^{er} août 1974 créant des institutions régionales, à titre préparatoire à l'application de l'article 107^{quater} de la Constitution, avec les dispositions par lesquelles cette loi a été modifiée de manière expresse ou implicite au moment de la coordination.

A cette fin, Il peut, dans la coordination:

1. Modifier dans la coordination l'ordre de succession et la numérotation des dispositions à coordonner;

2. Numérotter les références des dispositions à coordonner en fonction de la nouvelle numérotation logique.

La parole est au rapporteur.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur le Président, cet article 8 vise la coordination des dispositions.

J'ai demandé la parole parce que je souhaite profiter de la présence de nombreux ministres pour leur rappeler que la plupart des projets de loi déposés par le gouvernement se terminent généralement par une disposition donnant au Roi un pouvoir de coordination. Or, il existe une loi du 13 juin 1961 qui a réglé d'une façon générale le pouvoir du Roi de coordonner les dispositions législatives, ce qui doit se faire en accord avec le bureau de coordination du Conseil d'Etat, créé à cette fin, et sous la surveillance de la section de législation.

Alors, de grâce, qu'on ne prévoie plus une telle disposition lors du dépôt de projets de loi. Le Premier ministre a bien voulu nous dire, en commission, qu'il appliquerait cette procédure à l'occasion de cette coordination.

M. Vanderpoorten dira, je pense, qu'il ne votera pas ce texte parce qu'il est inutile. Moi, je le voterai, parce qu'il m'a donné l'occasion de rappeler ce principe au gouvernement. (Rires.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, degenen die in de toekomst de commentaren bij artikel 8 in het verslag van de geachte heer de Stexhe zullen lezen zullen wel enigszins verwonderd zijn. Daarin staat onder meer: «Een commissielid zegt» — wij weten wie dat is — «dat al te vaak wordt voorbijgegaan aan de wet van 13 juli 1961 die de bevoegdheid van de Koning heeft geregeld... Hij stelt voor dat de Regering die procedure zal aanwenden. De Eerste minister stemt hiermee in.»

Dan is het toch duidelijk, Mijnheer de Voorzitter, dat dit artikel moet vervallen. Of bent u misschien van mening veranderd, Mijnheer de Eerste Minister?

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik heb ingestemd met de suggestie die de heer de Stexhe in openbare vergadering heeft herhaald, dus met het behoud van de tekst.

L'article 8, Monsieur de Stexhe, découle d'une initiative parlementaire. Il s'agit d'un amendement déposé par un membre de la Chambre, M. Uyttendaele.

M. le Président. — Cet amendement n'émane donc pas d'un membre du Sénat.

M. Martens, Premier Ministre. — C'est ce que j'ai voulu souligner, Monsieur le Président.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, nous passons au vote sur l'article 8.

De heer Vanderpoorten. — We vragen de naamstemming, Mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan negen leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'article 8.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over artikel 8.

138 membres sont présents.

138 leden zijn aanwezig.

114 votent oui.

114 stemmen ja.

24 votent non.

24 stemmen neen.

En conséquence l'article 8 est adopté.

Derhalve is artikel 8 aangenomen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bonmariage, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleecq, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelsemeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Humblet (Jean), Kevers, Kuylén, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mme Mathieu-Mohin, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, MM. Piot, Poullain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyn, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coen, Coppie-ters, Demuyter, De Rouck, Février, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Lagneau, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Pede, Perin, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

M. le Président. — L'article 9 est ainsi rédigé:

Art. 9. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

Art. 9. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Dames en Heren, ik stel u voor na de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel de vergadering voor een half uur te schorsen. Bij de hervatting zouden wij de vier internationale verdragen behandelen evenals de interpellatie van de heer Neuray.

Je vous propose de suspendre la séance pendant une demi-heure.

A la reprise nous discuterions d'abord les quatre projets portant approbation d'actes internationaux et nous passerions ensuite à l'interpellation de M. Neuray. (*Assentiment.*)

Dan gaan wij nu over tot de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

139 membres sont présents.

139 leden zijn aanwezig.

109 votent oui.

109 stemmen ja.

25 votent non.

25 stemmen neen.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Busieau, Calewaert, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Cornelis, Croux, Cudell, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleecq, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelsemeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Hismans, Hostekint, Hoyaux, Hubin, Humblet (Antoine), Kevers, Kuylén, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mme Mathieu-Mohin, MM. Mesotten, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, MM. Piot, Poullain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyn, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coen, Coppie-ters, Daems, Demuyter, De Rouck, Février, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Lagneau, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Pede, Perin, Vandekerckhove (Rik), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Bonmariage, De Bondt, de Wasseige, Humblet (Jean) et Neuray.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb niet neen gestemd, omdat ik akkoord ga met de uitvoering van de onmiddellijke fase van het regeerakkoord inzake de staatshervorming.

Ik heb niet ja gestemd, omdat het antwoord van de Eerste minister in verband met de verwerping van amendementen mijnerzijds op het artikel 4 over het optreden van het Ministercomité voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest mij geen voldoening heeft gegeven. Ik ben zo vrij de Eerste minister te refereren naar de samenstelling van de Brusselse Gewestelijke Ministercomités sinds 1 augustus 1974 om het ongegronde van zijn repliek te beklemtonen.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, le Rassemblement wallon s'est abstenu car il n'a pas voulu voter contre ce projet qui contient des éléments positifs. Il engage en effet, la réforme de l'Etat dans un sens fédéraliste, thèse qui a toujours figuré à son programme.

Nous n'avons pu voter ce projet, parce qu'il comporte des éléments négatifs. Son contenu nous paraît trop faible et, au surplus, nous ne savons pas quand ni comment le gouvernement traduira en textes de loi l'étape suivante.

Enfin, la tutelle sur Malmédy-Waimes, reste de la compétence du ministre de l'Intérieur, alors que cette région fait partie intégrante de la Wallonie.

M. le Président. — La séance est suspendue.

— La séance est suspendue à 20 heures.

De vergadering wordt geschorst te 20 uur.

Elle est reprise à 20 h 30 m.

Ze wordt hervat te 20 u. 30 m.

*De heer Boey, ondervoorzitter, vervangt
de heer Robert Vandekerckhove als voorzitter*

De Voorzitter. — De vergadering is hervat.

La séance est reprise.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET L'Australie, TENDANT A EVITER LA DOUBLE IMPOSITION ET A PREVENIR L'EVASION FISCALE EN MATIERE D'IMPOTS SUR LE REVENU, SIGNÉE A CANBERRA LE 13 OCTOBRE 1977

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN AUSTRALIE, TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING EN HET VOORKOMEN VAN HET ONTGAAN VAN BELASTING MET BETREKKING TOT BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN, ONDERTEKEND TE CANBERRA OP 13 OKTOBER 1977

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi concernant la Convention entre le Royaume de Belgique et l'Australie, tendant à éviter la double imposition.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet betreffende de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en Australië tot het vermijden van dubbele belasting.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Personne ne demandant la parole, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. La Convention entre le Royaume de Belgique et l'Australie tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Canberra le 13 octobre 1977 sortira son plein et entier effet.

Enig artikel. De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en Australië tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Canberra op 13 oktober 1977 zal volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We zullen later stemmen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote de l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA REPUBLIQUE DE COTE-D'IVOIRE, TENDANT A EVITER LA DOUBLE IMPOSITION ET A PREVENIR L'EVASION FISCALE EN MATIERE D'IMPOTS SUR LE REVENU, SIGNÉE A ABIDJAN LE 25 NOVEMBRE 1977

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE REPUBLIEK IVOORKUST, TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING EN TOT HET VOORKOMEN VAN HET ONTGAAN VAN BELASTING INZAKE BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN, ONDERTEKEND TE ABIDJAN OP 25 NOVEMBER 1977

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi concernant la Convention entre le Royaume de Belgique et la République de Côte-d'Ivoire, tendant à éviter la double imposition.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet betreffende de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Ivoorkust tot het vermijden van dubbele belasting.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Personne ne demandant la parole, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. La Convention entre le Royaume de Belgique et la République de Côte-d'Ivoire tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Abidjan le 25 novembre 1977 sortira son plein et entier effet.

Enig artikel. De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Ivoorkust tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, ondertekend te Abidjan op 25 november 1977 zal volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We zullen later stemmen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote de l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION INTERNATIONALE DE 1974 POUR LA SAUVEGARDE DE LA VIE HUMAINE EN MER, ET DE L'ANNEXE, FAITES A LONDRES LE 1^{er} NOVEMBRE 1974, AINSI QUE DU PROTOCOLE DE 1978 RELATIF A CETTE CONVENTION, ET DE L'ANNEXE, FAITS A LONDRES LE 17 FEVRIER 1978

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET INTERNATIONAAL VERDRAG VAN 1974 VOOR DE BEVEILIGING VAN MENSENLEVEN OP ZEE, EN VAN DE BIJLAGE, OPGEMAAKT TE LONDEN OP 1 NOVEMBER 1974 ALSMEDE VAN HET PROTOCOL VAN 1978, BETREFFENDE DIT VERDRAG, EN VAN DE BIJLAGE, OPGEMAAKT TE LONDEN OP 17 FEBRUARI 1978

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi concernant la Convention internationale pour la sauvegarde de la vie humaine en mer.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet betreffende het Internationaal Verdrag voor de beveiliging van mensenlevens op zee.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Personne ne demandant la parole, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. La Convention internationale de 1974 pour la sauvegarde de la vie humaine en mer, et l'Annexe, faites à Londres le 1^{er} novembre 1974 ainsi que le Protocole de 1978 relatif à cette Convention et l'Annexe, faits à Londres le 17 février 1978, sortiront leur plein et entier effet.

Enig artikel. Het Internationaal Verdrag van 1974 voor de beveiliging van mensenlevens op zee, en de Bijlage, opgemaakt te Londen op 1 november 1974 alsmede het Protocol van 1978 betreffende dit Verdrag, en de Bijlage, opgemaakt te Londen op 17 februari 1978, zullen volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We zullen later stemmen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote de l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DU PROTOCOLE ADDITIONNEL, SIGNE A LUXEMBOURG LE 21 JUIN 1977, MODIFIANT LA CONVENTION BELGO-FRANCO-LUXEMBOURGEOISE REGLANT L'EXPLOITATION DU RESEAU DES CHEMINS DE FER LUXEMBOURGEOIS, SIGNÉE A LUXEMBOURG LE 17 AVRIL 1946

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET TOEGEVOEGD PROTOCOL, ONDERTEKEND TE LUXEMBURG OP 21 JUNI 1977, TOT WIJZIGING VAN DE BELGISCH-FRANS-LUXEMBURGSE OVEREENKOMST INZAKE DE EXPLOITATIE VAN HET LUXEMBURGSE SPOORWEGNET, ONDERTEKEND TE LUXEMBURG OP 17 APRIL 1946

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation du Protocole additionnel relatif à l'exploitation du réseau des chemins de fer luxembourgeois.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Toegevoegd Protocol inzake de exploitatie van het Luxemburgse spoorwegnet.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Kevers, rapporteur. — Je me réfère à mon rapport, Monsieur le Président.

M. le Président. — Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Enig artikel. Het Toegevoegd Protocol ondertekend te Luxemburg op 21 juni 1977, tot wijziging van de Belgisch-Frans-Luxemburgse Overeenkomst inzake de exploitatie van het Luxemburgse spoorwegnet, ondertekend te Luxemburg op 17 april 1946, zal volkomen uitwerking hebben.

Article unique. Le Protocole additionnel signé à Luxembourg le 21 juin 1977, modifiant la Convention belgo-franco-luxembourgeoise réglant l'exploitation du réseau des chemins de fer luxembourgeois, signé à Luxembourg le 17 avril 1946, sortira sur plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote de l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

INTERPELLATION DE M. NEURAY AU MINISTRE DE L'AGRICULTURE ET DES CLASSES MOYENNES SUR «L'EVOLUTION DE LA BRUCELLOSE ET LA MANIERE DONT L'ARRETE ROYAL DU 6 DECEMBRE 1978 EST APPLIQUE»

INTERPELLATIE VAN DE HEER NEURAY TOT DE MINISTER VAN LANDBOUW EN MIDDENSTAND OVER «HET VERLOOP VAN DE BRUCELLOSE EN DE WIJZE WAAROP HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 6 DECEMBER 1978 WORDT TOEGEPAST»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Neuray au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur l'évolution de la brucellose et la manière dont est appliqué l'arrêté royal du 6 décembre 1978.

La parole est à l'interpellateur.

M. Neuray. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, mes chers collègues, je me demande si certains n'auraient pas été heureux de voir M. Gendebien et moi-même rester dans la bétailière dans laquelle nous avons été séquestrés. (*Sourires.*)

J'espérais pouvoir faire une intervention essentiellement technique mais les événements d'hier m'obligent à me placer d'abord sur le plan politique.

L'interpellation que j'ai l'honneur de développer devant vous aujourd'hui a été demandée d'urgence il y a un mois. Elle a été reportée à deux reprises à la demande instante et pressante du ministre. Hier, à la veille de mon intervention, avant que le ministre ait eu l'occasion de préciser sa politique sur cette question importante, son administration a décidé d'agir: 16 camionnettes de gendarmerie et une centaine d'hommes, fusil au poing, ont enlevé, au mépris du droit le plus élémentaire, une quarantaine de bêtes dont personne ne peut dire si elles sont malades. J'estime qu'en agissant ainsi, le gouvernement a véritablement bafoué l'institution parlementaire et cela me semble très grave.

Le ministre a prétendu et prétend toujours qu'il s'agit d'une mesure judiciaire. C'est faux. J'ai trop de respect — il a encore augmenté depuis peu — pour la justice de ce pays et suffisamment de confiance en elle pour imaginer qu'un procureur du Roi puisse prendre une telle décision sans notification à l'interpellé et sans l'avoir entendu. C'est tellement vrai que, lorsqu'un procureur du Roi veut disposer de la gendarmerie, il éprouve de nombreuses difficultés. Hier, on a déployé plus de forces de gendarmerie pour enlever une quarantaine de vaches que pour poursuivre les évadés de la prison de Namur.

En vérité, ce sont les services vétérinaires qui ont monté cette affaire, peut-être à votre insu, Monsieur le Ministre, mais vous en portez la responsabilité et aujourd'hui, ils doivent s'en mordre les doigts. Pourquoi l'ont-ils fait? Je vais vous l'expliquer.

Votre inspection vétérinaire veut absolument faire un exemple et montrer qu'en matière de brucellose, elle va se montrer désormais sévère.

Elle n'est pas loin d'imaginer que la brucellose est due à quelques mauvaises têtes soutenues par quelques parlementaires. En supprimant les irréductibles, on ferait disparaître la brucellose comme par enchantement ! Douce illusion, croyez-moi.

Ensuite, il fallait faire vite avant mon interpellation et avant la fermeture annuelle de l'abattoir. Voilà pourquoi on a agi avec précipitation.

La troisième raison, la plus importante, est que votre administration vit dans le rêve. Elle croit que la lutte contre la brucellose est à son dernier stade, celui de l'éradication; c'est faux et elle ne veut pas le reconnaître. La réalité, je vais vous la dépeindre, bien imparfaitement et, croyez-le, sans aucun plaisir.

Je ne veux faire dans cette affaire aucune démagogie, contrairement à ce que certains semblent insinuer. L'avantage politique que je pourrais en tirer est, vous vous en rendez compte, très mitigé, encore que vous m'avez beaucoup aidé dans ce domaine.

J'ai essentiellement en vue deux choses : l'intérêt de la collectivité; l'intérêt des agriculteurs et de l'agriculture wallonne.

Monsieur le Ministre, je ne ferai pas un long historique. Je pourrais invoquer l'interpellation de mon collègue Gendebien en mai 1973. A cette époque, on allait entrer, d'après vous, dans la phase finale de l'élimination de la maladie. Mais, en 1975, vous étiez obligé de reconnaître, ici-même à l'occasion de mon interpellation, la recrudescence de la maladie dans certaines régions. C'était l'époque où vos services décidaient de poursuivre des agriculteurs dans le cadre de la législation anti-brucellique. Heureusement, on n'a pas été jusqu'au bout et, à ma connaissance, ces exploitations ne posent plus de problèmes actuellement.

Nous voici en 1979. Les chiffres officiels des dernières années pourraient faire illusion : en 1976, 298 foyers; en 1977, 218.

Mais déjà en 1978, avec 244 foyers, on constatait une augmentation de leur nombre dans quatre provinces, dont la Flandre occidentale, une stabilisation dans deux autres et une baisse dans trois seulement.

Ces chiffres cachent mal une réalité qui aujourd'hui transparaît de toute part. Le nombre de cas de brucellose était, comme nous l'avons toujours dit, sous-évalué. L'augmentation des primes, le fait qu'il s'agit d'une maladie contagieuse légale, permettent aujourd'hui une connaissance meilleure, mais, nous le verrons, encore bien inexacte de la réalité.

Quelle est la situation actuelle ? Bien que ne disposant pas encore de chiffres pour les premiers mois de 1979, je crois pouvoir dire que dans certains cantons, elle est franchement mauvaise.

Dans le canton de Dinant, on peut considérer que quatre villages sur cinq sont atteints, et, dans certains cas, plus de la moitié des exploitations possèdent des bêtes brucelliques. Un jour, tout au début du printemps, un de vos inspecteurs devait voir 37 exploitations. Le canton de Huy qui était indemne est, lui aussi, touché. En principe, la province du Hainaut serait indemne, mais, dans le sud, certaines exploitations sont contaminées. Dans le ressort de l'inspection de Liège plusieurs exploitations sont également atteintes.

Il s'agit là de données officielles. Mais quand on s'informe un peu, on constate qu'elles ne correspondent pas toujours à la réalité et que la situation est plus mauvaise encore. Il existe, en effet, des bêtes malades non déclarées. Il y a aussi les échanges de bêtes : c'est ainsi que des bêtes malades deviennent « saines » parce que des marchands disposent de cartes correspondant à des animaux indemnes.

On constate que la maladie est surtout répandue en Wallonie. En 1978, il en est ainsi pour les trois quarts des cas, il est possible que le gibier sauvage soit une source de réinfection et les bois sont situés surtout dans le sud du pays.

Personnellement, je ne suis pas certain de pouvoir me fier aux chiffres officiels donnés pour le nord du pays.

Tout d'abord, parce que nous savons que les services de contrôle quels qu'ils soient, qu'il s'agisse du contrôle dans les abattoirs ou des contrôles fiscaux, sont beaucoup plus coulants en Flandre qu'en Wallonie. Pourquoi en serait-il autrement pour la brucellose ?

Ensuite, parce que des informations me font croire que l'utilisation dans les aliments d'immunodépresseurs ou de corticoïdes, qui masquent la maladie n'est pas rare. Et on sait combien les éleveurs du nord utilisent facilement les adjuvants chimiques. Des anabolisants aux immunodépresseurs et aux corticoïdes, le pas n'est pas bien grand.

Qui surveille la présence de ces produits dans la viande ? Aucun de nos laboratoires. Seuls quelques laboratoires universitaires sont équipés et qualifiés pour procéder à ces analyses.

Par conséquent, ceux qui empoisonnent le public et masquent la maladie sont à couvert et bien tranquilles.

A l'étranger, en Allemagne, en janvier 1979, 19 foyers étaient apparus en Rhénanie-Palatinat. Remarquons en passant qu'il s'agit d'une région aussi grande que la Wallonie.

En France, la brucellose est réapparue en Bourgogne, notamment dans la région de Saulieu, et dans le Nord. Quant au grand-duché de Luxembourg, il est officiellement indemne, mais plusieurs informations contredisent cette vue officiellement optimiste.

Le réajustement des primes incite plus qu'avant les agriculteurs à déclarer les bêtes malades et on s'aperçoit, comme je le signalais, que les foyers sont bien plus nombreux qu'on ne le pensait.

Dans certains cas, des éleveurs pourraient même être tentés par la prime et je serais curieux de voir si l'on ne va pas assister, d'ici quelque temps, à l'augmentation du nombre de déclarations dans le nord du pays.

Par contre, dans d'autres cas — exploitations qui ont déjà été touchées, bétail de grande valeur —, des foyers existants ne sont pas déclarés. On trouve régulièrement des avortons déposés à la porte de certains abattoirs.

Les conséquences d'une telle situation qui, en de nombreux endroits, est plus mauvaise que celle qui sévissait il y a trois ou quatre ans, sont nombreuses.

La première, c'est l'accroissement considérable du coût de la lutte. Aux centaines de millions déjà engouffrés, s'ajoutent ceux que vous avez prévus cette année. Si on était certain du résultat, j'accepterais volontiers ce sacrifice, mais je crains fort qu'étant donné la situation réelle, ces sommes importantes ne soient dépensées en pure perte.

La brucellose sévit surtout dans le sud-est, région privilégiée de l'une des races les plus prestigieuses, la bleu-blanc. Cette race a une distribution géographique limitée; son patrimoine génétique est, par conséquent, restreint. La politique suivie a déjà fait subir des pertes probablement irréparables.

Je ne peux comprendre comment nos fonctionnaires locaux et les chercheurs ne se battent pas pour éviter la suppression de bêtes appartenant à cette race. Il faut examiner toutes les possibilités de sauver ce bétail, résultat d'une très longue sélection, et tout faire pour y parvenir.

Heureusement, nos grands éleveurs continuent à être indemnes, le plus souvent, mais nous verrons dans un instant que ce n'est pas par hasard.

De toute manière, à la suite de ces épurations, le potentiel d'élevage de la région wallonne s'appauvrit et les indemnités ne compensent pas la perte du patrimoine génétique.

Etant donné l'impossibilité de retrouver de bonnes bêtes bleu-blanc, le remplacement du cheptel viandeux se fait presque toujours par du cheptel laitier. Certains inspecteurs poussent d'ailleurs à cette transformation. On se demande pourquoi, alors que des excès de lait pèsent sur les marchés. Cette politique est d'ailleurs tout à fait contraire aux propositions de la CEE.

Finalement, en plus du coût de l'épuration, la collectivité devra supporter la charge du soutien des prix du lait.

On peut se demander également si la CEE n'espère pas, via la lutte contre la brucellose, réduire encore le nombre d'agriculteurs. Cela, je ne puis l'admettre.

En mai 1975, je déposais une proposition de loi sur la lutte contre la brucellose bovine. Elle préconisait l'utilisation, sur une grande échelle, du vaccin 45/20. Elle fut rejetée dédaigneusement par votre administration, parce que « elle manque de réalisme, elle n'est acceptable ni sur le plan psychologique et technique ni sur le plan financier ».

Hélas ! ce ne sont pas vos fonctionnaires qui ont eu raison. Leur politique, comme je le prévoyais, a lamentablement échoué tant sur le plan psychologique que sur les plans technique et financier. Si on avait suivi ma proposition on ne serait pas dans la situation actuelle.

La meilleure preuve de la justesse de ma proposition, je la trouve dans le comportement de nombreux grands éleveurs, qui vaccinent après chaque prise de sang avec le 45/20.

Un seul l'a reconnu publiquement, mais bien d'autres le font et votre administration le sait. Heureusement, dans certains cas, le comportement de certains inspecteurs est plus logique que leurs dé-

clarations officielles. Et ils ont raison. Quelqu'un peut-il risquer son patrimoine pour respecter une législation visiblement mal adaptée ?

Le 45/20 a, de plus, l'avantage considérable d'accélérer l'établissement du diagnostic. Enfin, il ne laisse pas de trace et, par conséquent, ne pose pas de problème au point de vue du commerce, ce que confirme la réalité quotidienne.

On aurait pu imaginer que l'Institut national vétérinaire se serait penché sur le problème de la brucellose, qu'il aurait entrepris l'anamnèse détaillée de certains cas pour retrouver l'origine réelle de la maladie, qu'il aurait étudié attentivement le vaccin 45/20.

Il semble que rien n'ait été fait et moi, dans ma candeur naïve, je me permets d'en être étonné.

Plus récemment, un nouveau vaccin a été mis au point par les Français. Le brevet a été acheté par les USA où il est admis et utilisé dans plusieurs Etats. La réaction sérologique est faible et disparaît après huit semaines.

Un éleveur a demandé au ministre de pouvoir faire des essais sous contrôle vétérinaire. On aurait pu s'attendre à ce que l'Institut nationale vétérinaire se précipite immédiatement pour étudier cette nouvelle possibilité de lutte, ne fût-ce que par simple curiosité scientifique, celle qui doit animer tout chercheur; eh bien non. On s'est heurté à un refus catégorique dans des termes que je ne me permettrai pas de rapporter devant notre assemblée.

Monsieur le Ministre, je demande que des explications complètes et détaillées me soient fournies sur les raisons d'une attitude aussi éloignée à mon avis d'une saine conception de la recherche scientifique.

C'est d'autant plus grave que, dans la revue vétérinaire en 1977, M. Nicolas rappelle que les Américains considèrent que, dans les zones infectées à moins de 0,5 p.c., il faut vacciner au moins pendant cinq ans après avoir atteint ce taux, sinon l'infection reprend sa marche ascendante. C'est un point qui me paraît très important.

Aujourd'hui, une simple décision administrative a pour conséquence la faillite, la ruine d'un agriculteur.

Ce n'est pas une vue de l'esprit, mais la réalité. Peut-on admettre qu'une administration de l'agriculture contribue aussi efficacement à ruiner certains agriculteurs ? En fait, ceux qui disent tout haut la vérité sont très gênés. Ils mettent en cause le comportement de certains de vos fonctionnaires. C'est un péché inqualifiable.

Monsieur le Ministre, faites faire des enquêtes honnêtes, claires, franches sur la situation, par des gens parfaitement indépendants. Vous serez, j'en suis certain, convaincu mais effrayé. Il est grand temps que les faits l'emportent sur les théories dans cette affaire.

Mon intervention a déjà été longue. Je devrais encore parler du commerce qui achète les bêtes brucelliques à bas prix pour les revendre à la boucherie au prix normal. Pourquoi l'Etat n'achète-t-il pas lui-même les bêtes atteintes ? Cela coûterait moins cher et les agriculteurs toucheraient ce qu'il leur revient. Il faudrait encore vous dire un mot des contrôles insuffisants des prescriptions sanitaires, de la manière dont le préjudice est évalué ainsi que de l'interprétation des résultats des analyses.

Que comptez-vous faire ?

Je me permets quelques suggestions. Tout d'abord de faire établir un rapport complet sur la situation de la brucellose en Belgique, et sur toutes les pratiques illégales auxquelles elle donne lieu. Ensuite, de faire rechercher les causes profondes de cet état de choses, de déterminer les vrais responsables, y compris et surtout du côté de la recherche et de l'administration. Ne vous trompez pas de cible; ne condamnez pas ceux qui disent la vérité, même si elle est désagréable à entendre. S'ils contestent la loi, ils sont en fait moins dangereux que ceux qui, apparemment, la respectent mais qui, dans l'ombre, la violent. Ne poursuivez pas ceux qui ont essayé d'aider les fermiers, avec tous les moyens disponibles et qui ont tenté de faire de leur mieux pour compenser la carence et les variations des services officiels, tant de l'inspection que de la recherche. Adaptez enfin les conditions de lutte à la situation réelle et non pas à celle que l'on souhaiterait avoir.

L'arrêté royal de 1978 doit être abrogé et remplacé par un texte adapté à la réalité. D'ailleurs, je pense, que depuis aujourd'hui vous y serez contraint, par une décision du tribunal de Namur qui vous enjoint désormais de déterminer si l'abattage est le moyen d'éliminer la maladie. Veillez aussi à protéger efficacement les zones indemnes et les exploitations saines. Enfin, faites réexaminer les réglementations de la CEE qui semblent viser plus à faire disparaître les animaux et les agriculteurs qu'à juguler la maladie. (*Applaudissements sur certains bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — La parole est à M. Bataille.

M. Bataille. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, ma profession de vétérinaire et de vulgarisateur agricole m'a permis d'approcher depuis longtemps le problème de la brucellose. Je sais que c'est une affection très contagieuse, avec une évolution très variable et qui peut provoquer des avortements en série de toutes les femelles gestantes d'une étable, d'où son nom ancien « d'avortement épizootique ».

Cette affection cache bien d'autres complications qui peuvent atteindre tous les organes de l'organisme animal et, ce qui est plus grave, les humains. C'est pourquoi la lutte doit être poursuivie sans relâche et le meilleur moyen d'en finir, c'est l'abattage des sujets atteints. Certes, il faut un contrôle de plus en plus sévère pour que les étables saines soient parfaitement protégées; c'est le vœu général de tous les exploitants et des associations agricoles.

Si l'infection est mise en évidence, il y a abattage par ordre et, pour les propriétaires dont l'étable est infectée, c'est dramatique. Voir partir un pourcentage élevé, ou tout son cheptel, fruit d'une sélection de longues années, sélection que a exigé tant d'heures de travail, des sacrifices, de la persévérance, est une plaie douloureuse, bien difficile à guérir et une perte souvent irréparable. Nous le comprenons mieux que quiconque pour l'avoir vécu dans nos campagnes.

Comme dans toute lutte organisée, et on n'y insiste pas assez, la collaboration de tous est requise: inspecteurs, vétérinaires, marchands et éleveurs, exploitants. Sans cette parfaite collaboration, nous n'arriverons jamais à un pays exempt de cette infection.

Les inspecteurs doivent être assez souples, et j'en connais plus d'un qui le sont, pour permettre dans certains cas la vaccination, si elle est indiquée, et pour une évaluation la plus exacte du bétail abattu.

Les confrères vétérinaires doivent mener une lutte de tous les instants et ne doivent pas donner libre cours aux déclarations de charlatans, déclarations qui rapportent seulement au porte-monnaie de ceux qui les propagent. S'il est des confrères qui ont découvert ou qui ont l'expérience d'un traitement scientifique valable, qu'ils le déclarent tout de suite afin de pouvoir réaliser des expériences.

M. Neuray. — Et l'Institut royal de médecine vétérinaire, à quoi sert-il ?

M. Bataille. — Faites-lui des propositions valables !

Ce serait un apport inespéré à l'élevage belge et mondial.

Les exploitants doivent déclarer tout de suite, et j'insiste, toute suspicion d'infection et collaborer loyalement à la lutte.

Les marchands, les transporteurs doivent prendre toutes les précautions nécessaires pour éviter la contagion et, surtout, ne pas remettre dans le commerce des sujets infectés.

C'est à cette seule condition, la collaboration de tous, que l'on peut espérer vaincre une infection contagieuse redoutable et permettre des statistiques officielles valables, tant il est vrai que là où l'honnêteté est absente, rien de bon, rien de grand, rien de vrai ne peut être réalisé.

Des 89 000 exploitations sous contrôle, 98 p.c. sont indemnes. De 1975 à 1978, les foyers déclarés sont passés de 414 à 244.

Le nouvel arrêté de 1978 est plus strict si bien que les foyers seront peut-être plus nombreux cette année parce que les animaux positifs constituent un foyer alors qu'auparavant, pour déclarer un foyer, des avortements devaient être constatés. Certes des « brebis galeuses » ont permis de passer à côté de déclaration de foyer puisqu'elles se sont adressées à des laboratoires officiels qui ont réalisé des analyses sanguines. Au vu des résultats les exploitants ont écarté les sujets positifs si bien que lors de bilan d'étables les résultats étaient faux. D'autres exploitants ou marchands emploient des produits pour masquer la maladie.

Je ne sais pas si vous êtes au courant, mais ce procédé est en vigueur non loin de chez vous, M. Neuray.

C'est vous dire qu'au niveau du prélèvement du sang les responsabilités sont grandes.

Il y a parfois en ce domaine un manque total de solidarité et, ce qui est plus grave, d'honnêteté.

D'ailleurs, c'est dans la province où la contestation fut la plus forte que l'infection est la plus élevée.

La vaccination a été conseillée pendant de nombreuses années en Belgique et dans d'autres pays d'ailleurs, mais le groupe des experts de la FAO qui se sont occupés du standard des services vétérinaires, comme de nombreux professeurs d'université de plusieurs pays, même d'Amérique, déclarent: « La vaccination contre les maladies faisant l'objet de lutte officielle sera soit interdite, soit pratiquée aux

premiers stades d'un programme de lutte et d'éradication, ou bien elle fera l'objet d'une réglementation conçue de manière adéquate et appliquée efficacement. La vaccination des veaux contre la brucellose ne sera pas pratiquée après les premiers stades d'un programme de lutte et d'éradication. » Les vaccins dans le commerce aujourd'hui blanchissent trop souvent les animaux qui restent porteurs de germes, il faut donc ne pas les employer.

Mais je suis certain, Monsieur le Ministre, que vos services suivent l'évolution des recherches scientifiques en ce domaine tel le vaccin B19 de l'Inra de Tours qui, employé par voie conjonctivale, permet trait aux agglutinines de disparaître du sang dans les 3 à 4 mois.

La protection ne serait pas totale mais serait meilleure qu'avec d'autres vaccins.

J'ajoute cependant que les conclusions n'ont pas encore été soumises aux autorités ministérielles françaises.

Mais souhaitons que le jour où une vaccination soit valable on puisse l'employer.

Puissent tous ceux que j'ai cités, suivre les directives données par le ministère de l'Agriculture, pour le plus grand profit de nos exploitations et de leur cheptel.

J'ajouterai deux mots, Monsieur le Ministre, à propos de la leucose bovine, car, dans ce domaine, gouverner aussi c'est prévoir.

La leucose bovine a fait son apparition en Belgique depuis quelques années.

Certaines régions sont plus infectées que d'autres et l'abattage par ordre a lieu dans les foyers.

Afin d'éviter de lourdes pertes de la part des propriétaires, les foyers doivent être repérés le plus tôt possible.

Nous pouvons le faire à peu de frais, puisque les prises de sang de femelles de plus d'un an ont lieu régulièrement pour le diagnostic de la brucellose.

Le même échantillon de sang fournit le sérum nécessaire au diagnostic de la leucose.

Nos laboratoires provinciaux de lutte contre les maladies du bétail peuvent réaliser cette épreuve sérologique.

Je vous suggère de l'imposer, après avoir consulté les associations agricoles. Avec 1 000 000 de vaches laitières et 500 000 génisses gestantes ou en voie de l'être, nous pourrions, à raison d'examen sérologique de 500 000 sujets par an, poser un diagnostic en 3 ans, pour l'ensemble des femelles bovines de plus d'un an.

Vous allez me parler des subsides, qui ne sont pas prévus au budget.

Faites en sorte, Monsieur le Ministre, que le plus tôt possible la lutte contre la leucose soit entreprise à grande échelle.

Je serai aux côtés des associations agricoles et beaucoup d'autres avec moi, pour vous soutenir. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Lavens.

De heer Lavens, Minister van Landbouw en Middenstand. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, eerst moet ik mij verontschuldigen omdat deze interpellatie tweemaal werd uitgesteld, eenmaal op voorstel van de voorzitter van de Senaat twee weken geleden en vorige week donderdag op mijn verzoek. De heer Neuray weet echter dat ik geldige argumenten had om te vragen die avond tijdig in mijn geboortestad te kunnen zijn.

Ik dank de heer Neuray voor de gematigde toon waarop hij zijn interpellatie heeft gehouden maar toch moet ik met klem protesteren tegen een aantal passages in zijn uiteenzetting waarin hij zowel de bekwaamheid als de goede trouw van onze administratie en van onze instellingen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek sterk in twiëfel trekt.

Ik dank de heer Bataille omdat hij als man uit de praktijk gesproken heeft over deze moeilijk te bestrijden ziekte, de brucellose.

Alvorens te antwoorden op de verschillende punten die mij in de interpellatienota door de heer Neuray werden medegedeeld, zou ik willen onderstrepen dat het mij bij mijn terugkeer op het departement van Landbouw is opgevallen hoe kwetsbaar wij blijven niet alleen op het stuk van de brucellose maar dat tevens een aantal besmettelijke ziekten die wij niet kenden of nauwelijks hadden horen noemen voortdurend veld winnen. Wij moeten samenwerken om onze veestapel te bevrijden en vrij te houden van deze ziekten die zulke nefaste gevolgen kunnen hebben niet alleen voor de veehouders maar ook voor de gehele economie van de veeteelt in België dat voor zijn exportmogelijkheden grotendeels afhangt van de gezonde toestand van het vee.

Monsieur le Président, mes chers collègues, je répondrai aussi exactement et aussi brièvement que possible aux différentes questions formulées dans l'exposé de M. Neuray.

Rien ne permet de mettre en doute la véracité des statistiques officielles puisqu'elles sont établies à partir des résultats des analyses effectuées dans les laboratoires provinciaux sous contrôle officiel.

S'il existe des fraudes, celles-ci se situent au niveau du prélèvement et non au niveau des analyses. Vous avez tout de même là une certaine indication concernant les responsabilités.

Si, effectivement, dans certaines régions de Wallonie, on constate un retard dans les résultats de l'éradication et si celui-ci est dû notamment à la structure des exploitations : concentration en bétail très élevée, promiscuité et contacts entre pâturages voisins, spéculation de veaux au pis plus importante, rendant notamment impossible le contrôle par le lait, il n'en reste pas moins que d'autres facteurs en sont également la cause. Je citerai le manque de solidarité de certains éleveurs et la non-observance de la réglementation, ainsi que le rôle joué par certains laboratoires privés. Il est indispensable que, là où une autodiscipline des éleveurs n'est pas obtenue, les mesures réglementaires autoritaires soient appliquées. D'ailleurs, de plus en plus nombreux sont les exploitants voisins d'entreprises ne respectant pas la réglementation qui exigent une plus grande sévérité.

Il est médicalement impossible que des antibiotiques masquent le diagnostic de la brucellose. En effet, ces médicaments n'ont aucune influence sur les anticorps.

Prétendre que les statistiques étrangères sont inexactes est une affirmation purement gratuite.

Le Danemark et la Hollande sont indemnes; l'Allemagne est presque totalement indemne; le grand-duché de Luxembourg n'a que trois ou quatre foyers par an, en bordure de la frontière belge. Le degré d'infection est plus élevé en France, en Italie, en Grande-Bretagne et en Irlande qui appliquent ou préparent un plan accéléré d'éradication de la maladie.

L'augmentation des primes décidée par mon honorable prédécesseur était une des mesures prévues et demandées par les milieux professionnels afin de vaincre les réticences de certains éleveurs.

Les dépenses sont majorées mais non exagérées. Leur montant a d'ailleurs été approuvé par le secrétaire d'Etat au Budget après avis de l'inspection des Finances. Il est à noter que, vu l'acceptation de notre législation par la Communauté économique européenne, celle-ci nous accorde une restitution de 120 UC ($\pm 6\ 000$ francs) par vache abattue et 60 UC ($\pm 3\ 000$ francs) pour les autres bovins abattus.

Pour sauvegarder la valeur génétique de la race blanc-bleu belge, il est impérieux de lutter énergiquement contre la brucellose car cette maladie provoque la stérilité et hypothèque fortement la reproduction.

L'encouragement à la production viandeuse ne peut aller jusqu'à autoriser le maintien en vie d'animaux viandeux que seraient brucelliques et contagieux.

J'attire aussi l'attention sur le préjudice important qui serait à supporter par la masse des éleveurs qui ont collaboré et qui continuent à collaborer à la lutte contre cette maladie si des mesures de restrictions particulières à certaines régions, trop en retard dans la lutte, devaient être mises en place, par exemple au niveau de la circulation des animaux.

Notre administration du Service vétérinaire ainsi que nos chercheurs collaborent activement aux travaux scientifiques réalisés par les autres pays concernant la recherche de nouvelles méthodes de lutte contre la brucellose.

M. Neuray ne nous a rien appris que nous ne sachions déjà en cette matière, mais je puis l'assurer que nos chercheurs et nos collaborateurs sont en contact régulier et quasi hebdomadaire notamment avec leurs collègues français qui vont très prochainement mettre au point un système de vaccination dont le résultat n'est peut-être pas meilleur que ceux que nous obtenons actuellement, mais dont l'avantage est que les conséquences de la vaccination disparaissent plus rapidement.

C'est ce qu'on appelle maintenant la vaccination conjonctivale, actuellement au niveau de l'expérimentation en France et pour laquelle une demande d'agrément n'a pas encore été introduite auprès de la Communauté européenne. M. Bataille a déclaré d'ailleurs que ces problèmes sont, pour l'instant, examinés au niveau national en France.

S'il devait s'avérer que celle-ci peut contribuer à rencontrer certaines situations dans le cadre de notre réglementation et pour autant

qu'elle soit agréée, il ne manquerait pas d'y être fait appel dans les cas justifiés.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik herhaal wat ik bij het begin van mijn uiteenzetting zei: De solidariteit van al de betrokkenen, onder meer ook de veehandelaars, de dierenartsen en anderen, zal nodig zijn willen wij ons land vrijhouden van besmettelijke dierenziekten. Dit is vooral belangrijk in de streken waar de veehouderij het enige middel van bestaan is. Wij doen een beroep op de medewerking van degenen die door toeval, tegenslag of ongeluk bij een dergelijke zaak betrokken zijn opdat zij zouden doen wat de reglementering voorschrijft namelijk aangifte doen en de gegeven onderrichtingen volgen.

Ik kan uit ervaring gevallen aangeven van veehouders die lange tijd hebben gedacht uit hun miserie te kunnen geraken door het anders te doen dan de gespecialiseerde raadgevers van het departement van Landbouw het voorhielden. Ze hebben na jaren zichzelf bestendig in moeilijkheden te hebben gebracht uiteindelijk moeten aanvaarden dat het enige middel om tot enig resultaat te komen is datgene te doen wat onze diensten, waarvan ik de toewijding en de bekwaamheid wil onderstrepen, geval per geval, in het kader van de bestaande reglementering voorschrijven. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Neuray.

M. Neuray. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, vous avez, Monsieur le Ministre, répondu à un certain nombre de choses et vous en avez évoqué d'autres.

Tout d'abord, vous avez parlé du rôle de certains laboratoires privés. Nous savons tous, en effet, que plusieurs d'entre eux ont travaillé la brucellose. Un de leurs animateurs est maintenant expert de la Banque mondiale. Il est possible que ses travaux, que vous avez contestés quand ils se faisaient en Belgique, vous reviennent, un jour, par l'intermédiaire d'un expert belge au service d'un organisme international, ce qui ne manquerait pas de piquant.

M. Lavens, Ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes. — Je crois pouvoir vous dire, Monsieur Neuray, que si l'expert dont vous parlez s'occupe maintenant de la lutte contre la brucellose dans un pays en voie de développement, c'est qu'il y est mieux à sa place.

M. Neuray. — Il ne s'agit pas de pays en voie de développement, mais bien des Etats-Unis et du Canada.

M. Lavens, Ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes. — Les méthodes que vous avez toujours préconisées trouvent une application plus générale et plus motivée dans des pays où une large partie du cheptel est brucellique et où l'on n'en est pas encore au stade d'épuration et d'éradication atteint en Belgique.

Votre expert fait là un travail qui lui plaît dans un pays où sa conception des choses est mieux adaptée à son tempérament.

M. Neuray. — Je serai d'accord avec vous si vous considérez que les Etats-Unis et le Canada sont des pays sous-développés.

Vous avez fait appel à la discipline et à la collaboration des agriculteurs et je suis d'accord avec vous sur ce point puisque je l'ai préconisé lors d'interpellations précédentes. Ce qui est grave, c'est la manière utilisée tout récemment pour lutter contre la brucellose. Elle ne donne certainement pas confiance à de nombreux agriculteurs. Or, celle-ci est indispensable, vous l'avez, avec raison, souligné mais je doute que vous l'obteniez de la manière dont on travaille dans certains cas.

Il est vrai également, comme l'a dit M. Bataille, qu'il faudrait effectuer des contrôles au niveau du commerce. Nous constatons que ce n'est malheureusement pas le cas. Voyons la vérité. Vous avez parlé d'antibiotiques. Je suis d'accord avec vous, ils n'ont jamais caché la brucellose, mais je vous signale que les corticoïdes et les immunodépresseurs peuvent très bien masquer les réactions sérologiques. Ces produits sont largement employés, même dans des aliments pour bétail vendus par certaines firmes. Ne me dites pas que cela n'existe pas! C'est vrai!

M. Lavens, Ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes. — Vous m'aviez signalé dans votre note que les antibiotiques masquaient la maladie.

M. Neuray. — Oui, mais, à ce moment là, j'ai vérifié mes sources. Je ne suis pas vétérinaire. J'ai pu depuis me rendre compte de l'action des corticoïdes et des immunodépresseurs.

Je ne conteste pas les analyses de sang bien qu'on puisse se poser de nombreuses questions quant à leur interprétation. Le directeur de l'Institut de médecine vétérinaire, lui-même, a déclaré qu'il était parfois incapable de déterminer si un animal était malade ou non, et qu'il y avait par conséquent des cas douteux. Permettez-moi de vous dire alors que les décisions sont prises sur des bases assez légères. Je pourrais éventuellement vous préciser la date de cette visite à l'Institut de médecine vétérinaire au cours de laquelle le directeur a fait cette déclaration.

Je suis très heureux de vous entendre dire que nos spécialistes de la recherche, se penchent sur le problème. Je m'en félicite. Je me suis informé, puisque ce n'est pas ma spécialité et j'ai cherché des publications relatives à la brucellose et entre autres de savoir pourquoi dans certains villages, une exploitation était indemne, alors que les autres étaient atteintes. Voilà des cas intéressants. Je m'attendais à trouver des publications, des rapports nombreux, des études diverses. Mais non! On ne m'a rien communiqué. J'attends toujours un tiré à part d'un chercheur belge sur ce problème. Je n'affirme pas qu'il n'en existe pas, mais moi, personnellement, je n'en ai pas trouvé.

Je suis heureux d'apprendre que nos chercheurs belges travaillent en collaboration avec l'étranger. Vous savez comme moi que le vaccin conjonctival est à l'étude en France; je vous signale, d'autre part, que certains états des Etats-Unis l'ont reconnu et admis. Et je ne crois pas que les Etats-Unis soient un pays sous-développé! L'élevage américain est un élevage intensif tel que bien souvent un vétérinaire est attaché à chaque élevage. Il ne s'agit pas ici d'élevage extensif, comme, par exemple, dans le sud ou le centre de l'Afrique.

J'espère qu'on examinera, le plus rapidement possible, les différentes possibilités nouvelles. Je me réjouis de savoir que vous les attendez avec espoir. J'espère qu'elles seront reconnues au niveau CEE mais je suis, pour ma part, assez effrayé de voir que, lorsque les experts de la CEE luttent contre les maladies, c'est surtout dans le but de diminuer le nombre de têtes de bétail. Quand ils annoncent qu'ils vont abattre 3 millions et demi de bêtes en Europe, on sent très bien qu'ils essaient de résoudre de cette manière un problème d'excédent.

En conséquence, je me pose quelques questions sur les motivations finales de la CEE et sur les méthodes de lutte qu'elle préconise dans la lutte contre certaines maladies du bétail. On peut de toute manière se demander si, à notre stade d'évolution en matière de recherche scientifique, on n'a pas encore trouvé mieux que la guillotine pour juguler une maladie.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

INTERPELLATION — INTERPELLATIE

Demande — Verzoek

M. le Président. — M. Moureaux désire interpellier le ministre de la Coopération au Développement sur « les conditions insolites dans lesquelles il a été procédé à la désignation de M. Lelièvre en qualité de chef de mission de l'AGCD à Kinshasa ».

De heer Moureaux wenst de minister van Ontwikkelingssamenwerking te interpellieren over « de ongewone omstandigheden waarin de heer Lelièvre is aangewezen als zendingshoofd van het Abos te Kinshasa ».

La date de cette interpellation sera fixée ultérieurement.

De datum van die interpellatie zal later worden bepaald.

PROJETS DE LOI — ONTWERPEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Le gouvernement a déposé les projets de loi ci-après:

1° Contenant le budget des Affaires régionales wallones de l'année budgétaire 1979;

De regering heeft de volgende ontwerpen van wet ingediend:

1° Houdende de begroting van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1979;

2° Ajustant le budget des Affaires régionales wallonnes de l'année budgétaire 1978;

2° Houdende aanpassing van de begroting van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1978;

3° Contenant le budget des Affaires régionales flamandes de l'année budgétaire 1979;

3° Houdende de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1979;

4° Ajustant le budget des Affaires régionales flamandes de l'année budgétaire 1978;

4° Houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1978;

5° Contenant le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1979;

5° Houdende de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1979;

6° Ajustant le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1978.

6° Houdende aanpassing van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1978.

Ces projets de loi sont renvoyés à la commission des Finances compte tenu des modalités proposées par la commission du travail parlementaire.

Deze ontwerpen van wet worden verwezen naar de commissie voor de Financiën met inachtneming van de regeling voorgesteld door de commissie van de parlementaire werkzaamheden.

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — MM. Moureaux et Lepaffe ont déposé une proposition de loi instaurant une pension de survie au veuf dépendant des ressources professionnelles de son épouse décédée.

De heren Moureaux en Lepaffe hebben ingediend een voorstel van wet tot invoering van een overlevingspensioen voor weduwnaars die afhankelijk zijn van de bedrijfsinkomsten van hun overleden echtgenote.

Anderzijds, heeft de heer Roger Declercq een voorstel van wet ingediend tot wijziging van de op 4 augustus 1932 gecoördineerde gemeentekieswet.

Quant à M. Roger Declercq, il a déposé une proposition de loi modifiant la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932.

Die voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Le Sénat se réunira demain, mercredi 4 juillet 1979, à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw morgen, woensdag 4 juli 1979, te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 21 h 20 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 21 u. 20 m.)